

ÚZEMNÝ PLÁN OBCE VEL'ATY

TEXTOVÁ ČASŤ

Názov ÚPD: **ÚZEMNÝ PLÁN OBCE VEL'ATY**
Schvaľujúci orgán: **Obecné zastupiteľstvo obce Veľatý**
Číslo uznesenia:/2008
Dátum uznesenia:

.....
JUDr. Jaroslav Barila
starosta obce

pečiatka

Michalovce, 2008

Územný plán obce je financovaný z príspevku MVRR SR a rozpočtu obce Veľatý v súlade so zmluvou o poskytnutí príspevku uzavretou s MVaRR SR.

ZÁKLADNÉ ÚDAJE

NÁZOV ELABORÁTU:

ÚZEMNÝ PLÁN OBCE VEĽATY - Návrh

OBJEDNÁVATEĽ:	OBEC VEĽATY
SPRACOVATEĽ:	ArchAteliér, Kpt. Nálepku 20, Michalovce
HLAVNÍ RIEŠITELIA:	Ing. arch. BOŠKOVÁ Marianna
ZODPOVEDNÍ RIEŠITELIA:	
Demografia a bytový fond:	Ing. arch. BOŠKOVÁ Marianna
Ochrana prírody:	Ing. ZOLOVČÍK Marián
Doprava:	Ing. BOŠKO Vladimír
Zásobovanie plynom	
Vodné hospodárstvo:	Ing. BAČO Juraj
Zásobovanie el. energiou, spoje:	Ing. FELC František

POVERENÝ OBSTARÁVATEĽ - odborne spôsobilá osoba pre obstarávanie ÚPD podľa § 2 stavebného zákona: Ing. arch. Ján Jakubčík, reg. číslo 092.

OBSAH :

1	ZÁKLADNÉ ÚDAJE	7
1.1	Dôvody na obstaranie územnoplánovacej dokumentácie	7
1.1.1	Hlavné ciele riešenia	7
1.1.2	Zhodnotenie doterajších územnoplánovacích dokumentácií	8
1.2	ÚDAJE O SÚLADE RIEŠENIA ÚZEMIA SO ZADANÍM	8
1.2.1	Chronológia spracovania	8
1.2.2	Súpis podkladov a zhodnotenie miery ich záväznosti	9
2	RIEŠENIE ÚZEMNÉHO PLÁNU OBCE.....	10
2.1	VYMEDZENIE RIEŠENÉHO ÚZEMIA A JEHO GEOGRAFICKÝ OPIS	10
2.1.1	Vymedzenie riešeného územia	10
2.1.2	Geografický opis riešenej obce	10
2.2	Väzby vyplývajúce z riešenia a záväzných častí ÚPN VÚC Košického kraja	10
3	ZÁKLADNÉ DEMOGRAFICKÉ, SOCIÁLNE A EKONOMICKÉ ROZVOJOVÉ PREDPOKLADY OBCE	14
3.1	Vývoj a charakteristika demografického potenciálu	15
3.1.1	Demografia	15
3.2	Zamestnanosť a pracovné príležitosti	17
3.3	Vývoj a charakteristika bytového fondu	18
4	RIEŠENIE ZÁUJMOVÉHO ÚZEMIA A ŠIRŠIE VZŤAHY OBCE.....	21
4.1	Význam, poloha a funkcia obce v štruktúre osídlenia.....	21
4.2	Väzby obce na záujmové územie.....	21
5	URBANISTICKÁ KONCEPCIA PRIESTOROVÉHO USPORIADANIA.....	22
5.1	STANOVENIE ZÁKLADNEJ URBANISTICKEJ KONCEPCIE A KOMPOZÍCIE OBCE	22
5.1.1	Zhodnotenie významu obce v štruktúre osídlenia	22
5.1.1.1	Vývoj a súčasný stav urbárnej štruktúry obce	22
5.1.2	Stanovenie základnej urbanistickej koncepcie a kompozície obce	23
5.1.2.1	Obytná zástavba	23
5.1.2.2	Občianska vybavenosť.....	24
5.1.2.3	Priemysel, výroba, poľnohospodárstvo, doprava	25
5.2	Návrh funkčného využitia územia obce	25
5.2.1	Funkčné územie občianskej vybavenosti (ÚOV)	25
5.2.2	Funkčné územie rodinných domov (ÚRD) – vidiecka obytná zástavba nízkopodlažná.....	26
5.2.3	Funkčné územie bytových domov do 4 nadzemných podlaží (ÚBD - 4)	26
5.2.4	Funkčné územie športu a rekreácie (ÚŠR).....	27
5.2.5	Funkčné územie technickej a obslužnej vybavenosti (ÚTV).....	27
5.2.6	Funkčné územie výroby, stavebníctva a skladov (ÚV).....	28
5.2.7	Funkčné územie poľnohospodárskej výroby (ÚPoV).....	28
5.2.8	Stavby pre chov drobného zvieratstva	28
6	ZÁSADY OCHRANY A VYUŽITIA KULTÚRNOHISTORICKÝCH A PRÍRODNÝCH HODNÔT.....	29

6.1	Kultúrno-historický potenciál.....	29
6.1.1	Národné kultúrne pamiatky, objekty pamiatkového záujmu.....	29
6.1.2	Archeologické hodnoty	29
6.1.3	Miestne pamätihodnosti obce	30
6.1.4	Prírodné hodnoty územia.....	30
7	NÁVRH FUNKČNÉHO VYUŽITIA ÚZEMIA.....	31
7.1	HLAVNÉ ROZVOJOVÉ SMERY.....	31
7.1.1	Obytné územie.....	31
7.1.2	Zmiešané územie	31
7.1.3	Výrobné, poľnohospodárske a iné územie	31
7.1.4	Rekreačné územie.....	32
8	NÁVRH RIEŠENIA, OBČIANSKEHO VYBAVENIA SO SOCIÁLNOU INFRAŠTRUKTÚROU, VÝROBY A REKREÁCIE	32
8.1	SOCIÁLNA INFRAŠTRUKTÚRA A OBČIANSKE VYBAVENIE.....	33
8.1.1	Školstvo a výchova	33
8.1.2	Kultúra a osвета	33
8.1.3	Cirkevné zastúpenie	34
8.1.4	Čintorín	34
8.1.5	Šport a rekreácia	34
8.1.6	Zdravotníctvo	35
8.1.7	Sociálna starostlivosť.....	35
8.1.8	Maloobchodné zariadenie a veľkoobchod, služby	35
8.1.9	Správa, verejná správa, inštitúcie	35
8.1.10	Ostatné zariadenia.....	36
8.1.11	Štruktúra a kapacita občianskej vybavenosti	36
8.2	HOSPODÁRSKA ZÁKLADŇA	37
8.2.1	Chránené ložiskové územie, dobývacie priestory, banské diela, zosuvy.....	37
8.2.2	Priemysel, výroba	37
8.2.3	Skladové hospodárstvo	37
8.2.4	Poľnohospodárstvo.....	37
8.2.5	Lesné hospodárstvo	38
8.3	REKREÁCIA, CESTOVNÝ RUCH, KÚPEĽNÍCTVO	38
9	VYMEDZENIE ZASTAVANÉHO ÚZEMIA OBCE	39
10	VYMEDZENIE OCHRANNÝCH PÁSIEM A CHRÁNENÝCH ÚZEMÍ.....	39
10.1	Ochranné pásma.....	39
10.2	Chránené územia	40
11	RIEŠENIE ZÁUJMOV OBRANY ŠTÁTU, POŽIARNEJ OCHRANY, OCHRANY PRED POVODŇAMI.....	40
11.1	Riešenie záujmov obrany štátu	40
11.2	Riešenie civilnej ochrany obyvateľstva	40
11.3	Riešenie ochrany pred požiarmi.....	41
11.4	Riešenie ochrany pred povodňami	41

12	NÁVRH OCHRANY PRÍRODY A TVORBY KRAJINY	41
12.1	Prírodné pomery	41
12.1.1.1.1	Geologické a geomorfologické pomery	41
12.1.2	Seizmická územia.....	45
12.1.3	Biotické faktory riešeného územia	45
12.1.3.1.1	Fytogeografické začlenenie územia a charakteristika flóry	45
12.1.3.1.2	Rekonštruovaná prirodzená vegetácia	45
12.1.3.1.3	Zoogeografické začlenenie územia a charakteristika fauny	46
12.1.4	Pasport významných častí prírody a krajiny riešeného územia	47
12.1.5	Územný priemet zaťaženia prírody a krajiny	49
12.1.5.1.1	Sekundárne stresové faktory	50
12.1.6	Súčasná krajinná štruktúra	50
12.1.6.1.1	Orná pôda	51
12.1.6.1.2	Trvalé trávne porasty	51
12.1.6.1.3	Nelesná stromová a krovinná vegetácia	52
12.1.6.1.4	Vody	52
12.1.6.1.5	Obytné plochy	53
12.2	Územný priemet ekologickej stability krajiny	54
12.2.1	Územný systém ekologickej stability (ÚSES)	55
12.2.1.1.1	Prvky ÚSES	56
12.2.2	Miestny ÚSES	56
12.2.2.1.1	Miestne biocentrá	57
12.2.2.1.2	Miestne biokoridory	57
12.2.3	N Á V R H - doplnenie prvkov miestneho ÚSES Veľaty	57
12.2.3.1.1	Miestne biocentrá	57
12.2.3.1.2	Miestne biokoridory	58
12.2.4	Návrh opatrení - pre zvýšenie hodnoty stupňa ekologickej stability	58
13	NÁVRH VEREJNÉHO DOPRAVNÉHO A TECHNICKÉHO VYBAVENIA	60
13.1	DOPRAVA A DOPRAVNÉ ZARIADENIA	60
13.1.1	Železničná doprava	60
13.1.2	Návrh eliminácie nadmerného hluku vyplývajúceho z účinkov železničnej dopravy	61
13.1.3	Širšie dopravné vzťahy – cestná doprava	61
13.1.4	Obslužné a prístupové komunikácie	62
13.1.5	Hromadná doprava	63
13.1.6	Statická doprava	63
13.1.7	Pešie a cyklistické komunikácie	64
13.1.8	Návrh eliminácie nadmerného hluku vyplývajúceho z riešenia dopravy	64
13.1.8.1	Výpočet výhľadových izofón ekvivalentnej hladiny hluku z dopravy do r. 2020	64
13.2	TECHNICKÉ VYBAVENIE	66
13.2.1	Vodné hospodárstvo	66
13.2.2	Zásobovanie pitnou vodou	66
13.2.3	Odkanalizovanie a čistenie odpadových vôd	68
13.2.4	Zásobovanie elektrickou energiou	69
13.2.5	Energetické zariadenia	73
13.3	SPOJE A TELEKOMUNIKAČNÉ ZARIADENIA	73
13.3.1	Telekomunikačné zariadenia	73
13.3.2	Diaľkové káble	74
13.3.3	Mobilní operátori	74
13.3.4	Televízne a rozhlasové vysielanie	74
13.3.5	Miestny rozhlas:	75

13.4	ZÁSOBOVANIE TEPLOM, PLYNOM.....	75
13.4.1	Zásobovanie plynom.....	75
13.4.2	Zásobovanie teplom	76
13.5	KONCEPCIA STAROSTLIVOSTI O ŽIVOTNÉ PROSTREDIE	77
13.5.1	Ovzdušie – ochrana čistoty ovzdušia.....	77
13.5.2	Vodné toky a nádrže, čistota vody, podzemné a povrchové vody	78
13.5.2.1	Zdroje znečistenia vôd.....	79
13.5.3	Hydromelioračné zariadenia	79
13.5.4	Pôda – ochrana pôdneho fondu	80
13.5.5	Biota.....	81
13.5.6	Odpadové hospodárstvo.....	82
14	VYMEDZENIE PRIESKUMNÝCH, CHRÁNENÝCH LOŽISKOVÝCH ÚZEMÍ A DOBÝVACÍCH PRIESTOROV.....	82
14.1.1	Ťažba nerastných surovín	82
14.1.2	Chránené ložiskové územie, dobývacie priestory	83
15	VYMEDZENIE PLÔCH VYŽADUJÚCICH ZVÝŠENÚ OCHRANU.....	83
16	NÁVRH NA OBSTARANIE ÚZEMNOPLÁNOVACÍCH PODKLADOV, ÚZEMNOPLÁNOVACEJ DOKUMENTÁCIE A INEJ DOKUMENTÁCIE PRE ČASTI RIEŠENÉHO ÚZEMIA.....	83
17	HODNOTENIE NAVRHOVANÉHO RIEŠENIA.....	84

1 ZÁKLADNÉ ÚDAJE

Obstarávateľom Územného plánu obce je obec Veľaty. Obec v roku 2008 vyhlásila verejnú súťaž na výber spracovateľa „Územného plánu obce“. Členovia komisie na základe dohodnutých kritérií vyhodnotili poradie úspešnosti ponúk.

Spracovateľom územného plánu sa stala Ing. arch. Bošková Marianna, ArchAteliér v Michalovciach. Vypracovanie územného plánu obce je spracované na základe zmluvy o dielo č. 65-2008/01/37.

Obstarávateľskú činnosť vykonáva Ing. arch. Ján Jakubčík, odborne spôsobilá osoba na obstaranie ÚPP a ÚPD obcí podľa § 2a stavebného zákona, zapísaná v zozname na MŽP SR.

Obsah územnoplánovacej dokumentácie vyplýva z Vyhlášky MŽP SR č. 55/2001 Z.z. o územnoplánovacích podkladoch a územnoplánovacej dokumentácii. Dokumentácia ÚPN-O bude spracovaná v hĺbke a podrobnosti riešenia primerane Metodickému usmerneniu obstarania a spracovania územného plánu obce (MŽP SR, rok 2001) a v týchto etapách:

- 1. etapa - Prieskumy a rozbor; 2. etapa - Zadanie pre Územný plán obce; 3. etapa - Návrh územného plánu obce

1.1 Dôvody na obstaranie územnoplánovacej dokumentácie

Obec Veľaty nemá spracovanú žiadnu územnoplánovacu dokumentáciu. Akákoľvek výstavba v obci bola doposiaľ regulovaná iba na základe územných rozhodnutí príslušného stavebného úradu. Ďalší dôvod spracovania územného plánu je získať ucelenú dokumentáciu, ktorá bude riešiť aktuálne problémy územného rozvoja obcí vyplývajúce z ekonomického a technického rozvoja a požiadaviek vyplývajúcich zo Zmien a doplnkov ÚPN VÚC Košického kraja schválených KSK uznesením č. 245/2004 a vyhlásené Všeobecne záväzným nariadením č.2/2004.

V roku 2008 obec získala z Ministerstva výstavby a regionálneho rozvoja finančnú dotáciu na spracovanie Územného plánu obce. Postup obstarania územného plánu bol stanovený v zmysle §19a, odst. 1 a §21, odst.2 zákona č.50/1976 Zb. v znení neskorších predpisov (stavebný zákon), v zmysle ktorého sa zabezpečuje vypracovanie **Prieskumov a rozborov, Zadaní a Návrhu ÚPN-O**. Podľa §21. odst.2 stavebného zákona sa upúšťa od vypracovania konceptu riešenia, nakoľko obec Veľaty je obec s menej ako 2000 obyvateľmi (828 ob).

1.1.1 Hlavné ciele riešenia

Ciele riešenia Územného plánu obce vyplývajú z účelu a zamerania využitia územnoplánovacej dokumentácie. V riešení Územného plánu obce je potrebné v súlade s § 11, ods. 5 stavebného zákona sa zamerať na riešenie súčasných územnotechnických a environmentálnych problémov a navrhnúť územný rozvoj obce zodpovedajúci potenciálu územia a potrebám obyvateľov obce pri rešpektovaní princípov trvalo udržateľného rozvoja. V tomto zmysle sú hlavné ciele riešenia Územného plánu obce nasledovné:

- hlavným cieľom územno-plánovacej dokumentácie je návrh koncepcie dlhodobého urbanistického rozvoja obce a jeho jednotlivých funkcií, funkčné vymedzenie a usporiadanie sídelnej a krajinej štruktúry, určenie základných zásad organizácie územia, spôsobu jeho využitia a podmienok výstavby,
- územným plánom obce vytvoriť predpoklady pre zabezpečenie trvalého súladu všetkých činností na území obce s osobitným zreteľom na starostlivosť o životné prostredie, dosiahnutie ekologickej rovnováhy a

zabezpečenie jeho trvalo udržateľného rozvoja, pre šetrné využívanie prírodných zdrojov a pre zachovanie prírodných, civilizačných a kultúrnych hodnôt,

- riešiť regulatívy a limity funkčného a priestorového usporiadania obce, územno-technické podmienky umiestňovania stavieb, zariadení verejného dopravného a technického vybavenia a základných prvkov územného systému ekologickej stability,

- prioritne riešiť súčasné územnotechnické a environmentálne problémy v území identifikované v dokumentácii Prieskumov a rozborov,

- navrhnuť komplexný územný rozvoj obce na obdobie cca 20 rokov,

- cieľom je vytvorenie pozemkov na obytnú, občiansku výstavbu, dopravu, využiť efektívnejšie existujúce plochy pre podnikateľské aktivity.

- v návrhu komplexného územného rozvoja obcí rešpektovať z nadradenej dokumentácie územného plánu veľkého územného celku Košického kraja /ÚPN – VÚC/, schváleného Nariadením vlády SR č. 281/1998 Z.z. a jej záväzné regulatívy platné pre kat. územie obcí, schválené zastupiteľstvom KSK dňa 30.8. 2004.

- obsah a rozsah dokumentácie ÚPN-O obcí spracovať v hĺbke a podrobnosti riešenia primerane Metodickému usmerneniu obstarania a spracovania územného plánu obce (MŽP SR, rok 2001).

1.1.2 Zhodnotenie doterajších územnoplánovacích dokumentácií

Územný plán obce

Obec Veľaty doposiaľ nemá spracovanú žiadnu územnoplánovaciu dokumentáciu.

1.2 ÚDAJE O SÚLADE RIEŠENIA ÚZEMIA SO ZADANÍM

1.2.1 Chronológia spracovania

Zadanie vypracoval obstarávateľ (obec Veľaty) v spolupráci s odborne spôsobilou osobou pre obstarávanie ÚPD a v súčinnosti so spracovateľom ÚPN-O (11/2007).

Oznámenie o začatí obstarávania ÚPN-O Veľaty bolo v zmysle § 19b ods.1 písm. a) zákona č. 50/1976 (stavebný zákon) zaslané orgánom štátnej správy, dotknutým samosprávam, inštitúciám a organizáciám a zverejnené na verejne prístupnom mieste v obci Veľaty, počas 30 dní v roku 2007 - od 22.10.2007 do 23. 11. 2007. V zmysle § 19b ods.1b zákona č. 50/1976 (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov obstarávateľ sústredil ÚPD, ÚPP a ostatné podklady, určil ich záväznosť a vyhodnotil možnosti ich využitia. Pri spracovaní zadania boli využité prieskumy a rozborov spracované v 11/2007.

Oznámenie o prerokovaní Zadania pre spracovanie ÚPN-O Veľaty spolu so zadaním bolo zaslané jednotlivo dotknutým orgánom štátnej správy, dotknutému samosprávnemu kraju (Košickému SK) aj a susedným obciam, právnym subjektom a fyzickým osobám (48 adresátom). Návrh zadania ÚPN-O bol vystavený na verejné nahliadnutie 26.11.2007 do 26.12.2007 na obecnom úrade, (oznámené aj v obecných rozhlasoch). Prerokovanie návrhu zadania s dotknutými orgánmi štátnej správy a samosprávy, susednými dotknutými obcami, dotknutými fyzickými a právnickými osobami bolo dňa 11.12.2007 na obecnom úrade. S občanmi obce Veľaty a podnikateľskými subjektmi bolo 11.12.2007 v kultúrnom dome obce Veľaty.

Na základe výsledkov prerokovania, vyhodnotenia pripomienok a stanovísk, po odstránení rozporov bol spracovaný čistopis zadania pre spracovanie ÚPN O. Čistopis „Zadania“ bol zaslaný k posúdeniu na Krajský stavebný úrad v Košiciach v zmysle § 20, ods. 5, písm. b) SZ.

Na základe posúdenia Zadania, Krajským stavebným úradom v Košiciach vydalo stanovisko č.2008/00275_PosZ zo dňa 08.01.2008, v ktorom odporúča obecnému zastupiteľstvu schváliť Zadanie pre Návrh ÚPN-Obce Veľaty: Zadanie bolo **schválené dňa 25.01.2008 uznesením č : 01/08/S**.

Dokumentácia Zadania, po prerokovaní v súlade s §20, odst.2 stavebného zákona s verejnosťou a dotknutými orgánmi štátnej správy, dotknutými obcami, samosprávnym krajom, s dotknutými organizáciami, právnickými a fyzickými osobami, zapracovaní uplatnených pripomienok a schválení Obecným zastupiteľstvom obce Veľaty, je základným zadávacím dokumentom, v ktorom sú stanovené hlavné ciele a požiadavky na riešenie Návrhu ÚPN-O obce.

Dokumentácia Návrhu ÚPN-Obce je vypracovaná v súlade s požiadavkami na riešenie jednotlivých funkčných systémov územného rozvoja obce stanovených v schválenom Zadaní. Zásady riešenia stanovené v Zadaní sú akceptované. Obsah dokumentácie Návrhu ÚPN-Obce Veľaty je spracovaný v štruktúre zodpovedajúcej §12 vyhlášky č.55/2001 Z.z. o ÚPP a ÚPD.

1.2.2 Súpis podkladov a zhodnotenie miery ich záväznosti

Pri vypracovaní prieskumov a rozborov boli použité nasledovné podklady:

Mapové podklady

- mapové podklady M 1: 50 000, M 1:10 000, M 1: 2 000
- mapové podklady v digitálnej podobe (Katastrálny úrad v Trebišove)

Podklady a údaje obce:

- Údaje zo sčítania obyvateľstva, domov a bytov, rok 1991, 2001 Krajský štatistický úrad Košice, štatistické údaje obce
- POH obce Veľaty
- Vodovod, Kanalizácia - Projektová dokumentácia pre stavebné povolenie (Ing. Bačo, Michalany r. 2006)

Použitá literatúra:

- Dejiny osídlenia Zemplínskej župy: Ferdinand Uličný
- Dejiny osídlenia Uzskej župy: Ferdinand Uličný
- Kultúrne pamiatky Zemplínu: PhDr. Čurmová Viera
- Archeologické dedičstvo Zemplínu: kolektív autorov

Záväzné podklady:

- ÚPN VÚC Košický kraj, schválený Nariadením vlády SR č. 281/1998 Z.z. a jej záväzné regulatívy platné pre kat. územie obce Veľaty – zmeny a doplnky 2004, schválené zastupiteľstvom KSK dňa 30. 8. 2004 (sprac. URBAN Košice r.1998, 2004)
- Regionálny územný systém ekologickej stability okresu Michalovce (SAŽP, pobočka Košice, 1994)
- Plánu hospodárskeho a sociálneho rozvoja Košického samosprávneho kraja (dopad na obec)

Ďalšie podklady:

V riešení ÚPN-O budú využité aj ďalšie dostupné relevantné krajské, regionálne a lokálne koncepcie a dokumenty s dopadom na rozvoj územia obce, ktoré vyplývajú zo spracovania Prieskumov a rozborov.

V rámci prípravných prác boli poskytnuté podklady dotknutých orgánov štátnej správy, organizácií právnických a fyzických osôb.

2 RIEŠENIE ÚZEMNÉHO PLÁNU OBCE

2.1 VYMEDZENIE RIEŠENÉHO ÚZEMIA A JEHO GEOGRAFICKÝ OPIS

2.1.1 Vymedzenie riešeného územia

Riešené územie pre spracovanie územnoplánovacej dokumentácie obcí sa vymedzuje :

- a) v rozsahu celého katastrálneho územia obce Veľaty - návrh priestorového usporiadania a funkčného využitia územia (mierka 1:10 000),
- b) v rozsahu navrhovaného zastavaného územia obce Veľaty pre podrobné riešenie urbanistickej koncepcie a priestorového usporiadania (mierka 1 : 2 000).

2.1.2 Geografický opis riešenej obce

Katastrálne územie obce Veľaty je situované cca 12 km južne od okresného mesta Trebišov v Košickom kraji. Riešene územie je vymedzené katastrálnymi hranicami obce. Susedí na východe s k.ú. Michalany, Luhyňa, na severe s k.ú. Zemplínsky Klečenov a Lastovce, západnú hranicu tvorí k.ú. Zemplínsky Branč, Kysta a čiastočne Novosad, na juhu hraničí s k.ú. Veľká Tŕňa. Záujmové územie má prechodný charakter z nížiny /Východoslovenská nížina/ pozvoľne prechádzajúcej do pahorkatiny Zemplínskych vrchov. Nadmorská výška sa pohybuje v rozmedzí od 115 m.n.m.(Zadné lúky) po 282 m.n.m. (Viničná hora). Priemerná nadmorská výška obce 155 m.n.m. Katastrálne územie riešenej obce má celkovú výmeru 1204,31 ha.

2.2 Väzby vyplývajúce z riešenia a záväzných častí ÚPN VÚC Košického kraja

Vo vzťahu k územnému plánu obce je nadradenou územnoplánovacou dokumentáciou ÚPN – VÚC Košického kraja. V súlade s § 27, odst.6 zákona č. 50/1976 Zb. v znení neskorších predpisov je potrebné záväznú časť tejto územnoplánovacej dokumentácie v riešení územného plánu obce rešpektovať. Pre ÚPN – VÚC Košického kraja boli v roku 2004 obstarané Košickým samosprávnym krajom Zmeny a doplnky, ktoré boli schválené uznesením č.245/2004 a zmeny a doplnky záväznej časti boli vyhlásené Všeobecne záväzným nariadením č.2/2004. V riešení Územného plánu obce Veľaty je potrebné rešpektovať tie záväzné časti tejto nadradenej územnoplánovacej dokumentácie, ktoré majú dopad na uvedenú obec.

Záväzné časti ÚPN – VÚC Košického kraja a schválených Zmien a doplnkov, ktoré je potrebné zohľadniť v riešení Územného plánu obce Veľaty (znenie regulatívov prevzaté z VZN Košického samosprávneho kraja) :

2.V oblasti osídlenia, usporiadania územia a sídelnej štruktúry

- 2.1. podporovať rozvoj sídelnej štruktúry vytváraním polycentrickej siete centier osídlenia, ťažísk osídlenia, rozvojových osí a vidieckych priestorov,
- 2.6. formovať sídelnú štruktúru na regionálnej úrovni prostredníctvom regulácie priestorového usporiadania a funkčného využívania územia jednotlivých hierarchických úrovní ťažísk osídlenia, centier osídlenia, rozvojových osí a vidieckych priestorov,
- 2.7. rešpektovať pri novej výstavbe objekty obrany štátu a ich ochranné a bezpečnostné pásma,
- 2.14. podporovať ako ťažiska osídlenia tretej úrovne druhej skupiny,

- 2.14.3. trebišovské ťažisko osídlenia
 - 2.15. vytvárať podmienky pre budovanie rozvojových osí v záujme tvorby vyváženej hierarchizovanej sídelnej štruktúry,
 - 2.15.3. podporovať ako rozvojové osi tretieho stupňa;
 - zemplínsku rozvojovú os Košice - Slovenské Nové Mesto - Kráľovský Chlmec - Čierna nad Tisou,
 - 2.16. podporovať vznik suburbánneho pásma okolo miest ..., ..., ... a Trebišov,
 - 2.17. vytvárať podmienky pre rovnovážny vzťah urbánnych a rurálnych území a integráciu funkčných vzťahov mesta a vidieka,
 - 2.18. podporovať rozvoj vidieckeho osídlenia s cieľom vytvárania rovnocenných životných podmienok obyvateľov a zachovania vidieckej (rurálnej) krajiny ako rovnocenného typu sídelnej štruktúry,
 - 2.19. zachovávať špecifický ráz vidieckeho priestoru a pri rozvoji vidieckeho osídlenia zohľadňovať špecifické prírodné, krajinné a architektonicko-priestorové prostredie,
 - 2.20. vytvárať podmienky pre dobrú dostupnosť vidieckych priestorov k sídelným centrom, podporovať výstavbu verejného dopravného a technického vybavenia obcí,
 - 2.21. vytvárať podmienky pre udržanie a oživenie stagnujúceho a upadajúceho vidieckeho osídlenia v priestoroch;
 - 2.21.4. oblasť Slovenské Nové Mesto - Kráľovský Chlmec - Čierna nad Tisou.
3. V oblasti sociálnej infraštruktúry
- 3.2. vytvárať podmienky pre rozvoj bývania vo všetkých jeho formách s cieľom zvyšovať štandard bývania a dosiahnuť priemer v kraji 340 bytov na 1 000 obyvateľov,
 - 3.6. vytvárať podmienky pre rovnomerné pokrytie územia zariadeniami základnej zdravotnej starostlivosti pri uprednostnení prirodzených centier,
 - 3.7. vytvárať podmienky pre rozširovanie siete zariadení sociálnej pomoci a sociálnych služieb pre občanov odkázaných na sociálnu pomoc a občanov s ťažkým zdravotným postihnutím,
 - 3.8. podporovať činnosť existujúcich a rozvoj nových zariadení v oblasti kultúry a umenia ako neoddeliteľnú súčasť kultúrnych tradícií a služieb obyvateľstvu.
4. V oblasti rozvoja rekreácie, kúpeľníctva a turistiky
- 4.3. podporovať vznik regionálnych rehabilitačných centier na báze termálno-minerálnych vôd v okrese Trebišov, ..., ... a na báze klimatických podmienok v priestore,,
 - 4.5. považovať rekreačné priestory v južnej prihraničnej oblasti kraja susediacej s Maďarskou republikou (Domica - Aggtelek, Zemplínske vrchy - Sátoraljaújhely) za územia spoločného záujmu v oblasti turistiky a cestovného ruchu, ktoré budú vymedzené medzinárodnou dohodou,
 - 4.8. viazať lokalizáciu služieb zabezpečujúcich proces rekreácie a turizmu prednostne do sídiel s cieľom zamedziť neodôvodnené rozširovanie rekreačných útvarov vo voľnej krajine, pričom využiť aj obnovu a revitalizáciu historických mestských a vidieckych celkov a objektov kultúrnych pamiatok,
 - 4.10. rozvíjať a zvyšovať komplexnosť, štandard a kvalitu ponuky rekreačných a športových aktivít, služieb cestovného ruchu a turizmu všetkých turisticky atraktívnych miest, obcí a stredísk cestovného ruchu,
 - 4.11. podporovať výstavbu nových stredísk cestovného ruchu a rekreácie len v súlade so

- schválenou územnoplánovacou dokumentáciou, resp. územnoplánovacím podkladom príslušného stupňa,
- 4.12. na území Košického kraja podporovať vznik mototuristických obslužných centier pozdĺž hlavných cestných tranzitných turistických trás:
- Poľsko - Vranov nad Topľou - Sečovce - Trebišov - Slovenské Nové Mesto - Maďarsko,
 - 4.13. vytvárať podmienky pre rozvoj krátkodobej rekreácie obyvateľov miest a väčších obcí budovaním rekreačných stredísk a zamerať sa na podporu budovania vybavenosti pre prímestskú rekreáciu v zázemí sídiel,
 - 4.14. vytvárať podmienky pre realizáciu cykloturistických trás regionálneho, nadregionálneho a medzinárodného významu prepájajúce významné turistické centrá kraja.
5. V oblasti usporiadania územia z hľadiska ekológie, ochrany prírody, ochrany kultúrnych pamiatok a ochrany pôdneho fondu
- 5.1. rešpektovať ochranu poľnohospodárskeho a lesného pôdneho fondu ako faktor usmerňujúci urbanistický rozvoj kraja,
 - 5.2. zabezpečiť funkčnosť nadregionálnych a regionálnych biocentier a biokoridorov pri ďalšom funkčnom využití a usporiadaní územia, uprednostniť realizáciu ekologických premostení regionálnych biokoridorov a biocentier pri výstavbe líniových stavieb; prispôbiť vedenie trás dopravnej a technickej infraštruktúry tak, aby sa netrieštil komplex lesov,
 - 5.3. podporovať výsadbu plošnej a líniovej zelene, prirodzený spôsob obnovy a revitalizáciu krajiny v nadregionálnych biocentrách a biokoridoroch,
 - 5.6. sanovať a revitalizovať oblasti, resp. ich časti na území Košického kraja zaťažené s vysokým stupňom environmentálnej záťaže;
5.6.4. stredozemľánska – na území okresov ... a Trebišov,
 - 5.7. rezervovať vo výrobných zariadeniach plochy na uplatňovanie moderných ekologických technológií a prechod na spaľovanie zemného plynu, v prospech eliminovania príčin poškodenia životného prostredia,
 - 5.8. v nadväznosti na systém náhrad pri vynútenom obmedzení hospodárenia rešpektovať pri hospodárskom využití prvky regionálneho územného systému ekologickej stability a požiadavky na ich ochranu a funkčnosť; z prvkov územného systému ekologickej stability vylúčiť hospodárske využitie týchto území, prípadne povoliť len extenzívne využívanie, zohľadňujúce existenciu cenných ekosystémov,
 - 5.9. podmieniť usporiadanie územia z hľadiska aspektov ekologických, ochrany prírody, prírodných zdrojov a tvorby krajinnej štruktúry,
 - 5.10. rešpektovať pri organizácii, využívaní a rozvoji územia jeho prírodné danosti najmä v osobitne chránených územiach, prvkoch územného systému ekologickej stability, v územiach patriacich do súvislej európskej sústavy chránených území a ich využívanie zosúladiť s funkciou ochrany prírody a krajiny,
 - 5.11. zohľadňovať pri umiestňovaní činností na území ich predpokladaný vplyv na životné prostredie a realizáciou vhodných opatrení dosiahnuť odstránenie, obmedzenie alebo zmiernenie prípadných negatívnych vplyvov,
 - 5.13. zabezpečiť elimináciu stresových faktorov v chránených územiach prírody;
5.13.1. vzdušné elektrické vedenia postupne ukladať do zeme,

- 5.13.2. postupne ukončiť ťažbu nerastných surovín v chránených územiach, plány otvárky a dobývania v jestvujúcich,
 - v kameňolomoch schvaľovať len so záväzným projektom revitalizácie a krajinného zakomponovania dotknutého územia po ukončení jeho exploatácie,
 - 5.13.3. vytvárať podmienky pre postupnú zmenu pohonu dieselmotorových cestných a železničných vozidiel hromadnej dopravy na biopalivá a biooleje,
 - 5.13.4. vytvárať podmienky pre prednostnú realizáciu verejného technického vybavenia v urbanizovaných priestoroch,
 - 5.14. podporovať zmenu spôsobu využívania poľnohospodárskeho pôdneho fondu zatrávením ornej pôdy ohrozovanej vodnou a veternou eróziou.
6. V oblasti rozvoja nadradenej dopravnej infraštruktúry
- 6.12. chrániť koridory pre cesty I. triedy, ich preložky, rekonštrukcie a úpravy vrátane ich prietahov v základnej komunikačnej sieti miest a to pre
 - 6.12.3. cestu č. I/79 v úsekoch preložiek Sečovská Polianka - Dvorianky (napojenie na diaľnicu D1) - obchvaty sídiel Hriadky, Vojčice, Milhostov - Trebišov, Čerhov, Slovenské Nové Mesto, Svätušie - Kráľovský Chlmec - Čierna - štátna hranica s Ukrajinou.
7. V oblasti rozvoja nadradenej technickej infraštruktúry
- 7.1. zvyšovať podiel zásobovaných obyvateľov pitnou vodou z verejných vodovodov s cieľom dosiahnuť do roku 2010 úroveň celoslovenského priemeru,
 - 7.4. na zásobovanie obyvateľstva pitnou vodou využívať prednostne zdroje podzemných vôd,
 - 7.9. znižovať rozdiel medzi podielom odkanalizovaných obyvateľov a podielom zásobovaných obyvateľov pitnou vodou,
 - 7.10. zvyšovať úroveň v odkanalizovaní a čistení odpadových vôd miest a obcí s cieľom dosiahnuť do roku 2010 úroveň celoslovenského priemeru,
 - 7.11. prednostne realizovať rekonštrukciu alebo výstavbu kanalizácií a čistiarní odpadových vôd v sídlach
 - 7.11.2. s vybudovaným vodovodom,
 - 7.13. vytvárať priaznivé podmienky pre intenzívnejšie využívanie obnoviteľných a druhotných zdrojov energie ako lokálnych doplnkových zdrojov k systémovej energetike a pre intenzívnejšie využívanie distribuovanej výroby elektriny v zmysle smerníc EU,
 - 7.14. podporovať a presadzovať v regiónoch s podhorskými obcami využitie miestnych energetických zdrojov (biomasa, geotermálna a solárna energia, malé vodné elektrárne a pod.) pre potreby obyvateľstva i služieb.
8. V oblasti hospodárstva
- 8.4. stabilizovať a revitalizovať poľnohospodárstvo diferencovane podľa poľnohospodárskych produkčných oblastí s prihliadnutím na chránené územia prírody a na existujúci funkčný územný systém ekologickej stability,
 - 8.5. podporovať alternatívne poľnohospodárstvo v chránených územiach prírody a v pásmach hygienickej ochrany vodných zdrojov,
 - 8.6. na základe súhlasu príslušných orgánov ochrany prírody a krajiny zalesniť poľnohospodársky

- nevyužiteľné pozemky a realizovať ich prevod do lesného pôdneho fondu,
- 8.7. zabezpečiť starostlivosť o zachovanie a stabilizáciu plošnej výmery lesných pozemkov,
- 8.11. vychádzať v územnom rozvoji predovšetkým z princípu rekonštrukcie a sanácie existujúcich priemyselných a stavebných areálov,
- 8.12. vychádzať pri rozvoji priemyslu a stavebníctva nielen z ekonomickej a sociálnej, ale aj územnej a environmentálnej únosnosti územia so zohľadnením špecifik jednotlivých regiónov kraja,
- 8.13. podporovať ďalšiu diverzifikáciu priemyselnej výroby, pričom osobitnú pozornosť venovať z hľadiska priemyselnej výroby zaostalým okresom ..., ..., ... a Trebišov,
- 8.14. prioritne vytvárať podmienky a chrániť územie pre zakladanie nových priemyselných parkov rôznych typov v lokalitách; ...,, Trebišov.

9. V oblasti odpadového hospodárstva

- 9.4. vytvárať podmienky pre otváranie nových skládok v okresoch..., Trebišov...

II. VEREJNOPROSPEŠNÉ STAVBY

Verejnoprospešné stavby spojené s realizáciou uvedených záväzných regulatívov sú tieto :

1. Cestná doprava

- 1.5. cesty I. triedy, ich preložky, rekonštrukcie a úpravy vrátane ich prieťahov v základnej komunikačnej sieti miest
- 1.5.3. cesta č. I/79 v úsekoch preložiek Sečovská Polianka - Dvorianky (napojenie na diaľnicu D1) - obchvat sídiel Hriadky, Vojčice, Milhostov - Trebišov, Čerhov, Slovenské Nové Mesto, Svätušie - Kráľovský Chlmec - Čierna - štátna hranica s Ukrajinou,

6. Odpadové hospodárstvo

- 6.3. stavby nových skládok v okresoch..., Trebišov, ...

Na uskutočnenie verejnoprospešných stavieb možno podľa § 108 zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov pozemky, stavby a práva k nim vyvlastniť, alebo vlastnícke práva k pozemkom a stavbám obmedziť.

3 ZÁKLADNÉ DEMOGRAFICKÉ, SOCIÁLNE A EKONOMICKÉ ROZVOJOVÉ PREDPOKLADY OBCE

Rozbor demografických charakteristík je spracovaný na základe celoštátnych sčítaní ľudí, domov a bytov (r. 1970, 1980, 1991 a 2001). Údaje z posledného sčítania v roku 2001 sú podľa Štatistického úradu SR – Krajská správa Košice.

Podľa dynamiky vývoja pohybu obyvateľstva (prírastok, úbytok) sú obce zaradené do štyroch kategórií:

Kategória obce	Priemerný ročný prírastok obyvateľstva
rýchlo rastúca	nad + 5 %

pomaly rastúca	+2 – + 5 %
stagnujúca	- 2 – +2 %
regresívna	pod -2 %

Údaje o vekovej štruktúre obyvateľstva sú hodnotené v troch základných vekových skupinách:

- predproduktívny vek 0 – 14 rokov
- produktívny vek muži 15 – 59 rokov, ženy 15 - 54 rokov
- poproduktívny vek muži 60 a viac rokov, ženy 55 a viac rokov.

Zmenšovanie podielu mladšej populácie a zvyšovanie podielu starších vekových skupín obyvateľstva (zhoršenie vekovej štruktúry obyvateľstva) môže mať za následok pokles reprodukčných schopností populácie. Pomer predproduktívnej a poproduktívnej zložky obyvateľstva, označený ako index vitality, môže okrem iného vypovedať aj o populačných možnostiach vo výhľade.

Podľa dosiahnutej hodnoty indexu vitality sa obyvateľstvo zaraďuje do 6-tich typov populácie:

Hodnota indexu vitality	Typ populácie
Nad 300	veľmi progresívna (rýchlo rastúca)
201 – 300	progresívna (rastúca)
151 – 200	stabilizovaná rastúca
121 – 150	stabilizovaná
101 – 120	stagnujúca
Menej ako 100	regresívna (ubúdajúca)

3.1 Vývoj a charakteristika demografického potenciálu

3.1.1 Demografia

K 31.12.2005 žilo v obci Veľaty 827 obyvateľov, čo predstavuje 0,79 % z celkového počtu obyvateľov okresu Trebišov.

Celková rozloha katastrálneho územia obce je 1 204,3 ha, priemerná hustota osídlenia 69 obyvateľov na 1 km².

Retrospektívny vývoj počtu obyvateľov v rokoch 1970 – 2005

Rok sčítania	1970	1980	1991	2001	2005
Počet obyvateľov	941	874	843	831	827
Prírastok obyvateľov	- 67	- 31	- 12	- 4	
Index rastu	92,88	96,45	98,57	99,52	
Ø ročný prírastok	- 0,71 %	- 0,32 %	- 0,14 %	- 0,12 %	

Podľa dynamiky pohybu obyvateľstva obec Veľaty zaznamenávala neustály pokles obyvateľstva, kde sa priemerný ročný prírastok pohyboval v hodnotách od -0,71 % do -0,12 %. Obec je zaradená do kategórie stagnujúceho sídla.

Vývoj vekovej štruktúry obyvateľstva v období rokov 1991 – 2006

Rok	Počet obyvateľov				Index vitality
	Spolu	Vekové skupiny			
		predproduktívny	produktívny	poproduktívny	
1991 ¹⁾ abs.	843	191	435	217	88,02
%	100,00	22,65	51,60	25,74	
2001 ¹⁾ abs.	831	155	509	167	92,81
%	100,00	18,65	61,25	20,10	
2005 abs.	827	119	530	178	66,85
%	100,00	14,39	64,09	21,52	
2006 abs.	828	100	539	190	52,63
%	100,00	12,07	65,09	22,95	

¹⁾ údaj podľa SODB

Z uvedeného prehľadu (predproduktívne, produktívne, poproduktívne obyvateľstvo) môžeme konštatovať, že v obci Veľatý dochádza k postupnému starnutiu obyvateľstva. V roku 2005 sa počet predproduktívnej populácie znížil o 4,26 % proti roku 2001.

Dosiahnuté hodnoty indexu vitality sú počas celého sledovaného obdobia pod hodnotou indexu 100, čo charakterizuje regresívny (ubúdajúci) typ populácie. Priemerný vek obyvateľstva v roku 2001 bol 37 rokov, pričom u žien dosiahol hodnotu 40 rokov, u mužov 33,8 rokov.

Podľa údajov Štatistického úradu SR v roku 2005 v obci tvoria ženy 50,67 % z celkového počtu obyvateľov.

Podľa vzdelanostnej štruktúry základné vzdelanie má ukončených 23,59 % obyvateľov, učňovské bez maturity 20,22 %, stredné odborné s maturitou 14,92 % a vysokoškolské 5,66 % obyvateľstva. Z náboženského vyznania prevláda rímskokatolícka cirkev (56,31 %) a gréckokatolícka cirkev (35,14 %). Údaje sú podľa SODB 2001.

V zmysle „Prognózy vývoja obyvateľov v okresoch SR do roku 2025“ (Výskumné demografické centrum INFOSAT Bratislava 2004) a doterajšieho vývoja obyvateľstva možno očakávať nasledovný demografický vývoj obce:

Návrh pre obec Veľatý :

Obdobne ako väčšina okresov Košického kraja aj okres Trebišov zaznamenával od roku 1970 nárast počtu obyvateľov, avšak tempo rastu malo prevažne klesajúcu tendenciu. V období rokov 1991 - 2001 sa tempo rastu zvýšilo. Spomaľovanie rastu obyvateľstva je vo všeobecnosti spôsobené znižovaním prirodzených prírastkov, najmä poklesom pôrodnosti. Táto skutočnosť sa prejavuje zhoršením vekovej skladby, v ktorej sa zväčšuje zastúpenie starších vekových skupín. Okres Trebišov môžeme napriek tomu zaradiť medzi územia so stagnujúcou populáciou. Špecifikom, ktoré výraznejšie ovplyvňuje prírastky obyvateľstva je Rómske etnikum, tvorí v okrese 4,45 % populácie. Podľa „Prognózy vývoja obyvateľov v okresoch SR do roku 2025“ počet obyvateľov v okrese bude naďalej rásť do roku 2015, jeho tempo sa výrazne spomalí po roku 2020. K zmenám dôjde aj v rozložení vekových skupín, kedy začne klesať

predproduktívna a narastať produktívna zložka obyvateľstva.

Pri prognóze obyvateľov do roku 2025 v obci Veľaty sa vychádzalo z doterajšieho celkového pohybu obyvateľstva a využitím exponenciálnej funkcie, ktorá vychádza z teoretických úvah o stabilnej populácii. Predpokladaná miera rastu populácie (celkový pohyb obyvateľstva) je 10 ‰ za rok.

Prognóza vývoja počtu obyvateľov do roku 2025

rok	2001	2005	2010	2015	2020	2025
Veľaty	831	827	868	912	957	1 005

Pre porovnanie uvádzame prognózu demografického vývoja za okres Trebišov a za Košický kraj:

Okres Trebišov :

2005 - 2010 prírastok	+ 1 394 obyvateľov
2010 - 2015 prírastok	+ 1 206 obyvateľov
2015 – 2020 prírastok	+ 753 obyvateľov
2020 – 2025 úbytok	+ 223 obyvateľov
2005 - 2025 prírastok celkom (+ 1,70 ‰/rok)	+ 3 576 obyvateľov

Košický kraj (NUTS 2):

2005 - 2010 prírastok	+ 9 993 obyvateľov
2010 - 2015 prírastok	+ 8 375 obyvateľov
2015 – 2020 prírastok	+ 4 836 obyvateľov
2020 - 2025 prírastok	+ 551 obyvateľov
2005 - 2025 prírastok spolu (+ 1,50 ‰/rok).....	+ 23 755 obyvateľov

3.2 Zamestnanosť a pracovné príležitosti

Podľa SODB 2001 z celkového počtu 831 obyvateľov obce tvorilo 413 ekonomicky aktívnych osôb, čo predstavuje 49,70 ‰ (okres Trebišov 51,71 ‰). Z toho ženy tvorili 47,94 ‰. Nezamestnaných ekonomicky aktívnych bolo 96 osôb, pracujúcich 267 obyvateľov obce.

Z hospodárskych odvetví najviac osôb pracovalo v doprave, skladovaní a spojov (42), verejnej správe (31) a zdravotníctve (29). Za prácou mimo obce odchádzalo 171 osôb.

Podľa štatistických sledovaní ÚPSVaR okres Trebišov vykazoval v mesiaci október 18,46 ‰-nú mieru evidovanej nezamestnanosti, ktorá patrí k relatívne najvyšším na Slovensku. V samotnej obci Veľaty bolo v tomto období 54 evidovaných nezamestnaných. Ak použijeme údaj EAO zo SODB 2001, miera evidovanej nezamestnanosti pre obec(odhad) by sa mala pohybovať na hranici 13 ‰. Údaje sú za mesiac október 2007 uvedené podľa ÚPSVaR.

Ekonomická aktivita a zamestnanosť v roku 2001 (SODB 2001)

Obec	Počet obyvateľov	Počet ekonomicky aktívnych osôb	Počet nezamestnaných

	celkom	celkom	% z celkového počtu obyvateľov	celkom	% z ekonomicky aktívnych obyvateľov
Veľaty	831	413	49,70	96	23,24

Na základe „Prognózy vývoja obyvateľov v okresoch SR do roku 2025“ môžeme očakávať pre navrhované obdobie územného plánu - rok 2025 nárast poproduktívnej zložky populácie. Podľa už spomenutej prognózy za okres Trebišov v roku 2005 bol index starnutia 62,35, v roku 2025 sa predpokladá jeho zvýšenie na 99,91. S týmto ukazovateľom súvisí aj vývoj ekonomicky aktívneho obyvateľstva, kedy bude dochádzať k jeho postupnému znižovaniu.

Priaznivý vývoj zamestnanosti v obci nemožno predpokladať, ten bude závisieť od ponuky pracovných príležitostí v okresnom meste Trebišove, ako aj výraznejšími investičnými aktivitami v rámci okresu.

Návrh

- nárast pracovných príležitostí predpokladáme najmä v drobných podnikateľských aktivitách, v obchode, vo výrobných a nevýrobných službách a v treťom sektore
- obyvatelia obce aj naďalej budú zamestnaní prevažne v Trebišove, resp. v iných mestách a v zahraničí.

3.3 Vývoj a charakteristika bytového fondu

Ku dňu Sčítania obyvateľov domov a bytov v roku 2001 bolo v obci spolu 279 bytov v 269 domoch, z toho:

- trvale obývaných 233 bytov
- z toho v rodinných domoch 218 a 12 bytov v 2 bytových domoch a 3 byty v iných budovách
- v obci je 45 neobývaných bytov v rodinných domoch, z toho 4 sú určené na rekreáciu

Vývoj počtu trvale obývaných bytov v rokoch 1970 – 2001

Rok sčítania	1970	1980	1991	2001
Počet trvale obývaných bytov	237	241	239	233
Prírastok bytov		+ 4	- 2	- 6
Počet bytov/1 000 obyv.	251,9	275,7	283,5	280,4
Okres Trebišov	236,1	258,0	277,1	272,7
Košický kraj	247,6	273,6	297,9	296,8
SR			370,0	353,5

Z rozboru základných charakteristík bytového fondu obce Veľaty, možno konštatovať, že počas obdobia rokov 1980 až 2001 dochádzalo k úbytku bytového fondu. Ukazovateľ počtu bytov /1 000 obyvateľov bol nad okresným priemerom. Obložnosť bytov má taktiež priaznivú klesajúcu tendenciu, ktorá sa pohybovala pod hranicou okresného priemeru.

Vývoj obložnosti v rokoch 1970 - 2001

Rok sčítania	1970	1980	1991	2001
Obložnosť (obyv./ byt)	3,97	3,62	3,53	3,57
Okres Trebišov	4,24	3,88	3,61	3,67
Košický kraj	4,04	3,65	3,36	3,37
SR				2,83

Priemerný vek rodinných domov je 36 rokov. Ako materiál nosných múrov boli u rodinných domoch v prevažnej miere použité tehly a tvárnice. Priemerný počet obytných miestnosti na jeden byt je 4,29.

Trvale obývané byty podľa obdobia výstavby

Obec	1899 a nezistené	1900-1919	1920-1945	1946-1970	1971-1980	1981-1990	1991-2001	spolu
Veľaty	10	8	18	95	35	48	19	233
%	4,29	3,43	7,73	40,77	15,02	20,60	8,15	100

Z uvedeného prehľadu o dobe výstavby možno konštatovať, že veková štruktúra trvale obývaných bytov je priaznivá, keď 84,54 % bytov bolo postavených po roku 1946. Obdobie výstavby bolo sústredené najmä na roky 1946 - 1967, kedy bolo postavených 40,77 % všetkých rodinných domov.

Výstavba bytov resp. rodinných domov sa v súčasnosti vo všeobecnosti nevyznačuje dynamickým rastom, ale skôr naopak, stagnuje. Obec Veľaty zaznamenáva v posledných rokoch opačnú tendenciu, keď po roku 1996 bolo postavených 6 rodinných domov.

Vo vzťahu k prognóze vývoja obyvateľstva a potrebám rozvoja bytovej výstavby v obci je potrebné sa zamerať na obnovu jestvujúceho bytového fondu, zvýšenie jeho kvality a modernizáciu. Rozvoj bývania navrhnúť tak, aby v roku 2025 pri predpokladanom zvýšení počtu obyvateľov na 1 005 boli dosiahnuté tieto ukazovatele:

- počet obyvateľov na jeden byt 3,20
- počet bytov na 1 000 obyvateľov 312,5,

čo sú odporúčané hodnoty pre okres Trebišov v roku 2025 (Zmeny a doplnky ÚPN-VÚC KK 2004). To znamená pre predpokladaný nárast **174 obyvateľov** do roku 2025 je potrebný počet **bytov cca 54** (t.j. cca 52 domov).

V obci Veľaty sú navrhované nové plochy pre výstavbu bytov:

V obci sa navrhujú pre výstavbu rodinných domov tieto disponibilné lokality v zastavanom i mimo

zastavaného územia do r. 2025:

Názov lokality	Počet navrhovaných plôch					
	Mimo zastavané územie obce			V zastavanom území obce		
	spolu	z toho v rod. domoch	z toho v bytových domoch	spolu	z toho v rod. domoch	z toho v bytových domoch
Lokalita „Tably“ - severovýchod	0	0	0	35	35	0
Lokalita „Na Nilašoch“ - stred	18	18	0	16	12	4
Lokalita „Sad Veľatý“ - juh	90	90	0	0	0	0
Prieluky / Rozptyl	0	0	0	25	25	0
Celkový počet	108	108	0	76	72	4
Rezervná plocha – Lokalita „Pri vodojeme“	0	0	0	29	29	0
Z toho sociálne bývanie	0	0	0	0	0	0

Stav obyvateľov v roku 2005	Predpokladaný stav 2025 (medziročný prírastok 20 %)	Podľa disponibilných plôch v územnom pláne
827 obyv.	1005 obyv.	684 obyv

Prírastok počtu obyvateľov a bytov podľa lokalít pre výstavbu

Lokalita	Prírastok bytov			Prírast. obyvateľov b.j / obložnosť 3,0)
	Byt. Domy / 1byt.jednotka	Rod. domy	Spolu	
Lokalita „Tably“ - severovýchod	0	35	35	105
Lokalita „Na Nilašoch“ - stred	4 / 24 bj	30	34	102
Lokalita „Sad Veľatý“ - juh	0	90	90	270
Prieluky / Rozptyl	0	25	25	75
Spolu	5	180	184	552

Navrhovaný prírastok RD je 26 % z disponibilných lokalít t.j. 47 RD.

Navrhovaný prírastok bytových domov je 50 % z disponibilných lokalít t.j. 2 BD/12 bj.

Navrhovaný počet bytových jednotiek (RD + BD) a obyvateľov

Byty			Obyvatelia	
Stav bytov v roku 2005	Navrhovaný prírastok do r.2025	Navrhovaný stav	Obložnosť	Počet obyvateľov
233	59	292	3,0	1005

Záver

Po zhodnotení trhovej situácie, vlastníckych vzťahov v obci Veľaty, v oblasti nehnuteľností nie je možné predpokladať voľnú ponuku stavebných pozemkov v prielukách.

Staré domy navrhujeme na rekonštrukciu, prípadne na asanáciu a výstavbu nových objektov. Tento fond nie je dostatočný pre možný rozvoj obce. V obci je nevyhnutné vytvoriť podmienky trhu so stavebnými pozemkami, čo znamená vytvorenie väčšej ponuky stavebných pozemkov, ako je predpokladaná potreba vyvodená z demografického rastu obyvateľov, vzhľadom na potenciálny rozvoj obce v oblasti dopravy, priemyslu a cestovného ruchu.

Návrhu ÚPN obce rozdeľuje návrh nových bytových jednotiek do troch etáp postupnosti využitia stavebných pozemkov.

Etapy výstavby	1. etapa	2. etapa	3. etapa
Lokalita „Tably“ - severovýchod	35	0	0
Lokalita „Na Nilašoch“ - stred	44	0	0
Prieluky / Rozptyl	25	0	0
Lokalita „Sad Veľaty“ - juh	23	36	27

4 RIEŠENIE ZÁUJMOVÉHO ÚZEMIA A ŠIRŠIE VZŤAHY OBCE

4.1 Význam, poloha a funkcia obce v štruktúre osídlenia

Katastrálne územie obce Veľaty je situované v juhozápadnej časti Zemplínskeho regiónu, Košického kraja, v juhozápadnej časti okresu Trebišov. Celé záujmové územie sa nachádza v urbanizačnom priestore medzi mestom Trebišov a štátnou hranicou s Maďarskom. V juhozápadnej časti Východoslovenskej nížiny, na odlesnenej pahorkatine pod Zemplínskymi vrchmi, sa v nadmorskej výške 155 m nachádza obec Veľaty.

4.2 Väzby obce na záujmové územie

Obec susedí s katastrálnymi hranicami obcí: v severnej časti a severozápadnej s obcou Lastovce, v západnej časti s obcou Michalany, v juhozápadnej časti s obcou Luhyňa, v južnej časti s obcou Veľká Tŕňa, z východnej časti s obcou Hrčel', v severovýchodnej časti s obcou Zemplínsky Branč a Zemplínsky Klečenov. Dopravné a pracovné väzby sú prevažne na mesto Trebišov, ktoré sú vzdialené 10 km.

Obec je napojená na dopravný systém cestou I/79 smer Trebišov – Slovenské Nové Mesto, št. hr. Maďarsko a cestou III/552 19 smer Michalany – Hrčel' - Novosad. Miestnymi obslužnými komunikáciami je zabezpečená dopravná obsluha. Verejná autobusová doprava je zabezpečovaná SAD Trebišov. V obci sa nachádzajú jednostranné pešie komunikácie.

Severnou časťou katastrálneho územia obce prechádza celoštátna železničná trať - št. hr. (PKP) – jednokofajová železničná trať Michalany – Medzilaborce.

Západným okrajom obce prechádza VVN 110 kVA (V6792) a severovýchodným okrajom obce prechádza 400 kV vedenie V428 Moldava - V. Kapušany.

V katastri obce sa nenachádzajú kultúrne pamiatky zapísané v ÚZPF, sú v ňom evidované archeologické náleziská.

Návrh

- navrhujeme preložku cesty I/79 Trebišov - Veľaty,
- obec navrhujeme prepojiť cykloturistickým chodníkom. Trasu navrhujeme pozdĺž cesty I/79 v smere od Trebišova k št. hr. s Maďarskom.

5 URBANISTICKÁ KONCEPCIA PRIESTOROVÉHO USPORIADANIA

5.1 STANOVENIE ZÁKLADNEJ URBANISTICKEJ KONCEPCIE A KOMPOZÍCIE OBCE

5.1.1 Zhodnotenie významu obce v štruktúre osídlenia

5.1.1.1 Vývoj a súčasný stav urbárnej štruktúry obce

Skúmané územie bolo v minulosti začlenené do Zemplínskej župy, v súčasnosti administratívne patrí do okresu Trebišov. Obec leží v juhozápadnej časti Východoslovenskej nížiny, na odlesnenej pahorkatine pod Zemplínskymi vrchmi, sa v nadmorskej výške 155 m nachádza obec Veľaty.

Historický vývoj obce

Viacere pramene uvádzajú osídlenie tejto lokality už v mladšej dobe kamennej (neolite). Systematický archeologický výskum v katastrálnom území Veľaty však doposiaľ nebol uskutočnený.

Vo Varadínskom registri z roku 1220 možno nájsť prvú písomnú zmienku o obci Veľaty, ktorá sa uvádza pod názvom Villa Velchea. Pôvodný názov Velchea sa v priebehu historického vývoja menil na Velethe (1417), Welatin (1786), Veľaty a Velatin (1720). Súčasný názov obce sa používa nepretržite od roku 1927.

V druhej polovici 16. storočia (1558) sa uvádza ako majiteľ obce Michal Perényi, ale o desaťročie neskôr (1568) už Imrich Leökös. V sčítacom súpise z roku 1598 patrila rozhodujúca časť majetkov v obci Mikulášovi Bornemiszoovi.

Rozvoj obce v 18. stor. významne ovplyvnila slovenská a ruthénska kolonizácia, v dôsledku ktorej sa do opustených usadlostí stredného Zemplína sťahovalo obyvateľstvo severovýchodných častí Uhorska (Slovenska). Ruthénske obyvateľstvo bolo prevažne grécko-katolíckeho vierovyznania. Na rozvoj obce tomto čase poukazujú dostupné demografické údaje z roku 1787. Podľa nich tvorilo vtedajší Velatin už 54 domov a 418 obyvateľov.

V polovici 18. stor. (1748) zobral obec do zálohy Ján Okolicsányi a neskôr sa stala majetkom rodiny Almássyovcov, ktorá mala honosné sídlo v Hrašskom kaštieli. Od Almássyovcov kúpil majetky vo Veľatoch gróf Csáky, ktorý dal postaviť dnes už neexistujúci objekt kaštieľa.

Obec, ktorá sa nachádzala pri hlavnej cestnej komunikácii prechádzajúcej Zemplínskou župou, mala od roku 1794 dôležitú poštovú stanicu. Hlavným zamestnaním obyvateľstva boli poľnohospodárstvo a drevorubačstvo.

Na prelome 19. a 20. stor. mal najväčší majetkový podiel v obci gróf Alexander Andrassy. Veľaty boli v tomto čase slovenskou obcou, v ktorej žilo v 120 domoch 788 obyvateľov, väčšinou grécko-katolíckeho vierovyznania. Spolu s veľkostatkom patrili Andrassyovcom aj kaštieľ, ktorý dali architektonicky dotvoriť a zveľadiť. Kaštieľ však roku 1928 vyhorel a ďalej existoval iba v zrúcaninách. Rozsiahly park so starými

a vzácnymi drevinami značne utrpel v priebehu druhej svetovej vojny a postupne schátral.

Koncom 19. stor. existovali pri prameni slanej zásaditej jódovej vody miestne kúpele na liečenie katarov horných dýchacích ciest a vnútorných, najmä zažívacích chorôb a štítnej žľazy. Vodný zdroj tvorila hlboká studňa v grófskom parku so slanou zásaditou jódovou vodou. Kúpele schátrali najmä po tom, keď gróf Alexander Andrássy obmedzil vstup občanov do parku. Park bol totiž jeho vlastníctvom a niektoré pramene uvádzajú, že dal prevažnú časť kúpeľov zbúrať. Zostávajúca časť bola zničená v druhej svetovej vojne. Ľudia si však napriek zákazu grófa odnášali vodu domov a užívali ju pri rôznych neduhoch ako diétnu minerálku.

5.1.2 Stanovenie základnej urbanistickej koncepcie a kompozície obce

Urbanistická koncepcia rozvoja sídla sa odvíja od pôvodnej urbanistickej štruktúry.

Pôvodná urbárna štruktúra obce je charakterizovaná ako uličná dedina. Pôvodne sa obec rozvíjala pri kaštieli a rímskokatolíckom kostole, ktorý je aj dominantou obce.

Obec má prevažne obytný charakter bez výraznejšieho rozlíšenia jednotlivých funkčných plôch. Obytné štruktúry nízkopodlažnej zástavby popri obytnej funkcii zlučujú aj priestory a plochy pre domáce hospodárstvo a väčšie záhrady.

Návrh urbanistickej koncepcie priestorového usporiadania je determinovaný možnosťami využitia terénu, vlastníckymi vzťahmi a limitmi vyplývajúcimi z ochranných pásiem technickej vybavenosti, hospodárskeho dvora a cintorína.

5.1.2.1 Obytná zástavba

Urbanistickú skladbu obce môžeme zaradiť k dedinskej zástavbe. V obci výrazne prevláda 1 – 2 podlažná zástavba rodinnými domami. Stavby sú situované okolo ciest a spravidla majú predzáhradku, dvor a záhradu. V zadnej časti dvorov sa nachádzajú prístavky a stavby, ktoré súvisia s drobnochovateľstvom a s poľnohospodárskou činnosťou majiteľa.

V oboch častiach prevláda zástavba prevažne zo 60. a 70. rokov. Väčšina domov postavených v tomto období je v dobrom stavebno - technickom stave resp. po čiastočnej rekonštrukcii. Domy majú prevažne manzardové a sedlové strechy.

V obci, sa nachádza zástavba domov, ktoré boli postavené pred II. sv. vojnou. Túto zástavbu reprezentujú trojpriestorové domy z pálenej a nepálenej tehly z prvej tretiny 20. Storočia. Stavby postavené v predvojnovom období sú prevažne po čiastočnej obnove. Novostavby rodinných domov sú jedno až dvojpodlažné s plochými, šikmými a manzardovými strechami. Objekty bytových domov sa na území nachádzajú v západnej časti zastavaného územia.

Návrh

V návrhu územného plánu obce je navrhované:

Obytná zástavba

Pre rozvoj bytovej výstavby je navrhované prioritne zastavať voľné parcely v existujúcej zástavbe nachádzajúce sa v prielukách, ako nezastavané, prípadne ktoré vzniknú asanáciou pôvodnej zástavby. Nové plochy sú navrhované v častiach s existujúcou komunikáciou, prípadne inou technickou infraštruktúrou, alebo v miestach jej plánovaného umiestnenia.

- Lokalita „Tably – severovýchod“, Lokalita „Na Nilašoch – stred“, Lokalita „Sad Veľaty – juh“, Lokalita –

Prieluky / Rozptyl.

Pri všetkých novostavbách a rekonštrukciách rodinných domov navrhujeme vychádzať z princípov uplatňovania regionálnych prvkov so šikmými strechami, rešpektujúc merítka a výraz týchto stavieb a zladiť s ich funkčnou vybavenosťou. Pri samostatne stojacích domoch navrhujeme objekty orientovať na úzkych pozemkoch štítom do ulice. Výška rodinných domov je max. 2 nadzemné podlažia, jedno nadzemné podlažie a obytné podkrovie.

Pri výstavbe bytového domu navrhujeme rešpektovať merítka a výraz týchto stavieb a zladiť s ich funkčnou vybavenosťou. Výška bytových stavieb je max. 4 nadzemné podlažia a obytné podkrovie.

Tento princíp navrhujeme uplatňovať aj v samotnom materiálovom prevedení.

Navrhované obmedzenia pre jestvujúcu zástavbu, ktoré sa nachádzajú v bezprostrednej blízkosti ochranného pásma VN vedenia sa stanovujú podmienky v zmysle zákona.

5.1.2.2 Občianska vybavenosť

Občianske vybavenie v rámci sociálnej infraštruktúry (kultúra, osвета, šport a sociálna starostlivosť) je v obci zastúpené:

Šport – v severnej časti sa nachádza futbalové ihrisko. V juhozápadnej časti katastrálneho územia obce sa nachádza rekreačný areál „Mária“, ktorý poskytuje ubytovacie, stravovacie a športovo-rekreačné služby.

Školstvo je v obci zastúpené základnou 3-riednou školou a predškolským zariadením – materskou školou, ktoré sú umiestnené spolu so zdravotným zariadením (ordinácia všeobecného lekára) vo viacúčelovom objekte.

V obci sú zastúpené obchodné služby – objekt Coop Jednota, miestne pohostinstvo a súkromné potraviny lokalizované v zastavanom území obce.

Z verejných služieb je v obci úradovňa obecného úradu, pošta, kultúrny dom a gréckokatolícky farský úrad. Obec má obecný cintorín na ktorom je novostavba domu smútku. Kapacita cintorína postačuje aj pre výhľadový rozvoj obce. Z cirkevných zariadení je na území obce rímskokatolícky kostol a gréckokatolícky chrám s farským úradom.

Návrh

V návrhu územného plánu obce je navrhované:

Občianska vybavenosť

- Rekonštrukcia obecného a kultúrneho domu s vytvorením priestorových podmienok pre viacúčelové využitie: plocha pre rozšírenie a modernizáciu obecných priestorov, klub mladých, klub dôchodcov, internetový klub.
- Občianska vybavenosť – Lokalita „Sad Veľatý“.
- Objekt základnej školy navrhujeme rekonštruovať pre účely príležitostného ubytovania, informačné centrum
- Pri futbalovom ihrisku dobudovať ihriská pre loptové hry s možným využitím v zimnom období na klzisko v areáli parku navrhujeme prírodný amfiteáter.
- Pre dennú rekreáciu navrhujeme upraviť pešie a cyklistické trasy

- Kompostovisko a zberný dvor navrhujeme v areáli hospodárskeho dvora.

Verejné, komunikačné, zhromažďovacie a parkové plochy

- Rekonštrukcia obecného parku v strede obce (inventarizácia zelene s následnou výsadbou vhodných drevín). Rekonštrukcia vodnej plochy. Návrh prírodného amfiteátra, peších komunikácií a drobnej architektúry. Park predstavuje lokalitu v blízkosti základnej školy, pomerne zachovalú a krajinársky zaujímavú. Dôvod úpravy a hlavne ochrany: habitus, vedecká náučná a estetická hodnota. Blízkosť pri samotnom sídle a prepojenie miestneho biokoridoru tvoreného z brehových porastov odvodňovacieho kanála s predmetnou lokalitou dáva priestoru jedinečný potenciál ako perspektívna oddychová zóna pre miestne obyvateľov. Jedinečným solitérom parku je chránená drevina - platan západný *Platanus occidentalis*.
- Navrhujeme vytvára priestory pre plochy verejného spoločenského kontaktu pri objektoch občianskej vybavenosti a v priestoroch komunikačných uzlov so zreteľom na možnosti v území. Rozptyľové zhromažďovacie plochy, námestia a parkové plochy.

5.1.2.3 Priemysel, výroba, poľnohospodárstvo, doprava

Poľnohospodárske služby sa v obci nachádzajú v západnej časti obce – areál majú v prenájme súkromne hospodáriaci roľníci, zaoberajúci sa prevažne rastlinnou výrobou.

Výroba je zastúpená spoločnosťou SAB Slovakia. Areál sa nachádza v západnej časti obce.

Návrh

V návrhu územného plánu obce je navrhované:

Priemysel, remeselná výroba, doprava

- Návrh vytvára funkčné plochy pre remeselnú výrobu v časti areálu poľ. družstva.
- Výrobné priestory navrhujeme rozvíjať v jestvujúcom areáli v smere od obytného územia obce.
- Z hľadiska dopravy návrh vytvára plochu pre preložku cesty tr. I/79 východne až juhovýchodne od obce.

5.2 Návrh funkčného využitia územia obce

5.2.1 Funkčné územie občianskej vybavenosti (ÚOV)

Funkčné využitie: občianske vybavenie miestneho významu .

❖ *Prípustné sú:*

1. Obchody, služby, administratívne a správne zariadenia.
2. Zariadenia pre verejnú správu.
3. Služby v oblasti cestovného ruchu
4. Cirkevné, výchovné a kultúrne zariadenia.
5. Zdravotnícke zariadenia a zariadenia sociálnej starostlivosti.
6. Stravovacie a ubytovacie zariadenia, zábavné zariadenia.
7. Školské zariadenia

8. S hlavnou funkciou súvisiaca technická a obslužná vybavenosť.
 9. Verejné a vyhradené parkoviská, pre osobné automobily.
- ❖ *Výnimočne prípustné sú:*
 1. Byty v nebytových domoch, pohotovostné byty a ubytovne.
 2. Nerušivé remeselnícke zariadenia.
 - ❖ *Podmienky prevádzkovania uvedených činností:*
 1. Odstavné plochy musia byť riešené na pozemku prevádzkovateľa služieb,
 2. Uvedené služby nesmú mať negatívny vplyv na životné prostredie (hluk, vibrácie, zápach, odpadové vody znečistené ropnými látkami a pod.,
 - ❖ *Nepripustné sú:*
 1. Chov úžitkových zvierat
 2. Výroba

5.2.2 Funkčné územie rodinných domov (ÚRD) – vidiecka obytná zástavba nízkopodlažná

Funkčné využitie: bývanie v rodinných domoch a vilách

- ❖ *Prípustné sú:*
 1. Rodinné domy, vily s maximálnym počtom 2 b.j.
 2. Pre obsluhu územia slúžiace športové zariadenia.
 3. Garáže pre osobné automobily na pozemkoch rodinných domov .
 4. Športové plochy
- ❖ *Výnimočne prípustné sú:*
 1. Rodinné domy s drobnochovom hospodárskych zvierat.
 2. Obchody, služby a malé nerušivé remeselnícke prevádzky slúžiace potrebám miestneho obyvateľstva.
 3. Komerčné záhradníctva
 4. Malé stravovacie zariadenia.
 5. Zariadenia pre výchovné, cirkevné, kultúrne, sociálne, zdravotné a športové účely.
- ❖ *Podmienky prevádzkovania uvedených činností:*
 1. Odstavné plochy musia byť riešené na pozemku prevádzkovateľa služieb,
 2. Uvedené služby nesmú mať negatívny vplyv na životné prostredie (hluk, vibrácie, zápach, odpadové vody znečistené ropnými látkami a pod.,
- ❖ *Nepripustné sú:*
 1. Skladové zariadenia, zariadenia na spracovanie a výkup poľnohospodárskej produkcie
 2. Servisy, garáže mechanizmov
 3. Hygienicky závadná výroba

5.2.3 Funkčné územie bytových domov do 4 nadzemných podlaží (ÚBD - 4)

Funkčné využitie: bývanie v bytových domoch

- ❖ *Prípustné sú:*

1. Obytné budovy do výšky 4 nadzemné podlažia a obytné podkrovie s max. počtom 6 bj v jednom byt. Dome.
2. Pre obsluhu územia slúžiace obchody, služby, stravovacie zariadenia a športové zariadenia.
3. Zariadenia pre výchovné, cirkevné, kultúrne, sociálne a zdravotné účely.
4. Boxové garáže a parkoviská pre osobné automobily.

❖ *Výnimočne prípustné sú:*

1. Ubytovacie a stravovacie zariadenia.
2. Nerušivé remeselnícke prevádzky .
3. Zariadenia pre verejnú správu.

❖ *Podmienky prevádzkovania uvedených činností:*

1. Odstavné plochy musia byť riešené na pozemku prevádzkovateľa služieb.
2. Uvedené služby nesmú mať negatívny vplyv na životné prostredie (hluk, vibrácie, zápach, odpadové vody znečistené ropnými látkami a iné.

❖ *Nepripustné sú:*

1. Skladové zariadenia, zariadenia na spracovanie a výkup poľnohospodárskej produkcie.
2. Servisy, garáže mechanizmov.
3. Hygienicky závadná výroba.

5.2.4 Funkčné územie športu a rekreácie (ÚŠR)

Funkčné využitie: zariadenie pre šport a telesnú kultúru miestneho, regionálneho a nadregionálneho významu.

❖ *Prípustné sú:*

1. Všetky druhy športových stavieb a ihrísk.
2. Zariadenia pre trávenie voľného času (detské ihriská a i.)
3. Služby v oblasti cestovného ruchu
4. Zariadenie služieb pre návštevníkov a ubytovacie zariadenia.
5. Súvisiaca dopravná a technická vybavenosť.
6. Verejné a vyhradené parkoviská.

❖ *Podmienky prevádzkovania uvedených činností:*

1. Odstavné plochy musia byť riešené na pozemku prevádzkovateľa služieb,
2. Uvedené služby nesmú mať negatívny vplyv na životné prostredie (hluk, vibrácie, zápach, odpadové vody znečistené ropnými látkami a pod.,

❖ *Nepripustné sú:*

1. Výroba
2. Výsadba hospodárskej zelene v predzáhradkách
3. Skladové zariadenia, zariadenia na spracovanie a výkup poľnohospodárskej produkcie
4. Servisy, garáže mechanizmov

5.2.5 Funkčné územie technickej a obslužnej vybavenosti (ÚTV)

Funkčné využitie: technická vybavenosť zabezpečujúca obsluhu územia potrebnými médiami.

❖ *Prípustné sú:*

1. Technické objekty pre obsluhu územia vodou, odkanalizovanie, elektrickou energiou, plynom, teplom.
2. Zariadenia pre manipuláciu s tuhým komunálnym odpadom.
3. Súvisiace zariadenia pre údržbu a zabezpečenie prevádzky.

5.2.6 Funkčné územie výroby, stavebníctva a skladov (ÚV)

Funkčné využitie: umiestnenie zariadení výroby, stavebníctva a skladov.

❖ *Prípustné sú:*

1. Malé bioelektrárne.
2. Sušiarne ovocia.
3. Zberné dvory a kompostárne.
4. Skladové hospodárstvo.
5. Nerušivé remeselnícke prevádzky všetkých druhov, servisné služby a verejnoprospešné zariadenia pokiaľ výrazne nezaťažujú životné prostredie
6. Čerpacie stanice PHM.

❖ *Nepripustné sú:*

1. Priemyselná výroba všetkého druhu,
2. Bývanie

5.2.7 Funkčné územie poľnohospodárskej výroby (ÚPoV)

Funkčné využitie:

❖ *Prípustné sú:*

1. Budovy pre ustajnenie hospodárskych zvierat
2. Ďalšie stavby súvisiace s poľnohospodárskou výrobou.
3. Stavby a zariadenia pre výskumnú a šľachtiteľskú činnosť.
4. Súvisiace dielne, sklady a garáže pre špeciálnu techniku, osobné a nákladné automobily.

❖ *Výnimočne prípustné sú:*

1. Pohotovostné (služobné) bývanie v nebytových domoch.
2. Čerpacie stanice PHM.
3. Stavby pre pridruženú výrobnú činnosť.

❖ *Nepripustné sú:*

1. Bývanie
2. Občianska vybavenosť

5.2.8 Stavby pre chov drobného zvieratstva

❖ *Prípustné sú:*

- umiestňovať na pozemkoch rodinných domov, pokiaľ je prevádzka takých stavieb hygienicky nezávadná, alebo spĺňajú nasledovné požiadavky:

1. objekty s hygienicky závadnou prevádzkou v obytnej zástavbe (stajne, nádrže na tuhé a tekuté exkrementy) situovať v nasledovnej vzdialenosti od objektov rodinných domov:

VDJ = 500 kg živej hmotnosti zvieratá	do 1 VDJ (m)	2 VDJ (m)
Aa	15	20
Ab	10	15
Ba	10	15
Bb	5	10
Ca	25	30
Cb	20	25

A - ak objekt určený na bývanie má okno, alebo dvere orientované na objekty chovu

B - ak objekt určený na bývanie nemá okno, alebo dvere orientované na objekty chovu

C - hnojisko

a - medzi objektom chovu a objektom na bývanie je voľné priestranstvo

b - medzi objektom chovu a objektom na bývanie nie je voľné priestranstvo

6 ZÁSADY OCHRANY A VYUŽITIA KULTÚRNOHISTORICKÝCH A PRÍRODNÝCH HODNÔT

6.1 Kultúrno-historický potenciál

Skúmané územie je súčasťou Košického kraja, kde sa stretávajú a prelínajú kultúrne vplyvy viacerých historických regiónov – Zemplínskej župy, Abovskej župy, Sabolčskej župy a Užskej župy. Vytvárajú bohatý a mimoriadne rozmanitý kultúrno-historický potenciál tohto územia. Zemplínska župa sa rozprestierala vo východnej časti Slovenska a severovýchodnej časti Maďarska. Kultúra „Zemplínskej župy v kontexte východoslovenskej oblasti je charakterizovaná prvkami nížinnej kultúry.

6.1.1 Národné kultúrne pamiatky, objekty pamiatkového záujmu

V katastrálnom území obce Veľaty nie sú evidované v Ústrednom zozname pamiatkového fondu žiadne národné kultúrne pamiatky (ďalej „NKP“):

6.1.2 Archeologické hodnoty

V katastrálnom území obce sú v Centrálnnej evidencii archeologických nálezísk evidované nasledujúce archeologické náleziská:

- Juhovýchodne od obce, na oráčiine ohraničenej lesom – sú početné nálezy štiepanej kamennej industrie epigravettien z mladého paleolitu a črepy keramiky a kamenná industria badenskej kultúry z eneolitu.
- Poloha Table, severozápadne od obce – na kruhu točená sivá keramika s vlnkovanou výzdobou z mladšej doby rímskej.
- Poloha Retvej, severne až severozápadne od obce – črepy z keramiky z mladšej doby rímskej a zo sťahovania národov.
- Na ľavej strane cesty do Trebišova, medzi kótami 119,9 a 115 – črepy a obsidiánové nástroje z neolitu.

Čo sa týka možných archeologických nálezov v katastrálnom území obce, je pravdepodobné, že výkopovými prácami pri stavebnej činnosti môže dôjsť k ich zachyteniu, teda k stretu s chráneným záujmom podľa § 40 pamiatkového zákona o nálezoch.

6.1.3 Miestne pamätihodnosti obce

Návrh

V územnom pláne obce navrhujeme v zmysle § 11 odstavec f) zákona číslo 49/2002 Z.z. o ochrane pamiatkového fondu založiť do evidencie tieto pamätihodnosti obce:

3. Pivnica – historická pivnica, ktorá bola súčasťou kaštieľa, ktorý v roku 1928 vyhorel.
4. Platan (Platanus) – posledným solitér, z historického parku.
5. Park – pôvodný park grófa T. Andrassyho.
6. Lipová aleja – pôvodná aleja zo železničnej stanice ku kaštieľu
7. Ikonostas v gréckokatolíckom chráme.
8. Pamätná tabuľa železničiarom, ktorý padli v II. sv. vojne – umiestnená na budove železničnej stanici.
9. Gréckokatolícky chrám narodenia Presvätej Bohorodičky.
10. Rímskokatolícky kostol sv. Panny Márie.

Nemožno vylúčiť, že pri stavebnej činnosti môže dôjsť k porušeniu ďalších dosiaľ neznámych archeologických objektov a nálezov. Z uvedeného dôvodu Krajský pamiatkový úrad Prešov zabezpečuje podmienky ochrany archeologických nálezov z územných a stavebných konaniach aj u líniových stavieb a väčších investičných stavieb.

Akékoľvek archeologické objekty a nálezy mimo vymedzené lokality je stavebník povinný v zmysle § 40, odsek 2 a 3 pamiatkového zákona a § 127 zákona č. 50/1976 Zb. v znení neskorších predpisov, písomne oznámiť Krajskému pamiatkovému úradu v Prešove, priamo, alebo prostredníctvom obce. Oznámenie o náleze je povinný urobiť nálezca, alebo osoba zodpovedná za vykonávanie prác, pri ktorých došlo k nálezu, najneskôr na druhý pracovný deň po jeho nájdení. Nález sa musí ponechať bezo zmeny až do obhliadky krajským pamiatkovým úradom, alebo ním poverenou odborne spôsobilou osobou, najmenej však tri pracovné dni odo dňa oznámenia nálezu. Do obhliadky krajským pamiatkovým úradom je nálezca povinný vykonať všetky nevyhnutné opatrenia na záchranu nálezu, najmä zabezpečiť ho proti poškodeniu, znehodnoteniu, zničeniu a odcudzeniu. Archeologický nález môže vyzdvihnúť a premiestniť z pôvodného miesta a z nálezových súvislostí iba oprávnená osoba metódami archeologického výskumu.

6.1.4 Prírodné hodnoty územia

Osobitne chránené časti prírody a krajiny

V riešenom území sa nenachádzajú chránené územia podľa zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny.

Prírodné zdroje

- Riešené územie spadá do prieskumného územia „ P03/02 Beša nad Latoricou - ropa a horľavý zemný plyn“.
- Chránené ložiskové územie „Veľatý“ (CHLÚ).
- Dobývací priestor „Veľatý“ (DB).

7 NÁVRH FUNKČNÉHO VYUŽITIA ÚZEMIA

Plošný rozvoj obce Veľatý je podmienený riešením dopravného systému mimo aj v zastavanom území obce a previazaním tohto systému na celoštátnu a medzinárodnú dopravnú sieť.

Významný podiel v dopravnej obsluhu územia bude mať preložka cesty I. tr. sprístupňujúcej sídlo. Význam bude mať aj napojenie na navrhovaný systém turistických a cyklistických trás, v rámci katastrálneho územia obcí, nadväzujú pripravované cyklistické trasy v rámci Trebišovského okresu, s prípadným budúcim napojením aj na Maďarsko.

7.1 Hlavné rozvojové smery

7.1.1 Obytné územie

Obytná funkcia na území obce vytvára niekoľko špecifických druhov zástavby, ktoré sa od seba odlišujú charakteristikou terénneho reliéfu, hustotou zástavby, výškou objektov a architektúrou, ktorá odráža dobu ich vzniku.

Pri návrhu potreby bytového fondu na území obce sa vychádzalo zo zásady stanovenej v nadradenej územnoplánovacej dokumentácii ÚPN VÚC Košický. Pre obec Veľatý, počet osôb na jeden byt je 3,2 pričom krajský priemer je 3,71 obyv./1 byt. V počte bytov na obyvateľov je stav v obci (280,4 bytov /1000 obyvateľov) priaznivejší ako v okrese Trebišov (272,7 bytov/1000 obyv.).

7.1.2 Zmiešané územie

Zmiešané územie, je územie ktoré môžeme charakterizovať ako územie, kde je sústredená obytná, výrobná a obslužná funkcia (občianska vybavenosť, maloobchodný predaj, pohostinstvo a pod.).

Za takéto územie môžeme považovať územie pri zdravotnom stredisku, kde je objekt materskej a základnej školy, rímskokatolícky kostol.

Územie pri areáli SAB Slovakia, kde je areál výroby, reštaurácie v dotyku s obytnou zónou.

7.1.3 Výrobné, poľnohospodárske a iné územie

V kat. území obce sa nachádzajú výrobné územia v západnej časti obce. Je tu areál /SAB Slovakia“, ktorá sa zaoberá výrobou polotovarov pre galantériu.

V areáli bývalého poľnohospodárskeho družstva sú sústredený samostatne hospodáriaci roľníci, ktorý sa zaoberajú rastlinnou výrobou.

Zariadenie pre údržbu a opravu motorových vozidiel v dome č. 12.

Návrh

- Nevýrobné služby (holičstvo, kaderníctvo, stravovacie zariadenia, zariadenia spotrebného tovaru a elektroniky) a hygienicky nezávadné výrobné služby (krajčírstvo) navrhujeme situovať do objektov rodinných domov s polyfunkčným využívaním, alebo účelovo rekonštruovaných na tieto aktivity.
- Výkup druhotných surovín v obci nenavrhujeme.

7.1.4 Rekreačné územie

Obec sa nachádza v juhozápadnom výbežku Ondavskej roviny. Riešená obec nie je strediskom cestovného ruchu, avšak je potenciálnym rekreačným zázemím pre obyvateľov Trebišova.

V obci sa nachádzajú neobývané rodinné domy využívané na rekreáciu. Stravovacie služby sú zabezpečené v Autocamping Mária a v miestnych pohostinstvách.

V južnej časti katastrálneho územia obce sa nachádza areál „Autocamping MÁRIA“, cca 2 km od zast. územia obce, 14 km od Trebišova a 8 km severne od hraničného priechodu Slovenské Nové Mesto - Sátoraújhely. Pozostáva z hotelovej časti, chatovej základne a športovo-rekreačného areálu.

V areáli sa nachádza 25 a 10 metrový bazén s ohrievanou vodou a zabezpečenou záchrannou službou, hádzanárske, volejbalové a detské ihrisko. Súčasťou areálu je aj parkovisko pre motorové vozidlá.

V hotelovej časti sa nachádzajú 2 a 3 posteľové izby a 2 apartmány. Celková kapacita hotelovej časti je 23 lôžok. Všetky izby sú vybavené sociálnym zariadením, sprchami, televízorom a telefónom

V chatovej základni je 120 lôžok miestnych chatkách. Chatky sú vybavené sociálnym zariadením, sprchami, televízorom a telefónom.

Zaujímavosťou obce je prameň minerálnej vody „Slaná studňa“, ktorý sa nachádza na juhozápadnom okraji obce. Prameň sa v súčasnosti využíva iba pre potrebu miestnych obyvateľov. Je opatrený betónovou skružou, prístreškom a rumpálom.

Návrh

- Pre rekreačné účely navrhujeme využiť starší bytový fond (formou prestavby a rekonštrukcie) so zachovaním prvkov pôvodnej regionálnej architektúry pre ubytovacie kapacity, penzióny. Navrhujeme rozvoja vidieckeho turizmu - rozvoj chalupárstva, agroturistiky, turistiky, cyklotrasy a pod. s dôrazom na vzájomnú koordináciu aktivít medzi obcami.
- Účelové cesty v katastri využívať ako turistické a cyklistické trasy.
- Pre návštevníkov obce navrhujeme ponúknuť hipoturistiku – výlety na koňoch, na kočoch, alebo saniach s konským záprahom, výučbu jazdy na koňoch po cykloturistickom chodníku, resp. poľných cestách.
- Neobývané rodinné domy navrhujeme využiť pre cestovný ruch.

8 NÁVRH RIEŠENIA, OBČIANSKEHO VYBAVENIA SO SOCIÁLNOU INFRAŠTRUKTÚROU, VÝROBY A REKREÁCIE

Zariadenia občianskeho vybavenia sú v skúmanom území členené do troch kategórií:

- sociálna infraštruktúra – školstvo a výchova, zdravotníctvo a sociálna starostlivosť
- komerčná infraštruktúra – maloobchodná sieť, ubytovanie a stravovanie, služby nevýrobné, služby výrobné
- ostatná infraštruktúra – administratíva, verejná správa, kultúra a osвета, telovýchova a šport, a iné.

Prieskumy a rozbor zariadení občianskeho vybavenia sú vypracované na základe údajov poskytnutých pracovníkmi obecného úradu a priamym prieskumom v teréne. Jednotlivé kategórie občianskej vybavenosti

zastúpené v obci, ich kapacity a kvalita, zodpovedajú významu obce v štruktúre osídlenia, počtu obyvateľov v jeho sídelných štruktúrach, polohe vo vzťahu k ostatným sídelným štruktúram, možnosti finančného zabezpečenia potrieb zariadení občianskej vybavenosti v minulosti a iniciatíve obyvateľov po roku 1989.

Zastúpenie kategórií občianskej vybavenosti v skúmanom území dokumentuje nasledujúci prehľad.

8.1 SOCIÁLNA INFRAŠTRUKTÚRA A OBČIANSKE VYBAVENIE

8.1.1 Školstvo a výchova

V riešenom území sa nachádza objekt zariadenia predškolskej výchovy a základného školstva, vo forme materskej školy a základnej školy.

Predškolská výchova

Materská škola - 1. triedy / cca 12 detí, počet pedagogických pracovníkov 2, nepedagogických pracovníkov 2. Plocha areálu MŠ 0,35 ha, zastavaná plocha budovy MŠ je 760 m². Objekt je postavený cca 80 rokoch 20 stor. Objekt je plynofikovaný, napojený na rozvod vody z vlastnej studne a odkanalizovaný do žumpy.

Návrh

K výhľadovému roku objekt materskej školy bude kapacitne vyhovovať. Navrhujeme objekt rekonštruovať. Súčasná kapacita je do 30 detí. Pri vizuálnom zhodnotení stavebno-technického stavu budovy materskej školy možno skonštatovať, že stavba si vyžaduje modernizáciu vnútorných priestorov, výmenu krytiny, okien a zateplenie.

Základné školstvo

Zo zariadení základného školstva sa v riešenom území nachádzala areál základnej školy s ročníkmi 1.- 4. Plocha areálu ZŠ 0,46 ha, zastavaná plocha budovy ZŠ je 372 m². Objekt je postavený cca 80 rokoch 20 stor. V škole je stravovanie. Objekt je plynofikovaný, napojený na rozvod vody z vlastnej studne a odkanalizovaný do žumpy.

V súčasnosti je škola mimo prevádzky. Žiaci navštevujú základnú školu v meste Trebišov a v obci Michalany..

Návrh

K výhľadovému roku objekt základnej školy navrhujeme pre zmenu využitia účelu. Navrhujeme objekt vo výhľadovom období pre kultúrne účely, príležitostné ubytovanie, informačné centrum, klub dôchodcov. Objekt navrhujeme na komplexnú prestavbu.

8.1.2 Kultúra a osвета

Kultúrny dom – je v účelovom objekte. Spoločenská sála je s kapacitou 200 stoličiek, celková zastavaná plocha budovy je 338 m², plocha areálu je 1514 m². Objekt má aj kuchyňu a je vo vlastníctve obce.

Návrh

Navrhujeme budovu kultúrneho domu spolu s obecným úradom na komplexnú rekonštrukciu – prestavbu, a prístavbu:

- zmodernizovanie zázemia kultúrneho domu – kuchyňa, šatne, sociálne zariadenie a pod.. Kapacita 200 stoličiek sály kultúrneho domu bude postačovať.

Kluby - v obci nie sú.

Návrh

Navrhujeme v rámci komplexnej rekonštrukcie budovy základnej školy - vytvorenie priestorov pre internetovú klubovňu a klubové priestory. Klubové priestory navrhujeme s podlahovou plochou 60 m² s kapacitou 30 stoličiek.

8.1.3 Cirkevné zastúpenie

Kostoly, chrámy

Gréckokatolícky chrám, zasvätený Narodeniu Presvätej Bohorodičky. Chrám je klasicistický z roku 1802. Je v správe farského úradu Veľatý. Stavebno - technický stav je vyhovujúci. Zastavaná plocha chrámu je 405 m². Plocha areálu je 2249 m². Chrám nie je evidovaný v Ústrednom zozname pamiatkového fondu Slovenska.

Farský úrad sa nachádza juhovýchodne od gréckokatolíckeho chrámu. Stavebno - technický stav je vyhovujúci. Zastavaná plocha farského úradu je 169 m². Areál je súčasťou gréckokatolíckeho chrámu.

Rímskokatolícky kostol, zasvätený Mena Panny Márie, z roku 1870 v historizujúcom slohu na mieste staršieho z roku 1718, ktorý zhorel v roku 1867. Stavebno - technický stav je vyhovujúci. Zastavaná plocha chrámu je 166 m². Plocha areálu je 2002 m². Kostol nie je evidovaný v Ústrednom zozname pamiatkového fondu Slovenska.

Rímskokatolícky farský úrad sa v obci nenachádza.

8.1.4 Cintorín

V obci Veľatý sa nachádza cintorín vo východnej časti zastavaného územia obce. Súčasná plocha 1,2984 ha. Kapacita cintorína postačuje aj k výhľadovému obdobiu.

8.1.5 Šport a rekreácia

Športové zariadenia

Ťažiskom športovej vybavenosti obce je futbalové ihrisko v západnej časti zastavaného územia o celkovej ploche 1,1705 ha a športovo rekreačné plochy v Autocampingu Mária o celkovej ploche 1,48 m².

Návrh

Areál futbalového ihriska navrhujeme rozšíriť a doplniť o ďalšie športové plochy (ihriská pre loptové hry a tenisové ihriská), plochy pre hygienické zariadenie a parkovacie plochy.

8.1.6 Zdravotníctvo

Zdravotnícke zariadenie sa v riešenom území nachádza v bude spoločnej s materskou školou. Nachádza sa tu priestor všeobecného lekára, lekáreň. Zdravotná starostlivosť je poskytovaná aj v meste Trebišov.

V návrhovom období je potrebná komplexná rekonštrukcia objektu.

8.1.7 Sociálna starostlivosť

Opatrovateľská služba v rodinách sa v súčasnosti zabezpečuje prostredníctvom obce, ktorá poskytuje pomoc občanom.

8.1.8 Maloobchodné zariadenie a veľkoobchod, služby

V obci sa nachádzajú:

- Mini ABC – František Timko, Staničná 212, Veľaty, Potraviny, zast. plocha 522 m², počet zamestnancov 1,
- Potraviny - Bindasová Valéria, Okružná 314, Veľaty –zast. plocha 103 m²,
- Espresso - zastavaná plocha 463 m²,poč.zamest. 1
- Pohostinstvo Rubops, Rusňák Štefan, ATC-Škultétyho, Trebišov, poč.zamest. 2, rozloha areálu 1286 m²
- Pekáreň Cily, Viedenská 5, Košice, poč.zamest.3,
- Lackospol, s.r.o.,Hlavná 91, Luhyňa
- Lekáreň Pharm-bes, s.r.o. Jarková 12, Trebišov, poč. Zames.2
- SAB Slovakia, Okružná 281, Veľaty, poč. Zamest. 23, rozl.areálu 772 m²
- Agrotim – Úpor, Pavol Timko, Zemplínska Nová Ves – Úpor

Návrh

Maloobchodné zariadenia základného potravinárskeho sortimentu navrhujeme aj naďalej riešiť formou rozptýlených objektov po celej obci. Jestvujúce zariadenia si vyžadujú modernizáciu a úpravy spevnených plôch a okolia.

Nevýrobné služby (holičstvo, kaderníctvo, stravovacie zariadenia, zariadenia spotrebného tovaru a elektroniky) a hygienicky nezávadné výrobné služby (krajčírstvo) navrhujeme situovať do objektov rodinných domov s polyfunkčným využívaním, alebo účelovo rekonštruovaných na tieto aktivity. Ostatné výrobné služby a výkup druhotných surovín v obci nenavrhujeme.

8.1.9 Správa, verejná správa, inštitúcie

Úrady

- *Obecný úrad* - obecná samospráva obce sídli v účelovom objekte. Zastavaná plocha je 239 m². Plocha areálu 742 m². Objekt je jednopodlažný, vyžaduje si rekonštrukciu. Postavený je v 50 r. je napojený na prívod vody, plynu, elektriny. Odkanalizovanie je do vlastnej žumpy. V pôsobnosti obce je starostlivosť o verejné priestranstvá, zeleň, čistotu, zber komunálneho odpadu, činnosť územného plánovania, miestneho rozvoja, bývania, zariadení služieb sociálnej starostlivosti, kultúry. Počet zamestnancov – dvanásť.

Návrh

- *Obecný úrad* - si vyžaduje komplexnú rekonštrukciu formou prestavby, prístavby, nadstavby alebo využitia podkrovných priestorov.

8.1.10 Ostatné zariadenia

Hasičská zbrojnica,

- Objekt hasičskej zbrojnice sa nachádza v strede obce. Priamo v obci pôsobí „Dobrovoľný hasičský zbor Veľaty“. V návrhovom období je potrebná rekonštrukcia objektu hasičskej zbrojnice.

Dom smútku,

- na miestnom cintoríne sa nachádza domu smútku s kapacita 30 miest, zastavaná plocha 123 m².

Železnice SR

- K.ú. Veľaty prechádza celoštátna dráha – železničná trať (viď.kap.8.1.2.). Priamo v zastavanom území obce sa nachádza železničná stanica pre osobné vlaky.

8.1.11 Štruktúra a kapacita občianskej vybavenosti

občianska vybavenosť	terajšia kapacita/plocha	Navrhovaná kapacita/plocha	Poznámka
kultúrny dom	200 stoličiek	200 stoličiek, 20 stoličiek - internet	potrebná rekonštrukcia, s vytvorením internetovej miestnosti, klubových priestorov
gréckokatolícky chrám	405 m ² zastavaná plocha.	405 m ² zastavaná plocha.	kapacitne vyhovuje
rímskokatolícky kostol	166 m ² zastavaná plocha.	166 m ² zastavaná plocha.	kapacitne vyhovuje
Farský úrad	169 m ² zastavaná plocha.	169 m ² zastavaná plocha.	kapacitne vyhovuje
obecný úrad	239 m ² podl. pl.	239 m ² podl. pl.	potrebná rekonštrukcia,
Cintorín	1,2984 ha	1,2984 ha	kapacitne vyhovuje
dom smútku	123 m ² zastavaná plocha, 30 stoličiek	-	objekt vyhovuje -
šport - šport. areál ihriská	1,1705 ha	-	Navrhované športové plochy, ihriská pre loptové hry, tenis, detské ihriská, futbal
služby, komerčná vybavenosť			komerčná vybavenosť má v obci dostatočné plochy, nové plochy je možné zriadiť v rodinných domoch

8.2 HOSPODÁRSKA ZÁKLADŇA

8.2.1 Chránené ložiskové územie, dobývacie priestory, banské diela, zosuvy

V riešenom území sa nachádzajú:

- Riešené územie spadá do prieskumného územia „Beša nad Latoricou, ropa a horľavý zemný plyn“.
- Chránené ložiskové územia CHLÚ „Veľaty“ - bentonit.
- Dobývací priestor „DB Veľaty“. V k.ú. sú evidované výhradné ložiská Veľká Trňa (CHLÚ), antracit .
- Evidované staré banské dielo.
- Nebilancované ložiská:
 - 1/7; 3/1 - tehliarskych surovín / zásoby v kategórii C2, ABC1,
 - 3/7 ryolitových tufov / zásoby v kategórii C2 v minulosti vyťažené,
 - 4/7 - bentonit / zásoby v kategórii C2,
 - 7/7 prognózne zdroje čierneho uhlia – antracitu,
 - 11/3 prognózne zdroje Cu, Pb, Zn, Ag, Mo, Hg, Au rúd,
 - 13/4 – Negatívny prieskum na tehliarske suroviny z dôvodu nevyhovujúcich podmienok vyťažiteľnosti,
 - 14/3 prognózne zdroje čierneho uhlia – antracitu,
- Na území obce nie sú zaregistrované zosuvy pôdy.

8.2.2 Priemysel, výroba

V riešenom území sa nachádza v juhozápadnej časti zastavaného územia obce ľahká priemyselná výroba. V danom území pôsobí zahraničný investor (SAB Slovakia) podnikajúci v oblasti drobnej priemyselnej výroby. Výroba sa týka výroby polotovarov pre galantériu.

Vo výhľadovom období neboli požadované nové plochy pre rozšírenie prevádzky.

8.2.3 Skladové hospodárstvo

Nenachádza

8.2.4 Poľnohospodárstvo

Hospodársky potenciál obce je determinovaný predovšetkým službami súkromne hospodáriacich roľníkov.

Vzhľadom k prírodným klimatickým podmienkam a reliéfu územia má obec dobré podmienky pre rozvoj poľnohospodárskej výroby. Obec je položená v mierne členitom zalesnenom území. Z poľnohospodárskeho hľadiska územie spadá do výrobnjej oblasti z vhodnými podmienkami pre pestovanie obilnín a krmovín.

Živočíšna výroba v obci nie je evidovaná.

Prehľad súčasnej krajinej štruktúry riešeného územia:

Kategória SKŠ	k.ú. Veľaty	
	v ha	
orná pôda	562,96	
vinice	5,65	

záhrady	48,49	
ovocné sady	53,93	
trvalé trávne porasty	11,92	
lesná pôda	439,0203	
vodné plochy a toky	2,04	
zastavané plochy a areály	32,25	
ostatné plochy a nelesná drevinná vegetácia	48,03	
Spolu	1204,31	

8.2.5 Lesné hospodárstvo

V kat. území obce Veľaty sa nachádzajú lesné pozemky o celkovej výmere 439,0203 ha (podľa údajov OLÚ v Michalovciach).

Z toho:

- Lesy SR š.p. - štátne lesné pozemky o celkovej výmere 330,7866 ha lesnej pôdy.
- Lesy SR š.p. – neštátne, neodovzdané lesné pozemky o celkovej výmere 9,4131 ha lesnej pôdy.
- Urbárske spoločenstvo Veľaty – 97,0723 ha
- Vojtech Varga, Veľaty č. 102 - 1,3183 ha
- Ján Cap, Alejová č. 255, Veľaty - 0,43 ha

Návrh

V návrhu ÚPN-O sa uvažuje so záberom lesnej pôdy na výstavbu preložky cesty I/79.

Bilancia predpokladaného použitia LP na nepoľnohospodárske účely

Rekapitulácia lesných pozemkov:

	V zastavanom území (ha)	Mimo hranice súčasne zastav, územia (ha)	Spolu (ha)
Celkový záber LP:	0,0000	0,5984	0,5984

Návrh rešpektuje požiadavky na ochranu LP v zmysle § 5 zákona NR SR č. 326/2005 Z.z. o lesoch.

8.3 REKREÁCIA, CESTOVNÝ RUCH, KÚPEĽNÍCTVO

V obci sa nachádzajú neobývané rodinné domy využívané na rekreáciu. Stravovacie služby sú zabezpečené v Autocamping Mária a v miestnych pohostinstvách.

V južnej časti katastrálneho územia obce sa nachádza areál „Autocamping MÁRIA“, cca 2 km od zast. územia obce, 14 km od Trebišova a 8 km severne od hraničného priechodu Slovenské Nové Mesto - Sátorajhely. Pozostáva z hotelovej časti, chatovej základne a športovo-rekreačného areálu.

V areáli sa nachádza 25 a 10 metrový bazén s ohrievanou vodou a zabezpečenou záchrannou službou, hádzanárske, volejbalové a detské ihrisko. Súčasťou areálu je aj parkovisko pre motorové vozidlá.

V hotelovej časti sa nachádzajú 2 a 3 posteľové izby a 2 apartmány. Celková kapacita hotelovej časti je 23 lôžok. Všetky izby sú vybavené sociálnym zariadením, sprchami, televízorom a telefónom

V chatovej základni je 120 lôžok miestnych chatkách. Chatky sú vybavené sociálnym zariadením, sprchami, televízorom a telefónom.

Zaujímavosťou obce je prameň minerálnej vody „Slaná studňa“, ktorý sa nachádza na juhozápadnom okraji obce. Prameň sa v súčasnosti využíva iba pre potrebu miestnych obyvateľov. Je opatrený betónovou skružou, prístreškom a rumpálom.

Návrh

- Pre rekreačné účely navrhujeme využiť starší bytový fond (formou prestavby a rekonštrukcie) so zachovaním prvkov pôvodnej regionálnej architektúry pre ubytovacie kapacity, penzióny. Navrhujeme rozvoja vidieckeho turizmu - rozvoj chalupárstva, agroturistiky, turistiky, cyklotrasy a pod. s dôrazom na vzájomnú koordináciu aktivít medzi obcami.
- Účelové cesty v katastri využívať ako turistické a cyklistické trasy.
- Pre návštevníkov obce navrhujeme ponúknuť hipoturistiku – výlety na koňoch, na kočoch, alebo saniach s konským záprahom, výučbu jazdy na koňoch po cykloturistickom chodníku, resp. poľných cestách.
- Neobývané rodinné domy navrhujeme využiť pre cestovný ruch.

9 VYMEDZENIE ZASTAVANÉHO ÚZEMIA OBCE

Zastavané územie obce v zmysle zákona č. 237/2000Z.z. je vymedzené hranicami zastavaného územia v zmysle NV SR č. 152/1996 Z.z., ktoré sú rozšírené o nové plochy navrhnuté na zástavbu v územnom pláne.

Súčasnú zastavanú územie obcí je vymedzené hranicou, ktorá je zdokumentovaná v grafickej časti územného plánu vo výkrese č. 3, Komplexný urbanistický návrh, na mapových podkladoch v mierke 1:2000. Navrhované úpravy zastavaného územia obcí, sú riešené ako obalová krivka existujúceho intravilánu a navrhovaných funkčných rozvojových plôch, ktoré sú situované mimo súčasného intravilánu.

10 VYMEDZENIE OCHRANNÝCH PÁSIEM A CHRÁNENÝCH ÚZEMÍ

10.1 Ochranné pásma

V riešenom území sa nachádzajú tieto ochranné pásma ktoré je potrebné pri ďalšom územnom rozvoji mesta rešpektovať:

- Pásmo hygienickej ochrany 50 m od oplotenia cintorína v zmysle § 33 ods. 4. zákona 470/2005.
- Ochranné pásmo lesa 50 m od hranice lesného porastu v zmysle § 10 zákona NR SR 326/2005 Z.y. o lesoch.
- Cesta I. triedy od osi krajnej vozovky 50 m na každú stranu v úseku mimo zastavané územie obce.

- Cesta III. triedy, od osi krajnej vozovky 20 m na každú stranu v úseku mimo zastavané územie obce.
- Železničná trať 60 m od osi koľaje na každú stranu.
- Ochranné pásmo elektrických vedení pri napätí:
 - 25 m pre vzdušné VVN elektrické od 220 kV do 400 kV, na každú stranu od krajného vodiča,
 - pre vodiče bez izolácie 10 m, v súvislých lesných priesekoch 7 m (vzdušné VN elektrické vedenia 22 kV, na každú stranu od krajného vodiča),
 - pre vodiče so základnou izoláciou 4 m, v súvislých lesných priesekoch 2 m (vzdušné VN elektrické vedenia 22 kV, na každú stranu od krajného vodiča),
 - pre zavesené káblové vedenie 1 m,
 - pre transformačné stanice 10 m od transformovne VN/NN.
- Plynovod STL 10 m na každú stranu od osi plynovodu v úseku mimo zastavané územie obce.
- 2 m od osi na každú stranu telekomunikačnej siete a diaľkového kábla.
- 2 m od osi kanalizačnej a vodovodnej siete.
- 15 m nezastavaný pás od brehovej čiary toku resp. vzdušnej päty hrádze a ďalších vodných tokov mimo zastavaného územia a 5 m pozdĺž bezmenných tokov.
- 5 m nezastavaný pás od brehovej čiary pri odvodňovacích kanáloch.

10.2 Chránené územia

Ochrany prírody a krajiny

- V riešenom území sa nenachádzajú chránené územia podľa zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody. V zmysle zákona č. 543/2002 Z.z. je v danom území chránený strom - platan západný *Platanus occidentalis*.

Chránené ložiskové územie, dobývacie priestory

- Celé katastrálne územie mesta spadá do prieskumného územia „Beša nad Latoricou – ropa a zemný plyn“.
- Chránené ložiskové územie Veľatý
- Dobývací priestor „Veľatý“

11 RIEŠENIE ZÁUJMOV OBRANY ŠTÁTU, POŽIARNEJ OCHRANY, OCHRANY PRED POVODŇAMI

11.1 Riešenie záujmov obrany štátu

Pre záujmy obrany štátu nie sú limitované plochy pre rozvojové zámery rozvoja sídelnej štruktúry a priestorov v skúmanom území.

11.2 Riešenie civilnej ochrany obyvateľstva

Podľa Vyhlášky Ministerstva životného prostredia SR č. 55/2001 Z.z. o územnoplánovacích podkladoch a územnoplánovacej dokumentácii sa pri územnom pláne obcí doložka civilnej ochrany nespracováva. Doložka je súčasťou územného plánu zóny.

11.3 Riešenie ochrany pred požiarmi

V obci sa nachádza hasičská zbrojnica. Dobrovoľný hasičský zbor Veľaty pracuje podľa požiadaviek so záchranným zborom v Trebišove. Nároky na nové plochy a zariadenia neboli odborom hasičskej ochrany Okresného úradu v Trebišove požadované.

Odber požiarnej vody je v prípade potreby z Laborca, miestneho potoka a z verejného vodovodu. Pri riešení územného plánu obce boli požiadavky na požiarnu bezpečnosť stavieb riešené primerane podrobnosti riešenia ÚPN v zmysle ustanovení § 40 a vyhlášky MV SR č. 121/2002 Z.z. o požiarnej prevencii v znení vyhlášky MV SR č. 591/2005 Z.z. V obci je sklad požiarnej techniky. Požiarne ochrana sa riadi príslušným STN 73 0802, 73 0833 a 73 0837.

Z hľadiska požiarnej ochrany je potrebné dodržiavať odstupové vzdialenosti medzi objektmi uvedené vo vyhláške č. 532/2002 Z.z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o všeobecných technických požiadavkách na výstavbu a o všeobecných technických požiadavkách na stavby užívané osobami s obmedzenou schopnosťou pohybu a orientácie.

Podrobnejšie riešenie, napr. lokalizácia hydrantov je predmetom podrobnejších stupňov ÚPD.

11.4 Riešenie ochrany pred povodňami

V zmysle § 49 zákona NR SR čís. 364/2004 Z.z. o vodách môže správca vodného toku pri výkone jeho správy alebo správy vodných stavieb alebo zariadení užívať pobrežné pozemky, ktorými sú v závislosti od druhu opevnenia brehu a druhu vegetácie pri vodohospodársky významnom toku do 15 m od brehovej čiary a pri drobných vodných tokoch do 5 m od brehovej čiary.

Navrhujeme úpravu koryt potokov bez zmeny polohy koryta iba s jeho prípadným prehĺbením, alebo rozšírením a vegetačným spevnením brehov bez navyšovania brehov, ktoré bráni vtoku povrchových vôd do toku.

12 NÁVRH OCHRANY PRÍRODY A TVORBY KRAJINY

12.1 Prírodné pomery

Katastrálne územie obce Veľaty je situované cca 12 km južne od okresného mesta Trebišov v Košickom kraji. Riešene územie je vymedzené katastrálnymi hranicami obce. Susedí na východe s k.ú. Michalany, Luhyňa, na severe s k.ú. Zemplínsky Klečenov a Lastovce, západnú hranicu tvorí k.ú. Zemplínsky Branč, Kysta a čiastočne Novosad, na juhu hraničí s k.ú. Veľká Tráňa. Záujmové územie má prechodný charakter z nížiny /Východoslovenská nížina/ pozvoľne prechádzajúcej do pahorkatiny Zemplínskych vrchov. Nadmorská výška sa pohybuje v rozmedzí od 115 m.n.m.(Zadné lúky) po 282 m.n.m. (Viničná hora). Priemerná nadmorská výška obce 155 m.n.m. Katastrálne územie riešenej obce má celkovú výmeru 1204,31 ha.

12.1.1.1 Geologické a geomorfologické pomery

Geológia

Z geologického hľadiska je riešené územie veľmi pestré. Prevažnú časť Zemplínskych vrchov tvorí rájón deluviálnych sedimentov pred kvartérneho podkladu s premenlivým litologickým zložením. Geologicko – geomorfologickú jednotku Zemplínske vrchy tvoria kryštálické bridlice, arkózy, zlepenice, miestami riolity

a vápence. Sú vlastne vzdialeným pokračovaním Slovenského rudohoria. Na svahoch týchto hornatín sa na plytších skeletnatejších svahových sedimentoch vyvinuli rôzne subtypy hnedých pôd, litosolov, regosolov. Po ich obvode sa nachádzajú zvyšky andezitov.

Jadrom Zemplínskych vrchov je paleoštruktúra, ktorej vývojový cyklus začal pravdepodobne po období prvých hercýnskych orogénnych fáz. Mezoštruktúru reprezentuje torzo tiasového príkrovu. Najmladším štruktúrnym prvkom je neoštruktúra, ktorú charakterizujú prejavy germanotypovej tektoniky a vulkanickej činnosti. Hlavnou črtou neoštruktúry Zemplínskych vrchov je formovanie zložitej kryhovej hraste v bazéne sedimentárnej panvy.

Geomorfológia

Riešené územie Veľatý rozdeľujeme na dva základné orografické podcelky. Pahorkatinová oblasť (južná časť k.ú.) pozostáva zo Zemplínskych vrchov ktoré zaberajú južnú časť územia sú prevažne hladko modelované so sklonom do 17%. Mierne až stredné svahy sú členené výmoloovou eróziou. V reliéfe sa priamo odráža charakter predkvarterného podkladu. Vstup do obce zo severnej resp. severovýchodnej časti z geomorfologického hľadiska predstavuje údolie Chlmca úvalinovitú dolinu nížinných pahorkatín v rámci eróznno-akumulačných foriem reliéfu. Z hľadiska morfológicko-morfometrického členenia reliéfu predstavuje územie nivy Chlmca nerozčlenenú rovinu.

Zo súčasných reliéfových procesov sa vyskytujú fluvialne a stráňové procesy, z ktorých sa v nive Chlmca uplatňuje fluvialny akumuláčno-eróznny proces a vo zvyšnej časti územia slabý fluvialny proces s miernym pohybom svahových hmôt v pahorkatinách s dominanciou rozovretých úvalinovitých dolín.

Hydrologické pomery

Opisované územie spadá celkovo do hlavného povodia Bodrogu (číslo hydrologického poradia 4-30), ktorý vzniká sútokom riek Latorica, Laborec a Ondava, ktoré majú nížinný charakter. Severnú časťou katastrálneho územia Veľatý hydrologicky ovplyvňuje potok Chlmec, do ktorého sa vlievajú menšie potôčky riešeného územia.

Priamo cez obec nepreteká žiaden potok, územie je odvodnené sústavou kanálov. Vo východnej časti katastra v lesíku pri štátnej ceste vyviera Hrčel'ský potok. Tieto vodné toky patria medzi toky s dažďovo-snehovým typom odtoku s akumuláciou vôd v decembri až januári, vysokou vodnosťou v marci až apríli, s najnižšími prietokmi v septembri, s podružným maximom v druhej polovici novembra až začiatkom decembra a s nízkymi stavmi od polovice júla do konca septembra.

Odbery povrchových a podzemných vôd :

V riešenom území sa podľa Správy o vodohospodárskej bilancii vôd v Slovenskej republike za rok 2006 nenachádzajú žiadni významní odberatelia povrchových či podzemných vôd.

Bilancia vodných zdrojov : Z hľadiska kvantitatívnej vodohospodárskej bilancie stanovujúcej vzťah medzi zdrojmi vody a požiadavkami na vodu a zisťujúcej krytie požiadaviek vodnými zdrojmi je vo všetkých bilančných profiloch zaznamenaný aktívny bilančný stav.

Vodné hospodárstvo – správa a údržba vodných tokov

Vodné toky v širšom území sú v správe Slovenského vodohospodárskeho podniku, š.p. OZ Povodie Bodrogu. Súčasná prax vodného hospodárstva a príslušné predpisy jednoznačne prioritizujú protipovodňovú ochranu územia formou úpravy vodných tokov a rýchleho odvedenia vôd z územia

Klimatická charakteristika

Klimatické a hydrologické charakteristiky sú veľmi dôležitým prvkom pre definovanie nielen vodného potenciálu, ale aj pre stanovenie ekologickej kvality posudzovaného územia. Územie sa nachádza v klimatickom regióne teplom, veľmi suchom, nížinnom, kontinentálnom. Suma priemerných denných teplôt vyšších ako 10 °C je 3160-2800, dĺžka obdobia s teplotou vzduchu nad 5 °C je 232 dní. Klimatický ukazovateľ zavlaženia (rozdiel potenciálneho výparu a zrážok) je 200-150 mm. Z hľadiska výskytu zrážok, ide o suchú, až mierne suchú oblasť. Priemerná teplota vzduchu v januári je -3 až -4 °C, priemerná teplota vzduchu za vegetačné obdobie (IV-IX) je 15 – 17 °C. Prilahlé pohoria tvoria súčasť danej oblasti a výrazne sa podieľajú na tvorbe klímy v riešenom území. Oslnenie terénu možno klasifikovať ako dobré vzhľadom k tomu, že takmer polovica riešeného územia je orientovaná na juh a juhovýchod.

Teplá klimatická oblasť - zahŕňa prevažnú väčšinu posudzovaného územia - v rámci Východoslovenskej pahorkatiny a roviny. Charakterizovaná je teplou nížinnou klímou s dlhým, teplým a suchým letom, krátkou, chladnou suchou zimou s krátkym trvaním snehovej pokrývky. Z hľadiska vlhového ide o suchú až mierne suchú podoblasť.

Klimatické charakteristiky územia sú stanovené na základe údajov Slovenského hydrometeorologického ústavu:

- priemerná teplota v januári - 3,8°C
- priemerná teplota v júli 20,3
- počet letných dní 67 dní
- teplota vzduchu pod 0°C 77 dní
- prevládajúci smer vetra severný – 40%
- priemerný úhrn zrážok v lete 355 m. m.
- priemerný úhrn zrážok v zime 209 m. m.
- počet dní so snehovou pokrývkou 96 dní
- maximum snehovej pokrývky 30 cm
- potenciálny výpar za rok 724 mm
- priemerný počet mrazivých dní 80-100 dní

Tabuľka: *Priemerné teploty vzduchu*

mesiac	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Rok
priemer	-3,6	-1,6	3,3	9,5	15,0	18,2	20,4	19,4	15,3	9,3	4,0	-0,2	9,1

Tabuľka: *Priemerný počet dní s charakteristickými teplotami*

mesiac	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Rok
„LD“	-	-	-	1,4	7,1	13,7	20,6	17,	7,9	0,8	-	-	68,6
„MD“	27,3	23,7	18,8	4,6	0,4	-	-	-	0,2	4,2	11,5	21,4	112,1
„LD“	15,7	8,6	1,9	-	-	-	-	-	-	-	1,2	9,3	36,7
„DSM“	8,8	5,6	0,8	-	-	-	-	-	-	-	0,3	3,0	18,5

Letný deň („LD“) – teplota vzduchu max 25,0°C

Mrazivý deň („MD“) – teplota vzduchu min -0,1°C

Ľadový deň („LD“) – teplota vzduchu max -0,1°C

Deň so silným mrazom („DSM“) – teplota vzduchu min. -10,1°C

Veterné pomery v záujmovej oblasti sú ovplyvnené predovšetkým orografiou. Usporiadanie pohorí na celom východnom Slovensku spôsobuje, že rýchlosť vetra je najvyššia zvyčajne z prevládajúcich smerov t.j. severného či severozápadného, Trebišov 3,8 m.s-1. Smery vetra s južnou zložkou majú v južnej polovici územia o 2 m.s-1 nižšiu rýchlosť, v severne o 1 až 1,5 m.s-1. Priemerná rýchlosť vetra, vrátane bezvetria e na nížine pomerne nízka 2,3 až 2,8 m.s-1. Najvyššie rýchlosti sú dosahované začiatkom jari (3 až 3,3 m.s-1), najnižšie na jeseň 2,0 až 2,2 m.s-1. Z vývoja rýchlosti prúdenia vzduchu môžeme predpokladať, že v záujmovej oblasti prevládajú mierne až slabé prúdenia.

Priemerná rýchlosť vetra v (m/s) v stanici Trebišov, r.2000

mesiac	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII	IX.	X.	XI.	XII.
rýchlosť	2,1	1,9	2,1	2,4	2,4	2,3	2,0	1,9	1,9	1,3	1,3	1,3

Dlhodobé trendy zrážkových bilančných zmien v oblasti Východoslovenskej nížiny boli analyzované v ôsmich zrážkomerných staniciach. Najvýraznejší ročný trendový pokles bol zaznamenaný v zrážkomernej stanici Trebišov /pokles o 185 mm/.

Priemerný úhrn zrážok v mm (Údaje SHMÚ)

	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII	IX.	X.	XI.	XII.	Rok
priemerný úhm	35	38	27	33	56	76	72	70	42	51	48	45	593

Priemerná relatívna vlhkosť vzduchu R v %

mesiac	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII	IX.	X.	XI.	XII.	Rok
R	86	82	75	69	69	73	7	73	76	80	86	88	78

V uvedenej tabuľke sú započítané hmlы celodenné aj krátkodobé, ktoré sa vyskytujú na jar a v lete, obyčajne v raňajších hodinách.

Priemerný počet dní s hmlou v priebehu roka

mesiac	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII	IX.	X.	XI.	XII.	Rok
počet dní	7,7	5,0	2,9	2,0	0,7	0,7	0,7	0,7	1,5	5,5	7,2	2,6	44,2

V súvislosti s chladnejšou zimou je na tomto území v priemere skorší začiatok a neskorší koniec trvania snehovej pokrývky ako na Podunajskej nížine. Súvislá snehová pokrývka počas viac ako mesačného obdobia sa tu vyskytuje zriedka.

PÔDA

Takmer polovicu pôd územia zaberajú hnedozeme so svojimi subtypmi. Tieto pôdy sú lokalizované prevažne na svahovitých častiach Zemplínskych vrchov. Necelých 20 % pôd územia predstavujú fluvizeme na nivách v okolí potoka Chlmec. V oblasti sú zastúpené aj pôdne typy ako hnedozeme, čiernice a na vápencoch rendziny.

Hnedozem (HM) - je pôdou teplejšej klimatickej oblasti, avšak vlhšej ako v prípade černoziemí, so zreteľnými znakmi iluviácie v podpovrchovom B- horizonte. Pôdy majú tenší humusový horizont ochrického až melanického typu a hrubší luvický podpovrchový horizont.

Rendziny - charakteristické pôdy na vápencoch a dolomitoch, väčšinou s tmavým humusovým horizontom, pod ktorým je substrát alebo B horizont zvetrávania. Subtypy : typické, kambizemné s B horizontom. V celom profile alebo len v substráte obsahujú karbonáty.

Antropické pôdy - pôdy s výskytom povrchového antropického horizontu, čiastočne alebo úplne pozmenené, prípadne vytvorené činnosťou človeka.

Kultizem (KT) - je pôdou na prirodzených substrátoch, ale činnosťou človeka s úplne pozmenenými vlastnosťami (prevažne kultiváciou počas poľnohospodárskeho využívania). Patria sem prevažne pôdy záhrad, vinogradov, ovocných sádov a podobne - v území sa viažu najmä na intravilány obcí (záhrady), záhradkárske osady a plochy špeciálnych poľnohospodárskych kultúr .

12.1.2 Seizmicita územia

Podľa mapy seizmických oblasti a STN 73 0036 patrí záujmové územie do neseizmickej oblasti s výskytom zemetrasení o maximálnej intenzite do 6. stupňa stupnice MSK 64.

12.1.3 Biotické faktory riešeného územia

12.1.3.1.1 Fytogeografické začlenenie územia a charakteristika flóry

Geobotanické členenie vychádza z Geobotanickej mapy Slovenska /Michalko a kol.,1987/. Geobotanická /vegetačná/ mapa SR je mapou vegetačno-rekonštrukčnou. Je výsledkom využitia znalosti o vegetácii v prírodných podmienkach územia a dlhodobého postupného výskumu v prírode. Súčasná potenciálna prirodzená vegetácia /predpokladaná vegetácia/ je vegetácia, ktorá by sa za daných klimatických, pôdnych a hydrologických pomerov vyvinula na určitom biotope, keby vplyv ľudskej činnosti ihneď prestal.

Podľa fytogeografického členenia (Futák, 1980) patrí posudzované územie do rozhrania oblasti panónskej flóry (Panonicum), obvodu eupanónskej xerothermnej flóry (Eupanonicum) a fytogeografického okresu Východoslovenská pahorkatina a oblasti západokarpatskej flóry (Carpatium occidentale), obvodu predkarpatskej flóry (Praecarpaticum), fytogeografického okresu Vihorlatské vrchy. Toto členenie charakterizuje výskyt teplomilnej vegetácie so submediterálnymi, mediterálnymi a pontickými prvkami. Územie je charakteristické spoločenstvami biotopov tvorených z malej časti ornou pôdou, lúkami, pasienkami, medznými zelenými pásmi, remízkami a taktiež lesnými spoločenstvami.

12.1.3.1.2 Rekonštruovaná prirodzená vegetácia

Typy spoločenstiev potenciálnej prirodzenej vegetácie: dubovo-hrabové lesy panónske (*Quercus robur-Carpinenion betuli*), 2 dubovo-hrabové lesy karpatské (*Carici pilosae-Carpinenion betuli*), dubové xerothermofilné lesy ponticko-panónske (*Aceri-Quercion*).

Rekonštruovaná prirodzená vegetácia predstavuje vegetáciu, ktorá by sa v území vyvinula, keby na krajinu nepôsobil svojou činnosťou človek.

Pozornosť si zaslúžia i rastlinné spoločenstvá medzí, úhorov a opustenísk ktorých v poslednom

období pribúda, pretože umožňujú prežívanie ohrozených druhov burín, jednoročných rumoviskových rastlín a často poskytujú útočisko aj vzácnym druhom rastlín. V predmetnom území najmä v intenzívne pretvorených oblastiach (napr. polia) a lokalitách opustených plôch nachádzame segetálnu a ruderálnu vegetáciu. Segetálna vegetácia spôsobuje zaburiňovanie polí. Ruderálna vegetácia je v území pomerne rozšírená, najmä na plochách nevyužívaných, okolo okrajov obce, kde nitrofilná vegetácia signalizuje prebytok dusíka po nadmernom hnojení minerálnymi hnojivami.

Brehové porasty potokov a odvodňovacích kanálov predstavujú ďalší významný typ vegetácie. Väčšinou sú obmedzené na relatívne úzke pásy drevín pozdĺž toku. V stromovom poschodí k najčastejšie sa vyskytujúcim drevinám patria vrba krehká (*Salix fragilis*), jelša lepkavá (*Alnus glutinosa*), jaseň štíhly (*Fraxinus excelsior*), agát biely (*Robinia pseudacacia*), ale aj ovocné stromy jablň domáca (*Malus domestica*) a slivka domáca (*Prunus domestica*). Z krovín sú časté baza čierna (*Sambucus nigra*), chmeľ obyčajný (*Humulus lupulus*), ruža šípová (*Rosa canina* agg.), ostružina ožinová (*Rubus caesius*), povoja plotná (*Calystegia sepium*) hloh jednosemenný (*Crataegus monogyna*) svíb krvavý (*Swida sanguinea*) a plamienok plotný (*Clematis vitalba*). Z bylín sú najhojnejšie prhľava dvojdomá (*Urtica dioica*), chrastnica trsteníkovitá (*Phalaroides arundinacea*), hluchavka škvrnitá (*Lamium maculatum*), netýkavka malokvetá (*Impatiens parviflora*), ďalšie druhy sú menej časté.

12.1.3.1.3 Zoogeografické začlenenie územia a charakteristika fauny

Riešené územie k.ú. Veľaty je začlenené k panónskemu úseku eurosibírskej provincie stepí. Živocišstvo je zastúpené boreálnymi, mediteránnymi a stepnoeremiálnymi prvkami. Rôznorodost biotopov v území (vodné toky až suché xerothermné biotopy) je predpokladom výskytu vysokého počtu druhov fauny na pomerne malom území.

Základný zoologický prieskum sa opieral o poznatky získané z riešeného územia v predošlom období. Výsledky poznania boli aktualizované priebežnými, súčasnými terénnymi pozorovaniami.

Druhová ochrana je zabezpečovaná v zmysle zákona NR SR č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov, vyhlášky MŽP SR č. 24/2003, ktorou sa vykonáva zákon o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov, ako aj v zmysle iných právnych noriem SR a EU dotýkajúcich sa ochrany prírodných zložiek a ratifikovaných medzinárodných dohovorov (CITES, Bonn, Bern, Ramsar....).

Pôvodné spoločenstvá fauny sa so zmenou prírodných podmienok prispôbili, odsťahovali alebo vyhynuli. Dnes v krajine dominujú spoločenstvá ornej pôdy, krovín, spoločenstvá lúk, lesov a ľudských sídiel. K týmto zoocenózam možno priradiť z hľadiska vertebratologického aj zoocenózy neobrábaných plôch ako sú smetiská, rozrobené zemné práce násypov, ciest, stavieb a pod.

Charakteristické druhy pre dané územie sú :

- **obojživelníky:** ropucha obyčajná (*Bufo bufo*), hrabavka škvrnitá (*Pelobates fuscus*), skokan zelený (*Rana esculenta*),
- **plazy:** jašterica obyčajná (*Lacerta agilis*), užovka obyčajná (*Natrix natrix*),
- **vtáky:** škovránok poľný (*Alauda arvensis*), kačica divá (*Anas platyrhynchos*), kačica chrapačka (*Anas querquedula*), myšiarka ušatá (*Asto otus*), myšiak hôrny (*Buteo buteo*), stehlík obyčajný (*Carduelis carduelis*), bocian biely (*Ciconia ciconia*), kaňa močiarna (*Circus aeruginosus*), glezg obyčajný (*Coccothraustes coccothraustes*), kukučka obyčajná (*Cuculus canorus*), ďateľ veľký (*Dendrocopos*

major), pinka obyčajná (*Fringilla coelebs*), včelárík zlatý (*Merops apiaster*), vrabec poľný (*Passer montanus*), bažant obyčajný (*Phasianus colchicus*), straka obyčajná (*Pica pica*), hrdlička poľná (*Streptopelia turtus*), jarabica poľná (*Perdix perdix*),

- **cicavce:** zajac poľný (*Lepus europeus*), hraboš poľný (*Microtus agrestis*), netopier vodný (*Myotis daubentoni*), piskor obyčajný (*Sorex araneus*), sviňa divá (*Sus scrofa*), líška obyčajná (*Vulpes vulpes*), krt obyčajný (*Talpa europea*).

Živočíšne spoločenstvá v riešenom území môžeme teda na základe pozorovania rozdeliť do 5 typov biotopov:

1. Biotopy lesnej vegetácie
2. Biotopy krajinej zelene, nízkej drevinnej vegetácie a lesných lemov – sú veľmi pozitívne pre toto územie s veľkým významom pre krajinu. Vyznačujú sa veľkou druhovou diverzitou, vyváženosťou druhov a skupín. Dominantné skupiny sú: spevavce, dravce, sovy, holuby, d'atle. Zabezpečujú stabilitu biocenóz.
3. Biotopy lúk a pasienkov – sú pozitívne s významom pre poľnohospodársku krajinu. Druhová diverzita je znížená, menšia vyváženosť druhov a skupín. Dominantné rady sú: spevavce .
4. Biotopy vodných plôch
5. Biotopy intenzívne využívaných lúk, pasienkov a polí - vid'. druhové zloženie uvedené vyššie.
6. Biotopy ľudských sídel a prídomových záhrad –synantrópne druhy.

12.1.4 Pasport významných častí prírody a krajiny riešeného územia

Osobitne chránené časti prírody a krajiny

Veľkoplošné chránené územia:	- nie sú vyhlásené
Maloplošné chránené územia:	- nezasahuje do riešeného územia
Chránené stromy :	- chránený strom Platan západný
Časti prírody pripravované na ochranu:	- nie sú pripravované

Územia NATURA 2000

Chránené vtáčie územia (CHVÚ)	- CHVÚ Ondavská rovina nezasahuje riešené k.ú
Navrhované územia európskeho významu (ÚEV)	- nezasahuje riešené územie

Chránený strom Platan vo Veľatoch

Názov: Platan vo Veľatoch
Druh: Platan západný – *Platanus occidentalis*
Lokalizácia: k.ú. Veľaty, pri miestnej základnej škole
Číslo parcely: 3/6

Vyhlasovací predpis: rozhodnutím Okresného úradu životného prostredia v Trebišove č. 249 zo dňa 11.05.1992 bol vyhlásený za chránený prírodný výtvar. Všeobecne záväznou vyhláškou KÚ v Košiciach č. 1/1996 z 27. novembra 1996, ktorou sa vyhlásil zoznam chránených stromov v Košickom kraji, bol vyhlásený za chránený strom podľa zákona NR SR č. 287/1994 Z.z. o ochrane prírody a krajiny. V súčasnosti podľa

platného zákona NR SR č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v platnom znení ho považujeme za chránený strom (chránený objekt).

Vek: neurčený

Dôvod ochrany: habitus, vedecká náučná a estetická hodnota

Chránené vtáčie územie Ondavská rovina

- končí na severnej katastrálnej hranici obce Veľatý. CHVÚ bolo vyhlásené vyhláškou MŽP SR č. 19/2008 Z.z. CHVÚ sa vyhlásilo na účel zabezpečenia priaznivého stavu biotopov druhov vtákov európskeho významu a biotopov sťahovavých druhov vtákov bociana bieleho, ďatľa hnedkavého, ľabtušky poľnej, orla kráľovského, pípišky chochlatej, prepelice poľnej, prhlaviara čiernohlavého, rybárika riečneho, sokola rároha, chriašťaľa poľného a zabezpečenia podmienok ich prežitia a rozmnožovania. Chránené vtáčie územie sa nachádza v okrese Trebišov v katastrálnych územiach Božčice, Čelovce, Dvorianky, Hraň, Hrčel', Hriadky, Kožuchov, Lastovce, Malý Ruskov, Milhostov, Nižný Žipov, Parchovany, Plechotice, Stanča, Trebišov, Úpor, Višňov, Vojčice, Veľký Ruskov, Zemplínsky Branč, Zemplínske Hradište, Zemplínsky Klečenov a v okrese Michalovce v katastrálnych územiach Bánovce nad Ondavou, Hradišská Moľva, Horovce, Trhovište, Tušice a Tušická Nová Ves. Má výmeru 15 906, 56 ha.

Územia medzinárodného významu - nezasahuje do riešeného územia

Genofondovo významné lokality a ekologicky významné segmenty krajiny

Genofondovo významné lokality (lokality so zachovalými prirodzenými alebo prírode blízkymi fytoocenózami a zoocenózami) sú také biologicko-ekologicky významné segmenty krajiny, ktoré majú, okrem iných funkcií, význam hlavne pre zabezpečenie druhovej a krajinnokoekologickej diverzity, zamedzenie vodnej a veternej erózie, udržanie kvality vody, reguláciu odtokových pomerov, vytvorenie refúgií pre mnohé rastliny a živočíchy a vytváranie puľrovacích zón pre zriedkavé ekosystémy.

Ich súčasťou sú teda vzácne prirodzené a prírode blízke biotopy z hľadiska ochrany genofondu ako aj územia, ktoré plnia vyrovnávaciu funkciu (tlmia negatívne dôsledky ľudskej činnosti), ochranu vybraných zložiek krajiny a ochranu krajinného systému proti negatívnym degradačným a destabilizačným procesom.

Tvorí sieť genofondovo významných ekostabilizačných plôch v k.ú. obce Veľatý, ktoré zaisťujú územné podmienky trvalého zachovania druhovej rozmanitosti prirodzeného genofondu rastlín a živočíchov na riešenom území. Za miestne ekostabilizačné plochy boli vybrané tie územia v ktorých sa nachádzajú najzachovalejšie sukcesné štádiá, alebo tie plochy, ktoré majú vhodné podmienky pre ich vznik a ďalší prirodzený vývoj. K ďalším kritériám pre výber ekologicky významných segmentov krajiny je stupeň zachovalosti, prirodzenosti a reprezentatívnosti bioty a v neposlednom rade aj územná rozloha.

Riešené územie patrí v zmysle zákona NR SR č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov k územiu s 1. stupňom ochrany t.j. k územiu, ktorému sa neposkytuje osobitná ochrana. Vychádzajúc z vyššie uvedeného, pre udržanie a zvýšenie kvantitatívnej miery ekologickej stability a zabezpečenie rozmanitosti podmienok a foriem života v krajine, ako aj pre zachovanie, vytvorenie a udržanie optimálnej štruktúry v krajine a minimalizovanie negatívnych stretov medzi prvkami prírodného prostredia a antropogénnou činnosťou boli vymedzené genofondovo významné lokality, ktoré v danom priestore predstavujú významné ekostabilizačné plochy:

- park v obci s chránenou drevinou platan západný *Platanus occidentalis*

Park predstavuje lokalitu v blízkosti základnej školy, pomerne zachovalú a krajinársky zaujímavú. Dôvod ochrany: habitus, vedecká náučná a estetická hodnota. Blízkosť pri samotnom sídle a prepojenie miestneho biokoridoru tvoreného z brehových porastov odvodňovacieho kanála s predmetnou lokalitou dáva priestoru jedinečný potenciál ako perspektívna oddychová zóna pre miestne obyvateľstvo.

- miestne biocentrum Gačina,
- miestne biocentrum Pastviská,
- miestne biocentrum Veľatský les.

Agrocenózy v katastrálnom území obce Veľaty sú tvorené otvorenou poľnohospodárskou krajinou s výskytom solitérov a skupinovým zastúpením krovitej a stromovej vegetácie, v severnej časti ráz územia dotvárajú lesné spoločenstvá.

Hodnotenie biotickej kvality vegetácie

Pri hodnotení biotickej kvality vegetácie sme vychádzali z druhového zloženia a štruktúrnych vlastností porastov vegetácie. Bioticky najvyššiu kvalitu dosahujú lesné porasty (taktiež park v obci) s vplyvom pohoria Zemplínske Vrchy. Plochy s prirodzenou, rozptýlenou aj skupinovou stromovou a krovinnou zeleňou tvorenou druhmi vrb sú významným biotopom vtáctva. Nižšiu úroveň majú lokality existujúcich miestnych biocentier. Bioticky najnižšie hodnotenie pripisujeme aglomeráciám a agrokultúram v predmetnom území.

Hodnotenie biologickej kvality krajiny z pohľadu potrieb živočíšstva

K najhodnotnejším biotopom územia z hľadiska kvalitatívnej a kvantitatívnej druhovej skladby patria biotopy málo sa líšiace od biotopov pôvodnej krajiny. V k.ú. Veľaty sú nimi lesné ekosystémy. Existujúce biotopy mimolesnej vegetácie tu tvoria prechodné formy s dočasným faunistickým poslaním. Majú význam ako pufrovacie zóny. Využívané sú k oddychu, lovu a reprodukcií vymedzeného typu živočíšnych druhov. Ich hodnotový význam ako ekosystému je podriadený poslaniu, funkcii a antropickému vplyvu.

12.1.5 Územný priemet zaťaženia prírody a krajiny

Pasport vybraných bariérových prvkov

V riešenom území Veľaty sme zistili nasledovné negatívne javy a stresové faktory:

Primárne stresové faktory

- cestná doprava – štátna cesta I. triedy
Doprava je výrazným antropogénnym stresovým faktorom v krajine, jej negatívne pôsobenie na prírodné prvky krajiny sa prejavuje vo viacerých aspektoch, napr.:
 - záber prirodzených ekosystémov na realizáciu dopravných plôch a línii,
 - bariérový efekt vo vzťahu k migrácii živočíšnych organizmov,
 - nebezpečenstvo úhynu živých organizmov prechodom cez dopravné koridory.
 - ohrozenie ekosystémov v dôsledku produkcie exhalátov,
 - ohrozenie prostredia prašnosťou, hlučnosťou, svetelnými efektmi.
- zastavané územie a obytné areály
- areál PD v západnej časti obce smerom na Michalany
- konštrukcia elektrických stĺpov VN

- železnica

12.1.5.1.1 Sekundárne stresové faktory

Sekundárne stresové faktory predstavujú sprievodné javy realizácie ľudských aktivít v krajine, ktoré svojím negatívnym pôsobením ovplyvňujú prirodzený vývoj ekosystémov. Ide predovšetkým o produkciu cudzorodých látok prejavujúcu sa formou znečistenia jednotlivých zložiek životného prostredia - znečistenie ovzdušia, kontaminácia pôdy, vody, degradačné procesy pôdy a pod.

- ohrozenie pôdných zdrojov

Najvýraznejším faktorom ohrozujúcim pôdne zdroje je človek a jeho aktivity. Hlavné negatívne dôsledky antropickej činnosti sú erózia a kontaminácia pôdy. Poškodenie pôdy v riešenom k.ú. na základe dostupných údajov je možné klasifikovať nasledovne:

- *kontaminácia pôdy* - ohrozené sú najmä poľnohospodárske pôdy. Presné plošné areály kontaminácie pôdy nie je možné ohraničiť, nakoľko tu nie je dostatočný plošný monitoring. Pôdy sú ohrozované predovšetkým exhaláciami z domácich zdrojov znečistenia. Poľnohospodárske pôdy záujmového územia sú emisne málo zaťažené.
- čiastočná veterná aj vodná erózia:
 - *vodná erózia* - je významným zdrojom poškodenia pôdy. Ohrozené sú predovšetkým veľkoblukové orné pôdy.
 - *veterná erózia* - územie je málo náchylné na výskyt veternej erózie s výnimkou časti pôdy v severovýchodnej časti k.ú.

Odpady v krajine predstavujú veľmi výrazné stresové faktory, nakoľko ide o cudzorodé, umelé látky, ktoré nepriaznivo ovplyvňujú prirodzené ekosystémy. Okrem plošného záberu prirodzených ekosystémov v dôsledku ukladania odpadov ich stresové pôsobenie na krajinu sa prejavuje kontamináciou prírodných zdrojov - povrchových a podzemných vôd, pôdy, ako aj prašnosťou, bakteriologickým zdrojom nákaz. Mnohé skládky odpadov sú charakteristické procesmi samovznietenia a tletia, čo vo veľkej miere je nebezpečné pre prvky ÚSES. Okrem odpadov produkovaných v priemysle a poľnohospodárstve je významným tvorcom odpadu aj obyvateľstvo.

12.1.6 Súčasná krajinná štruktúra

Súčasná krajinná štruktúra, predstavuje celoplošné definovanie územia s aktualizovaným stavom reálnej štruktúry krajiny. Sú nimi ekosystémy s lesným prostredím. Lesné ekosystémy všeobecne patria k najstabilnejším prvkom krajiny a sú zvyčajne súčasťou kostry územného systému ekologickej stability. Avšak hospodárenie v lesných ekosystémov môže spôsobiť ich ohrozenie a narušenie. Hlavným stresovým faktorom v lesnom hospodárstve je neúmeraná ťažba dreva nezodpovedajúca podmienkam samoobnovy. Oslabené ekosystémy sú tiež málo odolné proti pôsobeniu prirodzených škodcov. Pre svoju obmedzenú dostupnosť vytvárajú relatívne stabilné biotopy s dôležitým genofondovým, reprodukčným, potravným a úkrytovým poslaním v krajine. S rozľahlosťou plochy narastá stupeň ich kvalitatívneho významu. Majú relatívne vysokú regeneračnú schopnosť s prvkami prirodzenej regulácie. Riešené územie je v rámci širšieho okolia urbanizované a stredne intenzívne až intenzívne využívané lesným hospodárstvom. Ostatné biotopy tvoria

prechodné formy s dočasným faunistickým poslaním. Majú význam ako puffroviacie zóny. Využívané sú k oddychu, lovu a reprodukcii vymedzeného typu živočíšnych druhov. Ich hodnotový význam ako ekosystému je podriadený poslaniu, funkcii a antropickému vplyvu. Najhodnotnejšie biotopy v riešenom území sú lesné spoločenstvá. Riešená obec má vidiecky charakter, čo znamená, že staršie stavby sú riešené formou hospodárskych usadlostí - s kôľňou, drevárňou, záhradou. Pri novšej zástavbe sú objekty bez hospodárskych priestorov.

V riešenom území boli za účelom spracovania krajinnoekologického plánu obce Veľaty, pre definovanie vzájomných väzieb v krajine vyčlenené 4 základné krajinne typy krajinnej štruktúry:

A. Agroekosystémy:

- trvalé trávne porasty
- orná pôda
- nelesná drevinná vegetácia /NDV/
- vodné toky

12.1.6.1.1 Orná pôda

V riešenom území sa nachádza orná pôda so segetálnou vegetáciou, ktorá je počas dlhého obdobia bez vegetačného krytu. Z toho vyplýva aj náchylnosť na eróziu, najmä veternú. V predmetnom území Veľaty zaberá 562,96 ha. Je intenzívne zmenený a obhospodarovaný prvok s neustálym prísunom energie a vysokým stupňom starostlivosti zo strany človeka.

Rastlinná produkcia je zameraná na obilnárstvo a krmovínárstvo, s doplňujúcou produkciou technických plodín, olejnin a strukovín. V rámci špeciálnej rastlinnej výroby bolo v minulosti dominantné pestovanie viniča. V súčasnosti je veľká časť pôvodných plôch na pestovanie viniča opustená. Ovocinárstvo je sústredené predovšetkým u menších obhospodarovateľov pôdy. Ovocné sady umiestnené priamo za intravilánom obce boli zlikvidované. Výmera pozemkov kategorizovaných ako ovocné sady v k.ú. Veľaty je 53,93 ha. Vinice len 5,65 ha.

12.1.6.1.2 Trvalé trávne porasty

V riešenom katastrálnom území je veľmi malé množstvo TTP, ktoré zaberajú 11,92 ha. V dôsledku rozsiahlych melioračných a regulačných zásahov došlo v niektorých častiach katastrálneho územia k ubúdaniu prirodzených trávnatých porastov resp. sa rozšírili plochy kultúrnych siatych lúk a trvalých trávnych porastov so zmenenou floristickou skladbou. Tieto v extenzívnom spôsobe hospodárenia majú tendenciu navracat' sa do pôvodného štádia – zarastať burinami. V kombinácii s krajinnou zeleňou zastávajú stabilizačnú funkciu, ktorá sa mení so stupňom intenzity využitia územia. Všeobecne veľmi často dochádza k úbytku poľnohospodárskej pôdy najmä z dôvodu jej záberu pre nepoľnohospodárske účely, prípadne prichádza k zmenám medzi kategóriou ornej pôdy a trvalých trávnatých porastov. Štruktúra pestovaných plodín a chovu hospodárskych zvierat je priamo závislá od pôdnoklimatických podmienok, nepriamo od trhového hospodárstva a ekonomických podmienok. Ochrana pôdy ako zložky životného prostredia sa uplatňuje najmä prostredníctvom zákona NR SR č. 220/2004 Z.z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy. Tento zákon ustanovuje ochranu vlastností a funkcií poľnohospodárskej pôdy a zabezpečenie jej trvalo udržateľného obhospodarovania a poľnohospodárskeho využívania, ochranu environmentálnych funkcií poľnohospodárskej pôdy, ktoré sú: produkcia biomasy, filtrácia, neutralizácia a premena látok v prírode, udržiavanie ekologického

a genetického potenciálu živých organizmov v prírode a v neposlednom rade ochranu výmery poľnohospodárskej pôdy pred neoprávnenými zábermi na nepoľnohospodárske použitie, a to hlavne poľnohospodárskej pôdy zaradenej podľa kódu bonitovanej pôdno-ekologickej jednotky do 1.- 4. kvalitatívnej skupiny (triedy kvality). Na základe vyššie uvedeného je potrebné zabezpečiť, aby v podmienkach riešeného územia ochrana PPF bola zabezpečená v zmysle platnej legislatívy.

12.1.6.1.3 Nelesná stromová a krovinná vegetácia

Reálna vegetácia - vegetácia, ktorá sa v území vyskytuje v súčasnosti - je značne odlišná od pôvodnej, opísanej vyššie v jednotkách potenciálnej prirodzenej vegetácie. Miesto lesných porastov viacerých vegetačných jednotiek, ktoré by v prípade, ak by nepôsobil vplyv človeka pokrývali takmer celé územie, sa na značných plochách vyskytujú agrocenózy. V území sa okrem lesných porastov, ktoré charakterizujeme v osobitnej kapitole, vyskytujú aj menšie lesíky, remízky a skupiny drevín. Druhové zloženie týchto porastov do značnej miery závisí od veľkosti lesíka, jeho veku a spôsobu vzniku - najmä či ide o zvyšok pôvodne rozsiahlejších lesných porastov alebo vznikol v nedávnej minulosti zarastaním odlesnenej časti územia.

V severnej polovici riešeného územia sa vyskytuje vzrástla, stromová zeleň plošná alebo bodová vytvárajúca ostrovčekovitú mozaiku vegetácie na nížine. Jej existenciu mimo intravilánu dopĺňa a často i nahrádza líniová stromová zeleň tzv. vetrolamov. Krovinné formácie sa nachádzajú v otvorenej kultúrnej krajine, na poľných medziach, pozdĺž poľných ciest na opustených neobrábaných miestach. Porasty tvoria prevažne trnité a širokolisté druhy kríkov (trnka, hloh, ruža, ostružina), po okrajoch sa pripájajú početné ďalšie teplomilné kry. Od ostatných typov krovinej vegetácie sa odlišujú hlavne floristickým zložením – rastú na suchých a teplých stanovištiach. Celkove rozloha ostatných plôch a nelesnej drevinovej vegetácie v riešenom území je 51,01 ha. V strede obce dominantu tvorí park s chránenými drevinami – platan.

12.1.6.1.4 Vody

Riešené územie spadá do povodia Bodrogu, ktorý vzniká sútokom riek Latorica, Laborec a Ondava, ktoré majú nížinný charakter. Severnú časťou katastrálneho územia Veľatý hydrologicky ovplyvňuje potok Chlmeč, do ktorého sa vlievajú menšie potôčky riešeného územia.

Priamo cez obec nepreteká žiaden potok, územie je odvodnené len do kanálov. Vo východnej časti katastra v lesíku pri štátnej ceste vyviera Hrčeľský potok. Nížinné spoločenstvá krovitých formácií vrb lemujú pobrežia kanálov. Bylinné poschodie je floristicky a faunisticky bohaté. Celková rozloha vodných plôch a vodstva v k.ú. je 2,04 ha.

B. Lesné spoločenstvá:

Súbor lesných stromov v spojení s ostatnou vegetáciou sa pokladá za les vtedy, keď je natoľko početný a zaujíma takú plochu, že stromy sa navzájom ovplyvňujú, spôsobujú zmeny vlastností prostredia, čo sa spätne prejavuje v ich vývoji a vývoji ostatných zložiek vegetácie. Lesné porasty v k.ú. Veľatý sa rozprestierajú vo väčšine k.ú., z ktorého zaberajú 436,05 ha. Porasty spadajú do LHC Sobrance, čiastočne urbariátov a predstavujú kategóriu hospodárskych lesov s hlavnou produkciou drevnej hmoty. Ide prevažne o druhovú skladbu v zastúpení dub, javor, borovica, agát miestami jaseň. Plnia najmä pôdoochrannú funkciu. Prechod medzi lesom a PPF nie je všade jednoznačný a presne ohraničený. Terasy, kde pastviny neboli dlhšiu dobu ošetrované, začínajú postupne zarastať drevinami a krovinami. Prechod medzi poľnohospodárskou pôdou a lesom je pozvoľný.

C. Vidiecka krajina:

- sídelný útvar
- záhradkárska osada
- výrobné areály
- transportné línie a vedenia
- vinice a viničné domčeky

Na základe terénneho prieskumu možno konštatovať, že prírodné biogeocenózy sú na celom riešenom území značne pozmenené hospodárskou činnosťou človeka, najmä sceľovaním poľnohospodárskych pozemkov, splanírovaním pôvodných medzí a melioráciami.

Z pôvodných súvislých nížinných drevinných porastov a krovinných formácií zasahujúcich pôvodne celé riešené územie, zachovali sa dnes len torzá drevinnej vegetácie, ako aj rozptýlená i skupinová stromová a krovinná zeleň.

12.1.6.1.5 Obytné plochy

Obytné plochy a plochy občianskeho vybavenia sú koncentrované v zastavanom území obce.

Sídelná vegetácia

Tvorená je predovšetkým vegetáciou úžitkových záhrad (48,49 ha) a okrasných plôch pri rodinných domoch a drevinovou vegetáciou na verejných priestranstvách, v okolí kostola a cintorína. Vegetácia v zastavaných územiach má tradičný charakter, je kultúrneho charakteru, značné plochy však zaberá aj synantropná vegetácia.

Prvky bez vegetácie

Prírodné plochy bez vegetácie sa v území vyskytujú len veľmi obmedzene a majú tendenciu zarastať vegetáciou. Bez vegetácie sú asfaltové, sčasti aj nespevnené a spevnené poľné komunikácie, spevnené plochy v obci, časti dvorov pri rodinných domoch a pod.

Na základe terénneho prieskumu možno konštatovať, že prírodné biogeocenózy sú na celom riešenom území značne pozmenené hospodárskou činnosťou človeka, najmä nadmerným odlesnením územia, vybudovaním odvodňovacích kanálov, sceľovaním poľnohospodárskych pozemkov, splanírovaním pôvodných medzí a celoplošnými melioráciami.

Z pôvodných súvislých drevinných porastov a krovinných formácií zasahujúcich pôvodne celé riešené územie, zachovali sa dnes ucelené plochy lesa vo východnej časti územia. Vo voľnej krajine došlo k výraznému úbytku drevinnej vegetácie, ako aj rozptýlenej i skupinovej stromovej a krovinnej zelene.

Najväčšiu časť k.ú. obce Veľaty zaberá orná pôda (562,96 ha), na druhom mieste sú lesy, ktoré predstavujú 436,05 ha. Zaujímavú rozlohu v katastri Veľaty tvoria ovocné sady – 53,93 ha. Na základe hodnotenia typu reliéfu hospodárskeho využitia, riešené územie patrí do oblasti s vhodnosťou na poľnohospodárske využitie.

Zastavané a antropogénnou činnosťou pozmenené plochy:

- Hospodársky dvor PD
- Intravilán obce
- Dopravná sieť – cestné komunikácie, železnica

Prehľadná súčasná krajinná štruktúra riešeného územia

Kategória SKŠ	k.ú. Veľaty	
	v ha	
orná pôda	562,96	
vinice	5,65	
záhrady	48,49	
ovocné sady	53,93	
trvalé trávne porasty	11,92	
lesná pôda	439,0203	
vodné plochy a toky	2,04	
zastavané plochy a areály	32,25	
ostatné plochy a nelesná drevinná vegetácia	48,03	
Spolu	1204,31	

12.2 Územný priemet ekologickej stability krajiny

Na riešenom území prevažuje III. stupeň, ktorý je miestami kombinovaný s II. stupňom. Územie je charakteristické nížinným terénom s poľnohospodársky obrábanymi pôdami, na druhej strane s lesnatou krajinou vo východnej časti k.ú.. Priestor si vyžaduje mimoriadnu starostlivosť pri udržiavaní existujúcich a zvyšovaní počtu nových ekostabilizačných prvkov, najmä doplnenie nelesnej vegetácie v rámci prepojenia miestnych biokoridorov. V riešenom území sa nachádzajú aj územia s I. stupňom s veľmi vysokou ekologickou stabilitou, reprezentovanou predovšetkým prvkami miestneho MÚSES-u.

Klasifikácia územia a jeho ekologické hodnoty predstavujú diferenciaciu územia podľa vybraných kritérií, vyjadrujúcich kvantitatívnu mieru ekologickej stability resp. narušenia ekologických väzieb v riešenom území. Pre praktickú využiteľnosť je stanovená základná jednotka územného celku – katastrálne územie, v ktorom je hodnotený stupeň ekologickej stability (SES) podľa miery ekologickej kvality vegetácie a jej zastúpení v katastrálnom území.

Výpočet stupňa ekologickej stability (SES) bol získaný váhovým koeficientom podľa vzťahu:

$$SES = \frac{P_{OP} \cdot ES_{OP} + P_{ZA} \cdot ES_{ZA} + P_{TT} \cdot ES_{TT} + P_{LE} \cdot ES_{LE} + P_{VO} \cdot ES_{VO} + P_{ZP} \cdot ES_{ZP} + P_{OSP} \cdot ES_{OSP}}{CP_{KÚ}}$$

kde P_{OP} - plocha ornej pôdy v katastrálnom území = 562,96 ha
 ES_{OP} - ekologický stupeň ornej pôdy (priemerná hodnota je 0,77)
 P_{VO} - plocha viníc = 5,65 ha
 ES_{vi} - ekologický stupeň viníc (0,1)
 P_{ZA} - plocha záhrad = 48,49 ha
 ES_{ZA} - ekologický stupeň záhrad (3,0)
 P_{OS} - plocha ovocných sadov = 53,93 ha
 ES_{OS} - ekologický stupeň ovocných sadov (2,0)

P_{TT} - plocha trvalých trávnatých porastov = 11,92 ha
 ES_{TT} - ekologický stupeň trvalých trávnatých porastov (4,0)
 P_{LE} - plocha lesov = 436,05 ha
 ES_{LE} - ekologická stabilita lesných porastov (5,0)
 P_{VO} - plocha vodných plôch = 2,04 ha
 ES_{VO} - ekologický stupeň vodných plôch (4,0)
 P_{ZP} - plocha zastavaného územia = 32,25 ha
 ES_{ZP} - ekologický stupeň zastavaného územia (1,0)
 P_{OSP} - ostatná plocha = 51,01 ha
 ES_{OSP} - ekologický stupeň ostatných plôch (0,50)
 $CP_{KÚ}$ - celková plocha katastrálneho územia = 1204,31 ha

SES - stupeň ekologickej stability

SES = 2,48

Na základe tejto klasifikácie sme získali priemernú hodnotu stupňa ekologickej stability za celé katastrálne územie obce Veľaty. Táto hodnota vyjadruje kvalitatívnu mieru ekologickej stability. Hodnota stupňa ekologickej stability 2,48 nám vyjadruje, že riešené územie patrí do krajiny so stredným stupňom ekologickej stability, čo znamená z celkového pohľadu, že v riešenom území sú ekologické väzby stredne narušené.

Pre porovnanie – priemerná hodnota SES v okrese Trebišov dosahuje 1,44. Katastrálne územie obce Malá Tŕňa dosahuje 2,15. Lastovce – 1,02 a Hraň – 2,20. Stredný stupeň ekologickej stability obce Veľaty, je spôsobený najmä vysokým podielom lesa a plošne vysokým zastúpením väzieb na ekologicky významné segmenty. SES vyjadruje sprostredkovane stupeň prirodzenosti územia na základe kvality (hodnota krajinoekologickej významnosti) a kvantity (plošná výmera) jednotlivých prvkov súčasnej krajinej štruktúry v konkrétnom katastrálnom území.

12.2.1 Územný systém ekologickej stability (ÚSES)

Územný systém ekologickej stability je zákonom NR SR č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov definovaný, ako taká celopriestorová štruktúra navzájom prepojených ekosystémov, ich zložiek a prvkov, ktorá zabezpečuje rozmanitosť podmienok a foriem života v krajine. Základ tohto systému predstavujú biocentrá, biokoridory a interakčné prvky, ktoré môžu mať nadregionálny, regionálny alebo miestny význam.

Regionálny ÚSES tvorí sieť ekologicky významných segmentov krajiny, ktoré zaisťujú územné podmienky trvalého zachovania druhovej rozmanitosti prirodzeného genofondu rastlín a živočíchov regiónu.

Regionálny ÚSES dotvárajú biokoridory spájajúce medzi sebou biocentrá spôsobom umožňujúcim migráciu organizmov, aj keď jeho časť nemusí poskytovať trvalé existenčné podmienky. Pod pojem migrácia zahrňujeme nielen pohyb živočíšnych jedincov, pohyb rastlinných orgánov schopných vyrásť do novej rastliny, ale aj výmenu genetických informácií v rámci populácií a pod. Týmto všetkým sa biokoridor stáva dynamickým prvkom, ktorý zo siete izolovaných biocentier vytvára vzájomne sa ovplyvňujúci územný systém.

Prvky R - ÚSES-u sa do riešeného územia premietli:
nadregionálny biokoridor UR - Latorický luh – Tajba – Kašvár – hranica MR

Pre okres Trebišov a okres Trebišov bol spracovaný R- ÚSES Trebišov v roku 1994.

12.2.1.1.1 Prvky ÚSES

- *biocentrum* - územie v ktorom sa nachádzajú zachovalé sukcesné štádia, prípadne plochy, ktoré majú vhodné podmienky pre ich vznik a ďalší prirodzený vývoj. Územia s vysokým stupňom zachovalosti, prirodzenosti a reprezentatívnosti zoo - zložky s dostatočnou územnou rozlohou,
 - *biokoridor* - spája medzi sebou biocentrá spôsobom umožňujúcim migráciu organizmov, aj keď jeho časť nemusí poskytovať trvalé existenčné podmienky,
 - *interakčný prvok* - určitý ekosystém, jeho prvok alebo skupina ekosystémov, prepojený na biocentrá a biokoridory, ktorý zabezpečuje ich priaznivé pôsobenie na okolité časti krajiny pozmenenej alebo narušenej človekom,
 - *významný krajinný prvok* - taká časť územia, ktorá utvára charakteristický vzhľad krajiny alebo prispieva k jej ekologickej stabilite, najmä les, brehový porast, jazero, rieka, park, aleja, remíza.
- **Nadregionálne biocentrá**
V riešenom území sa nenachádzajú.
- **Nadregionálne biokoridory**
UR - Latorický luh – Tajba – Kašvár – hranica MR
- zasahuje riešené k.ú. Veľaty, zaberá značnú časť okresu Trebišov, zasahuje lesné spoločenstvá na prvohornom a druhohornom podklade Zemplínskych vrchov.
- **Regionálne biocentrá**
V riešenom území sa nenachádzajú.
- **Regionálne biokoridory**
V riešenom území sa nenachádzajú.
- **Interakčné prvky N a R – ÚSES**
V riešenom území sa nenachádzajú.

12.2.2 Miestny ÚSES

Návrh M-ÚSES pre k.ú. obce Veľaty tvorí sieť ekologicky významných segmentov krajiny, ktoré zaisťujú územné podmienky trvalého zachovania druhej rozmanitosti prirodzeného genofondu rastlín a živočíchov na riešenom území.

Za miestne biocentrum a biokoridory boli vybrané tie územia v ktorých sa nachádzajú najzachovalejšie sukcesné štádia, alebo tie plochy, ktoré majú vhodné podmienky pre ich vznik a ďalší prirodzený vývoj. K ďalším kritériám pre výber územia za biocentrum resp. biokoridor je stupeň zachovalosti, prirodzenosti a reprezentatívnosti bioty a v neposlednom rade aj územná rozloha.

Vychádzajúc z vyššie uvedeného, pre udržanie a zvýšenie kvantitatívnej miery ekologickej stability a zabezpečenie rozmanitosti podmienok a foriem života v krajine, ako aj pre zachovanie, vytvorenie a udržanie optimálnej štruktúry v krajine a minimalizovanie negatívnych stretov medzi prvkami prírodného prostredia a antropogénnou činnosťou sa v riešenom území vymedzili nasledovné prvky M - ÚSES:

12.2.2.1.1 Miestne biocentrá

Existujúce miestne biocentra okrem základnej pôdoochrannej funkcie majú aj významnú biologickú funkciu, sú nezastupiteľným biotopom pre zver a vtáctvo, súčasne spolu s naväzujúcimi biokoridormi vytvárajú esteticky pôsobivé prírodné prostredie. Z pohľadu krajinárskeho aj napriek skutočnosti, že sa jedná už v podstate o umelé ľudským zásahom vytvorené prvky, majú lokality v danom priestore svoje opodstatnenie. Miestne biocentra znásobujú krajinársku hodnotu priestoru, zároveň prinášajú možnosti existencie ďalších na tento biotop viazaných živočíšnych druhov, ako aj optimalizujú podmienky existencie pôvodných druhov. Vo väzbe na vegetačný kryt a rozmanitosť rastlinných spoločenstiev vzrastá biodiverzita, potenciál a krajinárska hodnota územia. V riešenom území boli vytypované nasledovné miestne biocentrá:

Gáčina

Lokalita sa nachádza v juhozápadnej časti územia. Predstavuje ju topoľový porast, ktorý je čiastočne odumretý v porubnom veku, značne napadnutý imelom. V tomto poraste je potrebná obnova. Navrhujeme pôvodne druhy drevín – topoľ biely, topoľ osikový, topoľ čierny, ako prímes dub a jaseň. Je výborným biotopom pre drobné živočíšstvo a vtáctvo.

Pastviská

Lokalita tvorená lesnou drevinnou vegetáciou s podrastom náletových druhov drevín a krovín. Drevinová skladba miestneho biocentra je zložená z pôvodných druhov drevín a krovín, je významným refúgiom pre drobnú poľovnú zver a vtáctvo. Vytvára menší lesík v blízkosti štátnej cesty. Druhovú skladbu drevín: dominantná borovica, vtusene agát, javor, pomiestne dub a jaseň.

Veľatský les

Ekologicky stabilná plocha vo východnej časti k.ú. tvorená lesnou drevinnou vegetáciou s porastom pôvodných druhov drevín a krovín. Je to prirodzený les, v ktorom prebieha ťažba podľa platného LHP. Vytvára veľmi dôležitú stabilnú lesnú časť územia v otvorenej poľnohospodárskej krajine.

12.2.2.1.2 Miestne biokoridory

Celé riešene územie má v súčasnosti pomerne dobre vytvorenú sieť miestnych biokoridorov najmä v severozápadnej časti riešeného územia, ktoré sú vyznačené v mapovom podklade. Vo väčšine sa jedná o lokality v priamom kontakte s odvodňovacími kanálmi a menšími potôčkami s brehovými porastami – tvoria ich pôvodné druhy drevín umelo vnesené ale už aj ako nálety. V odlesnenej krajine riešeného územia majú slúžiť ako čiastočná náhrada za, v dávnej minulosti odstránenú vysokú drevinnú vegetáciu. Z dôvodu upevnenia a skvalitnenia drevinovej skladby v jednotlivých miestnych biokoridoroch je potrebné uskutočniť dosadbu stanovištné vhodnými drevinami a tak vytvoriť stabilné migračné trasy.

12.2.3 N Á V R H - doplnenie prvkov miestneho ÚSES Veľaty

12.2.3.1.1 Miestne biocentrá

Vzhľadom na stupeň ekologickej stability nenavrhujeme.

12.2.3.1.2 Miestne biokoridory

V k.ú. Veľatý sa nachádzajú existujúce miestne biokoridory, ktoré je potrebné doplniť. Vzhľadom na túto skutočnosť navrhujeme vysadiť sieť miestnych biokoridorov, v mapovej prílohe vyznačené značkou.

Doplnenie, revitalizáciu a výsadbu nových biokoridorov podľa mapovej prílohy je potrebné uskutočniť pri odvodňovacích kanáloch a poľných cestách. Stanovištné najvhodnejšími drevinami na výsadbu sú: jelša, vrba, pôvodné druhy topoľa s prímiesami bazy a černice. Nové miestne biokoridory sú navrhnuté tak, aby prirodzene prepájali jednotlivé už existujúce a novonavrhované miestne biocentrá. Takto vzniknuté súvislé pásy stromovej a krovinnej zelene budú plniť okrem iného aj veľmi dôležitú pôdoochrannú funkciu. Budú významným biotopom najmä vtáctva a súčasne budú vytvárať charakteristický prírodný prvok výrazne sa esteticky uplatňujúci, najmä vo vzťahu k obci.

Druhovú skladbu: dub letný (*Quercus robur*), dub zimný (*Quercus petraea*), javor poľný (*Acer campestre*), javor mliečny (*Acer platanoides*), brest hrabolitý (*Ulmus minor*), jaseň štíhly (*Fraxinus excelsior*). Z krovín je možné použiť druhy slivka trnková (*Prunus spinosa*), zob vtáči (*Ligustrum vulgare*), bršlen európsky (*Euonymus europaea*), kalina siripútková (*Viburnum lantana*), kalina obyčajná (*Viburnum opulus*), drieň obyčajný (*Cornus mas*).

12.2.4 Návrh opatrení - pre zvýšenie hodnoty stupňa ekologickej stability

Navrhované opatrenia spracovaného krajinnoekologického plánu obce Veľatý sú podkladom pre optimalizáciu činnosti v území, skvalitnenie ekologickej stability krajiny a minimalizáciu negatívnych javov v území, územné zabezpečenie zachovania a rozvoja druchovej rozmanitosti rastlín a živočíchov v ich prirodzenom prostredí, vytvorenie optimálneho priestorového základu ekologickej stability plôch a línii, zachovanie unikátnych krajinných prírodných prvkov, udržanie a zvýšenie prirodzenej produkčnej schopnosti krajiny a ochranu prírodných zdrojov s celkovým dopadom na zvýšenie stupňa ekologickej stability zo súčasnej hodnoty SES – 2,48 na min. SES - 2,70.

V tejto časti podávame stručný súhrn zásad, podľa ktorých je vhodné postupovať pri rozvoji obce Veľatý s ohľadom na zachovanie existujúcich environmentálne pozitívnych prvkov krajiny a zlepšenie stavu environmentálne negatívne pôsobiacich prvkov. Na tieto zásady nadväzujú konkrétne regulatívy a limity využívania územia pre hlavné ľudské činnosti v území, ako aj opatrenia na racionálne využívanie a zlepšenie stavu jednotlivých zložiek životného prostredia. Východiskom návrhovej časti je filozofia trvalo udržateľného rozvoja územia, podľa ktorej ľudstvo musí žiť v medziach únosnosti Zeme a využívať obnoviteľné zdroje trvalo udržateľným spôsobom, s opatrnosťou a starostlivosťou.

Hlavný dôraz prezentovaných návrhov je kladený okrem zohľadnenia existujúcich dokumentácií predovšetkým na zapracovanie výsledkov detailného terénneho prieskumu územia a celoplošného zhodnotenia biotickej kvality územia, ekologicých a environmentálnych vzťahov a procesov v území.

V oblasti usporiadania územia z hľadiska ekologických aspektov, ochrany prírody, prírodných zdrojov a tvorby krajinej štruktúry:

- zabezpečovať nástrojmi územného plánovania ekologicky optimálne využívanie územia, rešpektovanie, prípadne obnovu funkčného územného systému ekologickej stability, biotickej integrity krajiny a biodiverzity na lokálnej úrovni,

- pri organizácii, využívaní a rozvoji územia rešpektovať význam a hodnoty prírodných daností územia a najmä v osobitne chránených územiach, prvkoch územného systému ekologickej stability, NECONET a biotopoch osobitne chránených a ohrozených druhov bioty využívanie územia zosúladiť s funkciou ochrany prírody a krajiny,
- zohľadňovať pri umiestňovaní činností na území ich predpokladané vplyvy na životné prostredie a realizáciou vhodných opatrení dosiahnuť odstránenie, obmedzenie alebo zmiernenie prípadných negatívnych vplyvov,
- identifikovať stresové faktory v území a zabezpečovať ich elimináciu,
- rešpektovať ochranu najkvalitnejších poľnohospodárskych pôd a zabezpečovať ochranu pôdných zdrojov vhodným a racionálnym využívaním poľnohospodárskej a lesnej krajiny.

V oblasti rozvoja rekreácie a turizmu

- podporovať tie druhy a formy turizmu, ktoré sú predmetom národného ale aj medzinárodného záujmu,
- nadviazať na medzinárodný turizmus, a to najmä sledovaním turistických tokov a dopravných trás prechádzajúcich, resp. končiacich na Slovensku.

V oblasti usporiadania územia z hľadiska ekológie, ochrany prírody a krajiny, ochrany poľnohospodárskeho pôdneho fondu a lesného pôdneho fondu:

- rešpektovať poľnohospodársky pôdny fond a lesný pôdny fond ako faktor limitujúci urbanistický rozvoj kraja, definovaný v záväznej časti územného plánu obce,
- realizovať systémy správneho využívania poľnohospodárskych pôd a ich ochranu pred eróziou, zaburinením, nadmernou urbanizáciou, necitlivým riešením dopravnej siete a pred všetkými druhmi odpadov.

Požiadavky na ochranu prírody a tvorbu krajiny vrátane zabezpečenia ekologickej stability územia

1. Rešpektovať všetky vyhlásené a navrhované chránené územia prírody, ako aj iné biologicky a esteticky významné územia a bioticky významné územia vymedzené v dokumente krajinoekologického plánu. Tieto považovať za potenciálne plochy na budúcu legislatívnu ochranu, nakoľko mnohé z nich tvoria aj v súčasnosti významnú súčasť ÚSES (súčasť biocentier a biokoridorov) alebo sú významnými genofondovými plochami.
2. Takisto je nutné rešpektovať prvky miestneho územného systému ekologickej stability definované v tomto dokumente. Napriek tomu, že ich hodnota je nižšia ako v prípade prvkov s nadregionálnym a regionálnym významom, je potrebné rešpektovať odporúčania pre konkrétne lokality a realizovať revitalizačné zásahy smerujúce k dobudovaniu kostry ekologickej stability územia. Nepripustiť devastáčne zásahy spôsobené zástavbou a ekologicky neúnosným využívaním.
3. V lokalitách s výskytom významných druhov fauny a flóry a v biocentrách a biokoridoroch regulovať intenzitu ich využitia s cieľom rešpektovať únosnú mieru vyrušovania bioty.
4. Všetky genofondovo významné lokality a ekologicky významné segmenty krajiny /regionálne a miestne biocentrá a biokoridory/ obhospodarováť v súlade s podmienkami trvalo udržateľného rozvoja tak, aby bola zachovaná a postupne zvyšovaná ekologická stabilita územia a aby sa zachovali a vytvárali podmienky pre zvyšovanie biologickej diverzity.
5. Trvalé trávne porasty (TTP) obhospodarováť ekologicky únosným spôsobom, vylúčiť podľa možnosti terénne úpravy kosných lúk a pasienkov, narušenie pôdneho krytu, vylúčiť rekultivácie lúk s použitím

osív cudzieho pôvodu, nenarušovať vodný režim územia (nerealizovať meliorácie na plochách TTP), obmedziť aplikáciu agrochemikálií. TTP, pasienky, lúky predstavujú hodnotné plochy aj z pohľadu biodiverzity. Na nestabilných podložiach, ale aj v prípade ich nevyužívania kosením je vhodné ich premenenie na plochy NDV. Nutná je ochrana pred kontaminovaním inváznymi rastlinami.

6. Elektrické vedenia inštalovať s prvkami chrániacimi vtáky pred usmrtením.
7. Zamedziť rozširovaniu invázných druhov rastlín (napr. zlatobyľ obrovská a pohánkovec japonský) a pravidelne odstraňovať tieto rastliny mechanicky a chemicky. Invázne rastliny predstavujú nebezpečenstvo pre rozmanitosť rastlinstva, ale v niektorých prípadoch sú nebezpečné pre človeka, vyčerpávajú pôdu a pôsobia neesteticky.
8. Na základe vopred spracovanej dokumentácie výsadby verejnej zelene rozšíriť zeleň v intraviláne obce plošne a druhovo.
9. Obnoviť izolačnú zeleň pri HD, miestnom cintoríne a futbalovom ihrisku, použiť pritom dreviny stanovištne vhodné - jaseň, jelša, vrba, topol, dub.
10. Vylúčiť znečisťovanie najmä k obci prilehlého územia domovými a stavebnými odpadmi.
11. Zákaz porušovať hydrologický režim.
12. Vylúčiť zhoršovanie kvality povrchových a podzemných vôd.
13. Zamedziť výrubu rozptýlenej zelene a stromov rastúcich mimo lesa. Pri údržbe melioračných kanálov, ktoré v súčasnosti plnia funkciu miestnych biokoridorov, postupovať tak, aby nedochádzalo k výrubu brehových porastov. Výrub náletových drevín umožniť iba v ich prietochom profile.

Doplniť prvky miestneho ÚSES o novonavrhované miestne biocentra a miestne biokoridory, pritom použiť stanovištne a druhovo vhodnú drevinnú vegetáciu

13 NÁVRH VEREJNÉHO DOPRAVNÉHO A TECHNICKÉHO VYBAVENIA

13.1 DOPRAVA A DOPRAVNÉ ZARIADENIA

13.1.1 Železničná doprava

Na základe podkladov Železnice SR sa na území obce nachádzajú:

- jednokoľajná elektrifikovaná železničná trať Michalany – Medzilaborce – št. hr. (PKP) s príhlou železničnou dopravňou – Veľatý zástavka žkm 5,400, číslo trate 3211.
- Počet vlakov prechádzajúcich cez územie je 42 vl/24 hod, z toho pre osobnú dopravu 24 vl / 24 hod.

Technický stav železničnej trate – prevádzkový stav.

Zámer ŽSR je rekonštrukcia železničného mosta. Výhľadové počty vlakov pre rok. 2010 – 2013 sa predpokladajú vyššie o 10-20%.

Návrh

Navrhujeme rekonštrukciu železničného mosta v km 5,009 trate Michalany – Palota št. hr. Železničný

most je v havarijnom stave. Bol postavený v r. 1880 pre dvojkoľajnú trať a zároveň premostuje cestu III/55219 Veľaty – Michalany. Nové mostné premostenie je navrhované šikmé, s požadovanými parametrami svetlosti a podjazdenej výšky pre cestnú komunikáciu III. Triedy. Rekonštrukciou železničného mosta sa upravujú rozhládové pomery na ceste III/552 19.

13.1.2 Návrh eliminácie nadmerného hluku vyplývajúceho z účinkov železničnej dopravy

VÝPOČET VZDIALENOSTI IZOFONY NA TRAŤOVOM ÚSEKU č.3211 od účinkov železničnej dopravy podľa metod. pokynov min. dopravy			
ekvivalentná hladina hluku	L_{Aeq}	=	55,0 dB(A)
maximálna návrhová rýchlosť	v_{max}	=	70 km/h
Faktor priem. dĺžky vlaku	F_6	=	1 lok. + 13 voz.
Faktor trakcie	F_4	=	0,6 elektrická
nízka rozptyľujúca zástavba	D_{NZ}	=	-1,9 dB
jednostranná vysoká zástavba	D_z	=	0 dB
tlmiaci zelený pás	D_L	=	0 dB
prekážkové vplyvy	D_p	=	2 dB
Faktor rýchlosti	F_5	=	1,33
priemer. hodinová intenzita	m	=	3,00 vlak/h
	$X = 140 * F_4 * F_5 * F_6 * m$	=	333,90
ekvivalentná hladina hluku	L_x	=	55,1 dB(A)
Vzdialenosť izofón	d	=	109,99 m

13.1.3 Širšie dopravné vzťahy – cestná doprava

Obec Veľaty je na nadradenú dopravnú sieť napojené cestami I. a III. triedy. Severovýchodným až južným dopravným ťahom je cesta tr. I/79 so smerom Trebišov - Veľaty – Slovenské Nové Mesto. Na cestu I/79 sa pripája cesta III/552 19 Michalany – Veľaty – Hrčeľ – Novosad. Cesta I/79 sa napája na cestu I/50 so smerom Košice – Michalovce v obci Hradky. Táto cesta je hlavnou európskou cestou E50 v trase Košice-Michalovce-štátna hranica SR/UA (zaradená do siete transeurópskych magistrál „TEM“ úsek TEM 4).

Cesta I/79 je vybudovaná v zastavanom území v kategórii MZ 14/60 a vo funkčnej triede B1 a mimo zastavané územie v kategórii C 11,5/80 v zmysle STN 73 61 01.

Cesta III/55219 je vybudovaná v zastavanom území v kategórii MZ 8,5 (8,0)/50, vo funkčnej triede B3 a mimo zastavané územie v kategórii C 7,5/60. Polomer smerového oblúka a rozhládové pomery v úseku križovania cesty tr. III a miestnej komunikácii (pri dome č. 130) je v nevyhovujúcom stave. Šírkové a rozhládové usporiadanie cesty v úseku železničného mosta je v nevyhovujúcom stave. V zastavanom území je zrealizovaná povrchová úprava cesty tr. III.

Na cestách I. a III. tried sú známe údaje o intenzite dopravy z Celoštátneho profilového sčítania z roku 2005.

sčítací úsek cesty	rok	skutočné vozidlá / 24 hod	%nákl. aut
--------------------	-----	---------------------------	------------

		skutočné vozidlá / 24 hod				
		nákl. aut.	osobné aut.	motocykle	vozidlá spolu	
I/79, 01570, smer Veľaty – Slov. Nové Mesto	2005	869	2807	7	3683	23,59 %
I/79, 01580, smer Trebišov - Veľaty	2005	778	2111	6	2895	26,87 %

Cesta III/55219 nebola zaradená do celoštátneho sčítania

Návrh

Cesta I/79 - navrhovaná preložka cesty I/79 je severovýchodne až južne od zastavaného územia obce v smere na Slovenské Nové Mesto.

V územnom pláne je v k.ú. obce navrhovaná kategória cesty I/79:

- mimo zastavané územie obce v kategórii C 11,5/80
- v zastavanom území obce v kategórii B1 MZ 14/60

Cesta III/552 19 - si vyžaduje úpravu v zmysle STN 73 61 01 v úsekoch pri železničnom moste a pri dome č. 130.

V územnom pláne v k.ú. je navrhovaná kategória jestvujúcej cesty III/552 19:

- v zastavanom území obce v kategórii B3 MZ 8,0/50
- mimo zastavané územie obce v kategórii C 7,5/60

13.1.4 Obslužné a prístupové komunikácie

Ostatné obecné komunikácie majú charakter obslužných komunikácií funkčných tried C2 a C3, v zmysle STN 73 6110 ich radíme do kategórií MOK 7,0/30, MOU 7,5/30, MOU 6,5/30. Miestna komunikácia v úseku od futbalového ihriska po zdravotné stredisko je zrekonštruovaná.

Povrchové vody z komunikácií sú prevažne odvedené priečnym a pozdĺžnym sklonom konštrukcie do existujúcich otvorených rigolov. Časť povrchových vôd je z komunikácii odvedená priečnym a pozdĺžnym sklonom konštrukcie do nespevnenej krajnice a okolitého terénu, vzhľadom na to, že daná lokalita nemá dažďovú kanalizáciu.

Na jestvujúcich komunikáciách je nutné previesť povrchovú úpravu vozoviek rozprestretím nového živičného krytu, kde bude možné upraviť oblúky (body dopravnej kolízie). Smerové pomery týchto komunikácií sú nevyhovujúce. Vyskytuje sa niekoľko bodových závad spočívajúcich v malých polomeroch oblúkov.

Návrh

Dopravný systém sídla vzhľadom na jeho líniiovú formu je zložený zo siete prístupových ciest kategórie C2 MOK 7,5/40, C2 MOK 7,0/30, C3 MOU 8,0/40, C3 MOU 7,5/30, C3 MOU 6,5/30.

V územnom pláne je navrhovaná kategória obslužných a prístupových komunikácií nasledovne:

- jestvujúce komunikácie upraviť na požadovanú kategóriu C2 MOK 7,5/40, C2 MOK 7,0/30, C3 MOU 6,5/30
- ostatné komunikácie upraviť na požadovanú kategóriu C3 MOU 6,5/30 a v stiesnených podmienkach na kategóriu C2 MOU 5,5/30
- novonavrhovaná komunikácia na požadovanú kategória C3 MOU 8,0/40, C3 MOU 7,5/30.

Komunikácie sú navrhnuté v priamke s polomerom $R = 130$ m. Na jestvujúcu komunikáciu sa napoja vetvy komunikácií s polomeri oblúkov $R = 12$ m, vnútorný polomer.

Povrchové vody z komunikácii navrhujeme do existujúcich otvorených rigolov. V nových lokalitách sú navrhované do nespevnenej krajnice a okolitého terénu.

13.1.5 Hromadná doprava

Obec je obsluhovaná dvoma autobusovými linkami. Za priemerný pracovný deň je obec obsluhovaná 8 pásmi spojov. Autobusová zastávka je zriadená pri železničnej stanici, kde je zároveň aj otočka autobusu. Ďalšia autobusová zastávka je zriadená na ceste I/79 v oboch smeroch pri objekte potravín a pred domom č. 226. Umiestnenie zastávok nie je v zmysle STN 73 61 01. Izochrona pešej dostupnosti presahuje vzdialenosť 400m. Zastávky nie sú vybavené samostatnými zastavovacími pruhmi, na tento účel sa využívajú krajnice. Zastávky sú vybavená prístreškom pre cestujúcich.

Návrh

V územnom pláne navrhujeme:

- jestvujúce situovanie autobusových zastávok SAD navrhujeme ponechať. Navrhujeme však zriadiť ďalšie dve autobusové zastávky, ktoré zabezpečia izochrónu pešej dostupnosti. Nová zastávka je navrhovaná v oboch smeroch na ceste I/79 pri dome č. 59 a pri zdravotnom stredisku.
- Na ceste I/79 navrhujeme zrealizovať obojstranné samostatné zastavovacie pruhy pre linky aj s prístreškom v súlade s STN 73 6110.
- Zastávkový pruh navrhujeme v šírke: 3,25 m na ostatných komunikáciách v intraviláne, v stiesnených podmienkach môže byť 2,75 m.

13.1.6 Statická doprava

Garážové státi v rodinnej zástavbe sa budujú individuálne podľa potreby na vlastných pozemkoch. Parkovacie plochy nie sú vybudované pred obecný úrad. Parkovanie je pozdĺž miestnej komunikácii. Pred malobchodnými zariadeniami je rozšírená komunikácia pre odstavenie automobilov. Pri policajnom úrade je vytvorená odstavná plocha v počte cca 15 áut. Pri hospodárskom dvore sa nachádza odstavná plocha v počte cca 10 áut. Pri cirkevných objektoch sa využíva pre odstavenie áut rozptylná plocha pred samotnými objektmi.

Návrh

Počet požadovaných parkovacích miest pre výhľad je podľa STN 736110 pri stupni motorizácie 1:3,5 zabezpečiť pre bytové domy na 1 b.j. jedno parkovacie alebo garážové státi.

Obec	Kapacita/ merná jednotka	Potreba státi
Kultúrny dom	200 stoličiek	5 stáni

Obecný úrad	239 m ² podl. pl.	15 státi
Predajňa potravín	100 m ² podl. pl.	5 státi
Cintorín – dom smútku	123 m ² zast. plocha, 28 stoličiek	5 státi
Športový areál pri futbalovom ihrisku	1,1705 ha	10 státi
Zdravotné stredisko, MŠ	760 m ² podl. pl.	5 státi
Základná škola	372 m ² podl. pl.	5 státi
Hospodársky dvor		10 státi
Výrobný areál		10 státi
Spolu		70 státi

13.1.7 Pešie a cyklistické komunikácie

V zastavanom území je vybudovaný jednostranný peší chodník:

- v š=2,0 m od železničnej stanici (Aleg) k futbalovému ihrisku,
- v šírke 1,2 m od domu č. 178 po dom č. 142 (ul. Staničná),
- v šírke 1,2 m ul. Poštová,
- v šírke 2,0 m od gréckokatolíckeho chrámu po dom č. 91,

Návrh

V územnom pláne sú jestvujúce pešie komunikácie navrhované na rekonštrukciu s požadovanou šírkou 1,25 m (1,50 m). Nové pešie komunikácie sú navrhované ako jednostranné pešie komunikácie vo všetkých navrhovaných lokalitách. Navrhovaná šírka chodníkov je v rozmedzí od 1,25 m do 1,5 m. Pozdĺž cesty I/79 je navrhovaná jednostranný pešia komunikácia v š=1,25m a jednostranná cyklistická komunikácia v š=1,5m. Pozdĺž cesty III/055 19 je navrhovaný jednostranný chodník v šírke 1,25 m od domu č. 142 po kultúrny dom.

13.1.8 Návrh eliminácie nadmerného hluku vyplývajúceho z riešenia dopravy

Vyhodnotenie očakávanej hlukovej situácie na návrhové obdobie na štátnej ceste I/79 bol prevedený podľa „Metodických pokynov pre znižovanie účinkov hluku v osídlení /SK - VTIR BA - 1984/ pre úroveň ÚPD obce s porovnaním k limitom podľa Vyhlášky MZ-SR č.14/1977 Zb.

Podkladom pre výpočet hlukovej záťaže boli výhľadové dopravno-technické údaje z Celoštátneho profilového sčítania z roku 2005.

Podľa uvedenej vyhlášky je najvyššia hodnota dennej ekvivalentnej hladiny hluku vo vonkajšom priestore 60 dB (A) vrátane prídavnej korekcie pre bytovú zástavbu podľa základnej dopravnej siete. Vypočítané vzdialenosti izofón jednotlivých hlukových hladín (po 5dB(A)) určujú hygienické ochranné pásma pre chránenú zástavbu rodinných domov, pre obzvlášť chránené objekty zdravotníckych zariadení, škôl, MŠ je najvyššia prípustná hodnota hluku 55dB(A).

13.1.8.1 Výpočet výhľadových izofón ekvivalentnej hladiny hluku z dopravy do r. 2020

<p>VÝPOČET VZDIALENOSTI IZOFONY NA DOPRAVNOM ÚSEKU č. IVSC KE - I/79 od účinkov cestnej dopravy podľa metod. pokynov min. dopravy – mimo zastavané územie obce sčítací úsek 01570</p>
--

hladina hluku	$L_A =$	50,0	55,0	60,0	65,0	dB(A)
intenzita dopravy	$M =$	3683	3683	3683	3683	voz./24h
podiel voz. > 5t	$N =$	23,6	23,6	23,6	23,6	%
maximálna návrhová rýchlosť	$v_{max} =$	80	80	80	80	km/h
sklon nivelety	$s =$	2	2	2	2	%
Faktor povrchu vozovky	$F3 =$	1	1	1	1	živičný
výpočtová rýchlosť	$v =$	60	60	60	60	km/h
priemer. hodinová intenzita	$n =$	218,68	218,68	218,68	218,68	voz./h
Faktor sklonu	$F2 =$	1,15	1,15	1,15	1,15	
Faktor rýchlosti	$F1 =$	2,12	2,12	2,12	2,12	
	$F1 \cdot F2 \cdot F3 \cdot n$	X = 797,50	797,50	797,50	797,50	
Základná ekvivalentná hladina hluku	$L_{aeq} =$	50,1	55,1	60,1	65,1	dB(A)
Vzdialenosť izofón	$d =$	463	202	77	26	m

VÝPOČET VZDIALENOSTI IZOFONY NA DOPRAVNOM ÚSEKU č. IVSC KE - I/79

od účinkov cestnej dopravy podľa metod. pokynov min. dopravy – zastavané územie obce

sčítací úsek 01570

hladina hluku	$L_A =$	50,0	55,0	60,0	65,0	dB(A)
intenzita dopravy	$M =$	3683	3683	3683	3683	voz./24h
podiel voz. > 5t	$N =$	23,6	23,6	23,6	23,6	%
maximálna návrhová rýchlosť	$v_{max} =$	50	50	50	50	km/h
sklon nivelety	$s =$	2	2	2	2	%
Faktor povrchu vozovky	$F3 =$	1	1	1	1	živičný
výpočtová rýchlosť	$v =$	45	45	45	45	km/h
priemer. hodinová intenzita	$n =$	218,68	218,68	218,68	218,68	voz./h
Faktor sklonu	$F2 =$	1,15	1,15	1,15	1,15	
Faktor rýchlosti	$F1 =$	2,12	2,12	2,12	2,12	
	$F1 \cdot F2 \cdot F3 \cdot n$	X = 529,82	529,82	529,82	529,82	
Základná ekvivalentná hladina hluku	$L_{aeq} =$	50,1	55,1	60,1	65,1	dB(A)
Vzdialenosť izofón	$d =$	365	153	56	18	m

VÝPOČET VZDIALENOSTI IZOFONY NA DOPRAVNOM ÚSEKU č. IVSC KE - I/79

od účinkov cestnej dopravy podľa metod. pokynov min. dopravy – mimo zastavané územie

sčítací úsek 01580

hladina hluku	$L_A =$	50,0	55,0	60,0	65,0	dB(A)
intenzita dopravy	$M =$	2895	2895	2895	2895	voz./24h
podiel voz. > 5t	$N =$	26,9	26,9	26,9	26,9	%
maximálna návrhová rýchlosť	$v_{max} =$	80	80	80	80	km/h

sklon nivelety	s =	2	2	2	2	%
Faktor povrchu vozovky	F3 =	1	1	1	1	živičný
výpočtová rýchlosť	v =	60	60	60	60	km/h
priemer. hodinová intenzita	n =	171,89	171,89	171,89	171,89	voz./h
Faktor sklonu	F2 =	1,15	1,15	1,15	1,15	
Faktor rýchlosti	F1 =	3,48	3,48	3,48	3,48	
	$F1 \cdot F2 \cdot F3 \cdot n$ X =	684,81	684,81	684,81	684,81	
Základná ekvivalentná hladina hluku	L_{aeq} =	50,1	55,1	60,1	65,1	dB(A)
Vzdialenosť izofón	d =	424	182	69	23	m

Uvedený výpočet hlukových izofón zodpovedá prognóznemu očakávaniu nárastu dopravy na r. 2020. Návrh dopravy preukazuje, že nadmerným hlukom nad 60 dB(A) nebudú zasiahnuté ani priechelia rodinných domov na úseku I/79. Objekty rodinných domov, vybavenosti ležia v pásme pod úrovňou hladiny 60-55 dB(A).

13.2 TECHNICKÉ VYBAVENIE

13.2.1 Vodné hospodárstvo

13.2.2 Zásobovanie pitnou vodou

V obci Veľatý je vybudovaný vodovod v majetku obce, ktorý prevádzkuje VVS a.s. Košice. Vodovod je zásobovaný pitnou vodou zo skupinového vodovodu Trebišov – Borša s akumuláciou vody vo vodojeme Veľatý s objemom 2 x 1000 m³. Vodovod je pripojený na prívodné potrubie DN 500 Borša - Trebišov. Územím prechádza prívodné potrubie potrubie D160 Michalany-Veľatý.

Návrh

Výhľad potreby vody :

Počet obyvateľov podľa urbanistického návrhu v obci bude 718 osôb do roku 2025.

Potrebu pitnej vody stanovuje úprava MP SR č.477/99 – 810 z 29. 2. 2000:

- pre byty s lokálnym ohrevom vody s vaňovým kúpeľom 135 l/os/deň
- pre byty ostatné, pripojené na vodovod 100 l/os/deň
- pre základnú občiansku vybavenosť obce do 1000obyv. 15 l/os/deň

Výpočet potreby vody :

Potreba vody pre bytový fond a základnú vybavenosť:

Základné údaje:

Rok	2005	2025
Počet obyvateľov napojených na VV		
Veľatý	827	1005

r. 2025:

- Obyvateľstvo: 1005 ob x 135 l/os/deň = 135 675 l/deň
- Občianska vybavenosť: 1005 ob x 15 l/os/deň = 15 075 l/deň

Priemerná denná potreba vody:

$$Q_p = 150\,750 \text{ l/deň}$$

Maximálna denná potreba vody:

$$Q_{\max} = Q_p \cdot k_d = 150,75 \text{ m}^3/\text{deň} \times 2,0 = \mathbf{301,50 \text{ m}^3/\text{deň}} = 3,49 \text{ l/s}$$

Maximálna hodinová potreba :

$$Q_{m_h} = Q_{\max} \cdot k_h = 3,49 \times 1,8 = \mathbf{6,28 \text{ l/s}}$$

Celoročná spotreba:

$$Q_r = Q_p \cdot 365 = 150,750 \text{ m}^3/\text{rok} \times 365 = \mathbf{55\,024 \text{ m}^3/\text{rok}}$$

Max. hodinovú potrebu pitnej vody v obci Veľaty v množstve 6,28 l/s vykryje nielen zásobovacie potrubie PVC DN/OD160mm, ale aj rozvodné potrubie PVC DN/OD 110 a 90 mm s kapacitou 94 l/s, spolu s požiarnou vodou (12l/s).

- V k.ú. obce Veľaty (podľa PD „Skupinový vodovod Veľaty – Lastovce – Michalany – Brezina – Kazimír – Byšta“, sprac. Ing. J.Bačo) navrhujeme prívodné potrubie od miesta napojenia vo VŠ 1 pri VDJ Veľaty I po ČS Kazimír. Navrhované potrubie je PVC 160x6,2x6000mm a PVC 110x4,3x6000m.

- V obci navrhujeme vybaviť každý napojený dom či objekt vodomernom osadeným vo vodomernej šachte. Vybudovať nové rozvodné potrubie do perspektívnej lokality zástavby a vodovodné prípojky pre nové rodinné domy HDPE DN/OD 32 a 63mm.

Nové vodovodné potrubie – HDPE DN/OD 110mm do perspektívnej lokality výstavby je vyznačené na výkrese infraštruktúry.

- Lokalita „Sad Veľaty – juh“ – pri výstavbe lokality je potrebná preložka vodovodu, nakoľko na výtlačnom potrubí D160 Michalany-Veľaty je navrhovaná plocha pre bytovú výstavbu. Z tohto dôvodu je potrebná preložka mimo navrhovanú plochu - súbežne s oplotením. Preložka je navrhnutá z rúr PVC D160. Potrubie D160 z PVC PN10 dĺžky 94,0 m.

Napojenie lokality je navrhované na výtlačné potrubie D160 Michalany –Veľaty pri talaku 0,3 MPa. Za pripojením sa osadí vodomerná šachta na požiadanie VVS Trebišov. Navrhované trasy vodovodu 1. tlakového pásma sú zaokruhované rozvodnými potrubiami D 110 a 2. tlakového pásma cez automatickú tlakovú čerpaciu stanicu (ATCS). Nové vodovodné potrubie – HDPE DN/OD 110mm do perspektívnej lokality výstavby je vyznačené na výkrese infraštruktúry, zaokruhovanými rozvodnými potrubiami D 90.

Celkovo navrhujeme cca 3551m vodovodného potrubia HDPE DN/OD110 a 90mm.

Akumulácia:

Potrebná akumulácia podľa STN 63 66 50 – Vodojemy čl. 14 má byť 60 – 100% maximálnej dennej potreby vody Q_{\max} .

- Výhľadová maximálna denná potreba $Q_{d\max}$ z VDJ Veľaty bude **301 m³**
- Minimálna potrebná akumulácia $V_{\min} = 301 \times 0,6 = \mathbf{180,6 \text{ m}^3}$

Akumulácia je v súčasnosti zabezpečovaná vo vodojeme Veľaty, ktorého objem je 2x1000 m³ s automatickou tlakovou stanicou – ATS, ktorá zabezpečuje požadovaný hydrostatický tlak 0,25 Mpa pre

najvzdialenejšie vetvy vodovodu.

Obce Brezina, Kazimír, Lastovce a časť obce Michalany nemajú v súčasnosti vybudovaný vodovod. Vo výhľade sa uvažuje aby tieto obce boli pripojené k najbližšiemu vodovodnému zdroju a t.j. vodovodu Slovenské Nové Mesto – Trebišov, ktorého by prostredníctvom existujúceho VDJ 2 x 1000 m³ a hydrofórovej stanice bola voda dopravovaná do jednotlivých obcí. Hydrofórová stanica samoregulačných čerpadiel typu Hydrovar, umiestnená v spomínanom vodojeme, bude dočasným riešením pre zásobovanie pitnou vodu obce Michalany, Lastovce, Brezina, Kazimír a časť Veľaty – II. tl.pásma, kým sa nevybuduje vodojem 2x400 m³ pre tento skupinový vodovod. Potom bude hydrofórová stanica slúžiť pre výtlačok vody z VDJ I. do VDJ II.

Podľa STN 736620 čl.26 hydrodynamický pretlak vo vodovodnej sieti má byť väčší ako 0,25 MPa (2,5 at) avšak najmenej 0,15 MPa (1,5 at).

Vodovodné potrubia

Dimenzovanie vodovodných potrubí je v zmysle STN 755401 na Qm a Q pož.

Požiarne potreba vody Q pož.

Podľa **STN 920400**, tabuľka 2, položka 2 (Nevýrobné stavby s plochou 120-1000m², výrobné stavby jednopodlažné do plochy 500m²) je potreba požiarnej vody 12,0 l/s. Podľa článku **3.2.** citovanej normy, zdroje vody na hasenie požiaru musia byť schopné trvalo zabezpečovať potrebu vody na hasenie požiarov najmenej počas 30 minút, t.j. celková zásoba požiarnej vody je 12,0 l/s . 30 minút = 21 600 l = 21,6 m³.

Na navrhované vodovodné potrubie bude osadené prírubové koleno na nadzemný alebo podzemný hydrant.

13.2.3 Odkanalizovanie a čistenie odpadových vôd

Obec nemá v súčasnosti vybudovanú kanalizačnú sieť. Odpadové vody sú likvidované individuálne, vypúšťaním do domových žump, ktoré sú vo väčšine prípadov z technického hľadiska nevyhovujúce.

Návrh

Odkanalizovanie obce Veľaty je navrhované v rámci projektu „Odkanalizovanie mikroregiónu „Južný Zemplín“ Odkanalizovanie je navrhované pre obce Lastovce, Luhyňa, Kazimír, Veľaty, Michalany a obce Brezina so spoločnou ČOV Michalany (rozšírenie ČOV – 4227 EO s Q₂₄ = 6,8 l/s).

Obec je navrhovaná na odkanalizovanie do existujúcej ČOV Michalany typu Hydrovit 500 S, ktorá je navrhovaná na zintenzifikovanie a rozšírenie o Hydrovit SI 225. Pri zmodernizovaní ČOV sa vylepší technologický proces.

Celková navrhovaná dĺžka kanalizačnej siete v obci Veľaty v jestvujúcej časti až po napojenie v obci Michalany 9058,0 m (údaje prevzaté z PD „Kanalizácia Veľaty r. 2006, sprac. Ing. J.Bačo). Z toho 3124 m je dĺžka výtlačného potrubia až po trať ŽSR a 5934,0 m je gravitačná. V novo navrhovaných lokalitách je dĺžka potrubia 3551m. Potrubie gravitačnej splaškovej kanalizácie je z rúr PVC 300, tlakové potrubie z rúr PVC 160.

Vstupné údaje o počte obyvateľov:

Veľaty	jestvujúci stav k r.2005	navrhovaný stav obyvateľov do r. 2025
	827	1005

Základom pre návrh, resp. výpočet množstva OV je vzťah

$$Q_{\text{návrh}} = 2 * PO * q_{\text{spl}} * k_h$$

kde PO – počet obyvateľov

q_{spl} – špecifická produkcia OV

k_h - koeficient max. hod. nerovnomernosti

Špecifická produkcia OV bola zvolená na základe trendu rozvoja a podľa úpravy MP SR 477/99-810 z II/2006, a vyhlášky MŽP SR č.684/2006 zo 14.11.2006, s hodnotou 135 l/ob/deň.

Maximálny návrhový prietok pre návrh potrubia stokovej siete je

$$Q_v = 2 * 1005 * 135 * 2,1 = 5,7 \text{ l/s}$$

Maximálny teoretický prietok splaškových OV od obyvateľov je polovica z Q_v , t.j. 2,85 l/s.

To je zároveň maximálne teoretické množstvo zo všetkých obcí, ktorým bude zaťažená ČOV Michalany z obce Veľaty.

Znečistenie od obyvateľov:

$$\text{BSK5} = 1005 \times 60 \text{g/s/deň} = 60300 \text{ g} > 60 \text{ kg BSK5 /deň}$$

$$\text{Koncentrácia na vtoku} = 6030000 / 200000 = 30,15 \text{ mg/l}$$

13.2.4 Zásobovanie elektrickou energiou

Obec Veľaty je zásobovaná elektrickou energiou z S 110/22 kVA Trebišov s inštalovanými transformátormi o výkone 2 x 40 MVA. Pre napájanie odberných elektrických zariadení na území a v k.ú. obce sú využívané ako zdroje el. vedenia transformačné stanice primárne napájané 22 kV VN z VN vedenia č. 210. VN prípojky sú vo vyhovujúcom technickom stave. Domové prípojky realizované holým vodičom sú navrhované na výmenu a prevedené závesným káblom s prislúchajúcim istením.

Tabuľka distribučných trafostaníc

Obec	Označenie TS	Umiestnenie TS	Jestvujúci výkon traťa	Vlastník
Veľaty	TS 1 Kostol	Stĺpová typ 2,5	400 kVA	VSE
	TS 2 Nákupné stredisko	Stĺpová typ 2,5	630 kVA	VSE
	TS 3 Ihrisko	Stĺpová typ 2,5	400 kVA	VSE
	TS 4 Veľaty	Stĺpová typ 2,5	250 kVA	VSE
	TS Veľaty – Kicin, SHR	Stĺpová typ 2,5	75 kVA	Cudzia
	TS Eurotel –	Stĺpová typ 2,5	40 kVA	Cudzia
	TS Internet Gonos	Stĺpová typ 1	5 kVA	Cudzia
	TS Autocamping Mária	Typ mrežová	100 kVA	Cudzia
Celkový výkon TS			1900 kVA	

Návrh

V novovybudovaných rodinných domoch je meranie spotreby el. energie nutné realizovať elektromerovými rozvádzačmi umiestnenými na verejno prístupných miestach (v oplotení RD) v zmysle smernice VSE 1 / 84. Rozvody NN prevedené zemnými káblmi a rozpojovacími a istiacimi skriňami inštalovanými v spoločných pilieroch s elektromerovými rozvádzačmi jednotlivých odberateľov. Pilieri situovať na hranice pozemkov v oplotení systémom takým, že pre dvoch odberateľov bude v spoločnom pilieri jedna rozpojovacia a istiacia skriňa a dva elektromerové rozvádzače. Káble budú dimenzované s ohľadom na maximálne prúdové zaťaženie a dovolený úbytok napätia, budú uložené v zemi v predpísanej hĺbke v pieskovom lôžku. Výkop bude opatrený výstražnou fóliou z PVC.

Pre lokalitu „Sad Veľatý“ je navrhovaná VN prípojka pre kioskovú trafostanicu osadenú v predmetnej obytnej zóne. Prípojka je navrhovaná izolovaným káblom 22 kV uloženým v zemi.

Navrhovaná VN prípojka bude odbočovať z jestvujúceho VN vedenia vyhotoveného lanami AIFe na navrhovanom betónovom podpernom bode. Na tomto podpernom bude osadený zvislý úsekový odpojovač slúžiaci pre odpínanie navrhovanej VN prípojky a trafostanice na VN strane a klasický odpojovač pre prácu pod napätím pre odpojenie jestvujúcej trafostanice na VN strane. Dĺžka trasy navrhovanej VN prípojky je cca 225 m.

TRAFOSTANICA - Pre zásobovanie navrhovanej obytnej zóny je navrhovaná kiosková trafostanica do 630 kVA s navrhovaným transformátorom o výkone 630 kVA. Táto kiosková trafostanica bude osadená v centre obytnej zóny na verejne prístupnom mieste. Navrhovaná trafostanica bude vyhotovená ako distribučná pre zásobovanie el. energiou rodinných domov a zariadení občianskeho vybavenia navrhovaných v tejto obytnej zóne. V NN rozvádzači kioskovej trafostanice bude inštalované distribučné polopriame meranie spotreby elektrickej energie.

Stanovenie elektrického príkonu:

Merné zaťaženie na jednu bytovú jednotku bolo stanovené podľa Metodického pokynu riaditeľa divízie č. 2006001 – Zásady plánovania výstavby a rekonštrukcií siete vysokého a nízkeho napätia, kde v bode 4.1 je uvedené:

- príkon bytových jednotiek:
 - 1,500 kVA byty v bytových domoch s ústredným vykurovaním
 - 2,000 kVA domy v oblastiach so zásobovaním plynom
 - 5,000 kVA domy v oblastiach bez zásobovania plynom

S elektrickou energiou sa vo všetkých riešených lokalitách uvažuje pre potreby osvetlenia a pre domáce spotrebiče.

Terajší výpočtový el. príkon: $S_{b.j.} = 1,20 + (4,80 : n) = 1,20 + (4,8 : 233) = 1,2206 \text{ kVA}$

n – počet jestvujúcich bytových jednotiek

n = 233 bytov

Celkový súčasný príkon: $S_{b.j. \text{ celk.}} = 1,2206 \times 233 = \underline{\underline{284,40 \text{ kVA}}}$

Merné zaťaženie na b.j.: $S_{b.j.} = 2,000 \text{ kVA}$

n – počet bytových jednotiek

n = 184 (navrhovaných rodinných domov)

Celkový súčasný príkon: $S_{b.j. celk.} = 2,000 \times 184 = \underline{\underline{368,000 \text{ kVA}}}$

Občianska vybavenosť: $S_{o.v.} = \underline{\underline{292,25 \text{ kVA}}}$
 $S_{celk.} = S_{byt.} + S_{vybav.} = \underline{\underline{660,0 \text{ kVA}}}$

Požadovaný celkový príkon: $S_{celk} = \underline{\underline{944,65 \text{ kVA}}}$

Pre navrhovanú výstavbu rodinných domov a prepočítanú spotrebu pre občiansku vybavenosť nie je potrebné vo výhľadovom období jestvujúce transformačné stanice navýšiť z jestvujúcich výkonov.

Pre navrhovanú lokalitu „Sad Veľaty“ je prevzatý návrh lokalizácie novej trafostanice z podkladov pripravovanej projektovej dokumentácie.

Tabuľka distribučných trafostaníc

Obec	Označenie TS	Umiestnenie TS	Jestvujúci výkon trafa	Navrhovaný výkon trafa	Vlastník	Poznámka
Veľaty	TS 1 Kostol	Stĺpová typ 2,5	400 kVA	400 kVA	V	
	TS 2 Nákupné stredisko	Stĺpová typ 2,5	630 kVA	630 kVA	V	
	TS 3 Ihrisko	Stĺpová typ 2,5	400 kVA	400 kVA	V	
	TS 4 Veľaty	Stĺpová typ 2,5	250 kVA	250 kVA	V	
	TS Veľaty – Kicin, SHR	Stĺpová typ 2,5	75 kVA	75 kVA	V	
	TS Eurotel –	Stĺpová typ 2,5	40 kVA	40 kVA	V	
	TS Internet Gonos	Stĺpová typ 1	5 kVA	5 kVA	V	
	TS Autocamping Mária	Typ mrežová	100 kVA	100 kVA	V	
	TS Lokalita RD „SAD Veľaty“	Kiosková	0	630 kVA		nová
Celkový výkon TS			1900 kVA	2530 kVA		

Občianska vybavenosť

Podielové zaťaženie pre občiansku a technickú vybavenosť

Jestvujúca OV:

občianska vybavenosť		kVA
obecný úrad		5,00
kultúrny dom (200 stoličiek)		15,00
gréckokatolícky chrám		10,00

rímskokatolícky kostol		10,00
hasičská zbrojnica		5,00
dom smútku		7,00
pošta		20,00
šport - šport. areál ihriská		5,00
služby, komerčná vybavenosť		15,00
výroba, ľahký priemysel, administratíva		75,00
Ostatné zariadenia		20,00
Verejné osvetlenie		5,25
Občianska vybavenosť $S_{vybav.}$		192,25 kVA

Navrhovaná OV:

občianska vybavenosť		kVA
1. Služby, ubytovanie, stravovanie, remes. výroba,		50,00
2. ZŠ zmena využitia objektu - služby, ubytovanie, stravovanie, klubové priestory, informačné centrum		50,00
Občianska vybavenosť $S_{vybav.}$		100,00 kVA

Verejné osvetlenie

Verejné osvetlenie (VO) v obciach je umiestnené ako súčasť nn siete. Rozvod VO je realizovaný vodičom AlFe, upevneným na spodnej strane konzol NN siete.

V rámci rekonštrukcie osvetlenia budú svietidlá reparované a nahradené novými svietidlami s použitím šetriacich žiaroviek 35 W.

Pri navrhovanom riešení v nových lokalitách, kde bude vedenie NN uložené v zemi, bude vonkajšie osvetlenie ulíc prevedené osvetľovacími telesami inštalovanými na sadových stožiaroch na okraji cesty resp. chodníka. Navrhované riešenie poskytuje zjednodušenie údržby a nemalou mierou prispeje aj k celkovému vzhľadu ulice.

Ochranné pásma

Na ochranu zariadení elektrizačnej sústavy sa zriaďujú ochranné pásma.

Ochranné pásmo je priestor v bezprostrednej blízkosti zariadenia elektrizačnej sústavy, ktorý je určený na zabezpečenie spoľahlivej a plynulej prevádzky a na zabezpečenie ochrany života a zdravia osôb a majetku.

Ochranné pásmo vonkajšieho nadzemného vedenia od 1 kV do 35 kV je v zmysle zákona č. 656 / 2004 Zb. o energetike 10 m od krajného vodiča na každú stranu vedenia.

Vonkajšie vzdušné vedenie NN sa nechráni ochrannými pásmami.

Ochranné pásmo vonkajšieho podzemného vedenia je 1 m pri napätí do 110 kV na každú stranu vedenia.

Pre elektrické stanice vonkajšieho vyhotovenia s napätím do 100 kV je ochranné pásmo vymedzené zvislými rovinami, ktoré sú vedené vo vodorovnej vzdialenosti 10 m kolmo na oplotenie alebo na hranicu objektu elektrickej stanice.

Výnimky z ochranných pásiem môže v odôvodnených prípadoch povoliť stavebný úrad na základe stanoviska prevádzkovateľa prenosovej alebo distribučnej sústavy.

13.2.5 Energetické zariadenia

Priamo cez katastrálne územie obce Veľaty nachádza nadzemné elektrické vedenie (400kV vedenie V428 Moldava - V. Kapušany, prevádzkované Slovenskou elektrizačnou prenosovou sústavou, a.s. Bratislava. Koridor existujúceho 400 kV vedenia V428 prichádza na k.ú. obce zo severozápadu, resp. zo severu, pokračuje severovýchodným smerom až na k.ú. obce Hrčel.

Ochranné pásma

Na ochranu zariadení elektrizačnej sústavy sa zriaďujú ochranné pásma v zmysle zákona č. 656 / 2004 Zb. o energetike 25 m pri napätí od 220 kV do 400 kV od krajného vodiča na každú stranu vedenia.

V ochrannom pásme vonkajšieho nadzemného elektrického vedenia a pod elektrickým vedením je zakázané:

- zriaďovať stavby, konštrukcie a skládky
- vysádzať a pestovať trvalé porasty s výškou presahujúcou 3 m,
- vysádzať a pestovať trvalé porasty s výškou presahujúcou 3 m vo vzdialenosti do 2 m od krajného vodiča vzdušného vedenia s jednoduchou izoláciou,
- uskladňovať ľahko horľavé alebo výbušné látky,
- vykonávať činnosti ohrozujúce bezpečnosť osôb a majetku,
- vykonávať činnosti ohrozujúce elektrické vedenie a bezpečnosť a spoľahlivosť prevádzky sústavy bezpečnosť osôb a majetku.

Návrh

Podľa podkladov SEPS a.s. Bratislava sa vo výhľadovom období neuvažuje so žiadnym investičným zámerom, ktorý je potrebný v územnom pláne zdokumentovať..

13.3 SPOJE A TELEKOMUNIKAČNÉ ZARIADENIA

13.3.1 Telekomunikačné zariadenia

Telekomunikačne sú obce súčasťou Regionálneho technického centra Východ.

Do riešeného územia prichádza telekomunikačný kábel (MTS) zo západu, od obce Michaľany po pravej strane pozdĺž cesty III/552 19 až o objektu pošty. Z objektu pošty je MTS kábel vedený obecných uliciach v trase pozdĺž cesty pri zdravotnom stredisku s pokračovaním až k železničnej stanici. Pri zdravotnom stredisku kábel pokračuje pozdĺž cesty k objektu obecného úradu a k poslednému domu na ceste I/79. Pri dome č. 21 kábel pokračuje v smere k rímskokatolíckemu kostolu s pokračovaním k domu č. 169. Od objektu pošty kábel pokračuje južným smerom ceste I/79, kde pokračuje po pravej strane v smere na Slovenské Nové Mesto. MTS Veľaty je pripokládka k DOK.

Miestna telefónna sieť v obciach je riešená kombinovane, t.j. úložnými i vzdušnými káblami na drevených stĺpoch po okraji miestnych komunikáciách. Pokrývajú celé územie obcí a umožňujú napojenie účastníckych staníc domovými prípojkami. Prípojky sú zrealizované zavesenými káblami z uličných stĺpov, jednotlivo alebo

združovaním, pomocou PCM.

Telefónni účastníci sú pripojení na telefónnu ústredňu Veľaty, neuvažuje sa so zmenou umiestnenia. Umiestnenie telefónnej ústredne je v objekte Pošty.

Návrh

V navrhovanom období je potrebné podľa potreby a v závislosti na záujme zákazníkov dobudovávaná hlavne miestnu telefónnu sieť v obci tak, aby spĺňala kvalitatívne parametre pre poskytovanie už spomínaných širokopásmových služieb.

Závesné káble rozvodov majú značné previsy, pôsobia rušivo a neesteticky na celkový vzhľad obce, preto bude miestna telefónna sieť k jednotlivým účastníkom telekomunikačnej siete riešená zemnými úložnými káblami.

Potrebné telefónne prípojky pre navrhovanú bytovú výstavbu budú zabezpečené podľa jednotlivých požiadaviek užívateľov na telefónne prípojky a požadované telekomunikačné služby v rámci inštalovaných rezerv jednotlivých RSU.

Napájacie body pre telefónne stanice nových b.j. a občianskej vybavenosti bude určený v podmienkach pre začatí územno – právneho konania výstavby konkrétnej lokality.

Rozvoj služieb bude zabezpečovaný prostredníctvom organizácie Slovak Telecom a.s. v súlade so zámermi telekomunikačného projektu.

13.3.2 Diaľkové káble

Na riešené územie prichádza diaľkový optický kábel (DOK) od obce Michalany popri ceste III/552 19 až objektu pošty. Od objektu pošty DOK pokračuje pozdĺž cesty k zdravotnému stredisku, kde pokračuje k železničnej stanici a ďalej popod železnicu v smere do obce Lastovce.

Z obce Michalany pozdĺž cesty III/552 19 prichádza do obce diaľkový kábel (DK Trebišov – Novosad – Černochovej). Diaľkový kábel prichádza od obce Michalany k objektu pošty. Od objektu sa rozvetvuje v smere južným k mestu Slovenské Nové Mesto a v smere severovýchodným k mestu Trebišov.

Návrh

V návrhovom období sa neuvažuje s výstavbou optických diaľkových káblov.

13.3.3 Mobilní operátori

Mobilnú telekomunikačnú sieť na území obcí zabezpečuje spoločnosť Orange Slovensko, a.s. a T-Mobil Slovensko, a.s. Spoločnosti T-Mobil Slovensko majú svoje zariadenie priamo v kat. území obce. Lokalizácia oceľového stožiaru je v areáli poľnohospodárskeho dvora kde je umiestnený ZS a RR bod TV Veľaty. V k.ú obcí sa nenachádzajú podzemné telekomunikačné siete spoločnosti Orange Slovensko a.s. ani T Mobilu.

13.3.4 Televízne a rozhlasové vysielanie

Príjem televízneho a rozhlasové vysielateľa Dubník je na prevažnej časti územia obce dobrý.

V súčasnej dobe je príjem rozhlasového a televízneho signálu zabezpečený prostredníctvom individuálnych antén. Na podporu televízneho signálu je na stožiaru spoločnosti T-Mobil Slovensko bod TV Veľaty.

Perspektívne navrhujeme vybudovať kábelovú televíziu výstavbou spoločnej antény na objekte obecného úradu so spoločným kábelovým rozvodom pre príjem dostupných TV signálov prenášaných družicami a programu CABLE PLUS. Uvedené rozvody je možné, pri dodržaní platných noriem viesť v spoločných kábelových trasách s rozvodom telefónu.

13.3.5 Miestny rozhlas:

Rozvod miestneho rozhlasu v obciach je prevedený na ocelových stožiaroch, ústredňa rozhlasu je situovaná v budove obecného úradu.

Pre nasledujúce roky navrhujeme inštalovať reproduktory miestneho rozhlasu na stožiare vzdušného NN vedenia (po dohode s VSE) a prenos zvuku realizovať bezdrôtovým spôsobom.

13.4 ZÁSOBOVANIE TEPLOM, PLYNOM

13.4.1 Zásobovanie plynom

Súčasný stav

Riešené územie obce Veľaty je plynofikované. Obec má vybudované plynárenské zariadenia pre dodávku a prepravu zemného plynu, ktoré zabezpečujú jeho využitie pre vykurovanie, ohrev teplej vody a varenie v objektoch rodinných domov a v objektoch občianskej vybavenosti.

Návrh je spracovaný na základe poskytnutých údajov SPP – distribúcia a.s. Bratislava RC Košice, Prevádzka a údržba LC Michalovce, ktoré poskytli aj vlastnú mapovú dokumentáciu dňa 13.11.2007 pod.č. DSALv/Gi/13/11/07/01.

Obec Veľaty je napojená systém dvoch regulačných staníc a to v Čelovciach kde je osadená RS 3000m³/hod a v Lastovciach kde je sadená RS 6000 m³/hod. Z uvedených regulačných staníc je zásobovaných plynom 14 obcí. Pre obec Veľaty je vedená prípojná tras od regulačnej stanice plynu z obce Lastovciach STL DN200 plynovodom. Regulačná stanica plynu je napojené na VTL distribučné plynovody o prevádzkovom tlaku, PN 4 MPa .

Zásobovanie plynom pre odbery vykurovania, prípravu teplej úžitkovej vody a varenie je zabezpečené.

Správu plynových rozvodov a zariadení na území jednotlivých obcí zabezpečuje: Slovenský plynárenský priemysel - distribúcia a.s. Bratislava RC Východ Košice, LC Michalovce.

Návrh

Pri návrhu a projektovej príprave investičných zámerov vybudovanie distribučnej siete pre dodávku zemného plynu z jestvujúcich plynárenských zariadení je potrebné rešpektovať možnosti a podmienky určené SPP – distribúcia a.s. Bratislava, RC Košice, LC Michalovce po posúdení prepravnej kapacity a hydraulických tlakových pomerov v sieti v zmysle platnej metodiky, ktoré preukážu technické možnosti a požiadavky na riešenie, predpokladané investičné náklady a ekonomickú efektívnosť uvažovanej výstavby plynárenských zariadení.

Návrh na zásobovanie zemným plynom musí zohľadňovať ustanovenia určené platnou legislatívou STN, vrátane ostatných záväzných predpisov a vyhlášok.

Musia byť tiež rešpektované dané skutočnosti , ako sú komunikácie ,zástavba, terénne úpravy ,spády

terénu a podobne, pri dodržaní bezpečnostných predpisov a ochranných a bezpečnostných pásiem uvedených v Zákone o energetike č. 656/ 2 004 Z. z .

Koncepcné musí nadväzovať na doposiaľ splynofikovanú časť v obci Veľatý.

Zásady z ktorých vychádzame pri návrhu technického riešenia plynofikácie nových lokalít v obci môžeme formulovať nasledovné :

Pri výpočte odberných množstiev zemného plynu vychádzame z priemerných hodinových a ročných odberov v danom teplotnom pásme - 15 C ,stanovujú smerné odbery pre domácnosť (IBV).

Max. hod. odberQ_{hmax}..... 1,5 m³/hod
Max. ročný odber Q_r4 400 m³/rok

Požiadavky na zásobovanie zemným plynom v obci Veľatý sú vypracované ako informatívny podklad pre uvažovanú výstavbu :

Počet jestvujúcich a navrhovaných bytových jednotiek do roku 2025 je:

Počet jestvujúcich byt. jednotiek	Max. hodinový odber	Q _{max} m ³ /hod
233 byt : 85% =95 m ³ /hod	1,5 m ³ /hod	233 x 1,5 = 349,50 m ³ /hod
Počet byt. jednotiek do r. 2025	Max. hodinový odber	Q _{max} m ³ /hod
81 byt.	1,5 m ³ /hod	81 x 1,5 = 121,50 m ³ /hod
Počet maloodberateľov do r. 2025	Max. hodinový odber	Q _{max} m ³ /hod
5 byt.	1,5 m ³ /hod	5 x 1,5 = 7,5 m ³ /hod
Max. hod. odber spolu		478,50 m³/hod
Max. ročný odber spolu		1381 600,00 m³/rok

Napojenie novo postavených rodinných domov a ostatných objektov občianskej vybavenosti a podnikateľských objektov na jestvujúcich voľných pozemkoch v zastavanej časti obce je možné riešiť z jestvujúcich stredotlakových plynovodov výstavbou samostatných STL plynových prípojok s vlastnou reguláciou plynu osadením vhodných typov regulátorov tlaku plynu.

Ochranné pásma

Pre plynovody je stanovené podľa zákona o energetike č. 656/2004 Z.z.:

- 1 m pre plynovod, ktorým sa rozvádza plyn na zastavanom území obce s prevádzkovým tlakom nižším ako 0,4 MPa
- 4 m pre plynovod s menovitou svetlosťou do 200 mm
- 8 m pre technologické objekty (regulačné stanice)
- 20 m pri plynovodoch s tlakom od 0,4 MPa do 4 MPa a s menovitou svetlosťou do 350 mm.

13.4.2 Zásobovanie teplom

Teplu vykurovanie, na varenie a prípravu teplej úžitkovej vody sa získava niekoľkými spôsobmi:

- individuálne v rodinných domoch z kotlov na tuhé palivo, plyn a v niektorých starých domoch ešte z pecí a šporákov na drevo a uhlie,
- objekty občianskeho vybavenia z kotlov ústredného vykurovania na tuhé palivo a plyn.

Z celkovej spotreby pripadá na obyvateľstvom obci 9620 GJ, čo v priemere na 1 domácnosť činí 40 GJ.

Je to veľmi nízky podiel v porovnaní s urbanistickým ukazovateľom 100 - 120 GJ na rodinný dom, ak má byť dosiahnutá optimálna pohoda v bývaní. Nízka spotreba tepla svedčí o úspornom vykurovaní.

Návrh

Zásobovanie teplom v obci navrhujeme do roku 2025 zabezpečiť na báze ekologických zdrojov (elektrika, tepelné čerpadlá, kolektory a pod.).

Predpokladaná ročná spotreba tepla

Rodinné domy – súčasný stav

Počet RD: 233

Priemerná ročná spotreba tepla (ÚK+TÚV) na 1 RD: 100 GJ/rok

Ročná spotreba tepla pre všetky RD: 233 x 100 GJ/rok = 23000 GJ/rok

Rodinné domy – navrhovaná výstavba do roku 2025

Počet RD: 69

Priemerná ročná spotreba tepla (ÚK+TÚV) na 1 RD: 69 GJ/rok

Ročná spotreba tepla pre všetky RD: 69 x 40 GJ/rok = 2760 GJ/rok

Rodinné domy: súčasný stav + navrhovaná výstavba do roku 2025

Predpokladaná výstavba 69 RD do r. 2025: 23000 + 2760 = 25760 GJ/rok

Bytové domy – súčasný stav

Počet BD: 2 / 12 bj

Priemerná ročná spotreba tepla (ÚK+TÚV) na 1 bj: 100 GJ/rok

Ročná spotreba tepla pre všetky RD: 12 x 100 GJ/rok = 1200 GJ/rok

Bytové domy – navrhovaná výstavba do roku 2025

Počet BD: 2 / 12 bj

Priemerná ročná spotreba tepla (ÚK+TÚV) na 1 bj: 40 GJ/rok

Ročná spotreba tepla pre všetky RD: 12 x 40 GJ/rok = 480 GJ/rok

Bytové domy: súčasný stav + navrhovaná výstavba do roku 2025

Predpokladaná výstavba 2 BD do r. 2025: 1200 + 480 = 1680 GJ/rok

Občianska vybavenosť – navrhovaná výstavba

Pre objekty občianskej vybavenosti možno zobrať priemernú hodnotu **100 kWh / m²** a rok podlahovej vykurovanej plochy objektu. V tejto hodnote je zahrnutá potreba tepla na ÚK aj TÚV.

Pozn.: 100 kWh / m² a rok = 0,36 GJ / m² a rok

13.5 KONCEPCIA STAROSTLIVOSTI O ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

13.5.1 **Ovzdušie – ochrana čistoty ovzdušia**

Obec z hľadiska triedenia územia podľa kvality životného prostredia patrí do II. triedy –prostredie vyhovujúce.

Z hľadisk vypúšťania exhalátov a čistoty ovzdušia patrí obec a jeho okolie medzi obce s nízkym výskytom exhalátov. Na zlepšenie podmienok života v obce mala pozitívny vplyv najmä plynofikácia obce.

Stav ovzdušia je ovplyvnený strednými a malými zdrojmi emisií umiestnenými na území obce, automobilovou dopravou ale aj prenosmi emisií zo vzdialených zdrojov, predovšetkým vplyvom meteorologických pomerov.

Čiastočný negatívny vplyv na kvalitu ovzdušia v závislosti od meteorologických pomerov má však diaľkový prenos emisií (oxidov sýry) z väčších priemyselných aglomerácií.

Potencionálnymi prevádzkovateľmi s malým zdrojom znečistenia ovzdušia sú osoby právnické aj fyzické s oprávnením na podnikanie. Títo zodpovedajú za vypúšťanie znečisťujúcich látok do ovzdušia.

V súčasnosti sú na Slovensku rozhodujúcimi lokálnymi zdrojmi prašného znečistenia ovzdušia tieto faktory, ktoré platia aj pre obec:

- Výfuky z automobilov (vysoký podiel dieselových motorov, nevyhovujúci technický stav vozidiel).
- Resuspensia tuhých častíc z povrchov ciest (nedostatočné čistenie ulíc, nedostatočné čistenie vozidiel). Do tejto skupiny patrí aj zimné zaprášenie ciest.
- Suspensia tuhých častíc z dopravy (napr. oder pneumatík a povrchov ciest, doprava a manipulácia so sypkými materiálmi).
- Minerálny prach zo stavenísk.
- Veterná erózia z neupravených obecných priestorov a skládok sypkých materiálov.
- Vzhľadom na nárast cien zemného plynu začal návrat k používaniu tuhých palív u lokálneho vykurovania. Očakáva sa, že tento zdroj bude v najbližších rokoch významne narastať.
- Malé a stredné lokálne priemyselné zdroje.
- Absentujúca kanalizácia.

13.5.2 Vodné toky a nádrže, čistota vody, podzemné a povrchové vody

Riešené územie spadá do povodia Bodrogu, ktorý vzniká sútokom riek Latorica, Laborec a Ondava, ktoré majú nížinný charakter. Severnú časťou katastrálneho územia Veľatý hydrologicky ovplyvňuje potok Chlmeč, do ktorého sa vlievajú bezmenné ľavostranné prítoky, ktoré sú v správe SVP š.p. PBaH Košice.

Priamo cez obec nepreteká žiaden potok, územie je odvodnené len do kanálov. Vo východnej časti katastra v lesíku pri štátnej ceste vyviera Hrčel'ský potok. Nížinné spoločenstvá krovitých formácií vrúb lemujú pobrežia kanálov. Bylinné poschodie je floristicky a faunisticky bohaté. Celková rozloha vodných plôch a vodstva v k.ú. je 2,04 ha.

Ochranné pásmo

Pre potreby údržby tokov ponechať pozdĺž oboch brehov resp. vzdušnej päty hrádze kanála voľný nezastavaný priestor šírky 5,0 m. Základným právnym dokumentom ochrany podzemných a povrchových vôd je zákon č.364/2004 Z.z. o vodách a o zmene zákona SNR č.372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon).

Návrh

Pre udržiavanie čistoty vodných tokov navrhujeme celú obec odkanalizovať s odvedením splaškových vôd

na ČOV v obci Michalčany.

13.5.2.1 Zdroje znečistenia vôd

Súčasný stav

Problematika zdrojov znečistenia je kľúčovou záležitosťou ochrany vôd. Zdroje znečistenia, ktoré negatívne ovplyvňujú akosť vôd delíme podľa ich charakteru a pôsobenia v zásade na dve kategórie:

- bodové zdroje znečistenia, majú sústredené vypúšťanie odpadových vôd do recipientov (verejnú kanalizáciu). Pri týchto zdrojoch znečistenia je možná identifikácia pôvodcu, určenie jeho základných charakteristík ako režim vypúšťania, množstvo a akosť vypúšťaných vôd v časových reláciách atď.

Údaje o bodových zdrojoch znečistenia nemajú trvalú platnosť. Na množstvách odpadových vôd a ich znečistení sa prejavujú spoločensko-hospodárske zmeny a klimatické pomery. Väčšinou ide o zníženie množstva produkovaného a vypúšťaného znečistenia obmedzením výroby, zvýšením ceny vody, zmenou technológie vo výrobe atď.

- plošné zdroje znečistenia, podľa ich pôvodu pôsobia trvalo, alebo občas a ich veľkosť a vplyv na akosť vôd je podmienená radom spolupôsobiacich faktorov. Zdrojmi plošného znečistenia sú predovšetkým: poľnohospodárstvo, skládky a splachy zo spevnených plôch, splachy z komunikácií, znečistené zrážkové vody, znečistené závlahové vody. Okrem týchto zdrojov plošného znečistenia sa na kontaminácii vôd významnou mierou podieľajú i tzv. difúzne priestorové rozptýlené bodové zdroje znečistenia, ktoré nie sú zahrnuté medzi evidované zdroje znečistenia.

Na rozdiel od pomerne ľahko identifikovateľných, lokalizovateľných a merateľných bodových zdrojov znečistenia priemyselnej a komunálnej povahy sú plošné a difúzne zdroje znečistenia menej adresné, evidenčne náročnejšie a problematicky merateľné. Ich sumárny účinok je dosiaľ iba odhadovaný.

Návrh

V ÚPN navrhované opatrenia súvisia s ochranou vôd a užívaním vôd v zmysle zákona č.364/2004 Z.z. (vodný zákon).

Eliminácia plošných zdrojov znečistenia si vyžaduje právne a ekologické myslenie ľudí pri nakladaní s vodami.

13.5.3 Hydromelioračné zariadenia

V katastrálnom území obce sa nachádzajú hydromelioračné stavby v správe Hydromeliorácie š.p.Bratislava:

- Kanál Zemplínsky Klečenov (ev.č. 5412 029 001) o celkovej dĺžke 1,810 km, vybudovaný v roku 1968 v rámci stavby „OP Z.N.Ves – Zempl. Klečenov.
- Kanál Cintorínsky (ev.č. 5412 269 003) o celkovej dĺžke 0,005 km.
- Kanál Za Dedinou (ev.č. 5412 269 004) o celkovej dĺžke 0,557 km.
- Kanál krytý Dubinka (ev.č. 5412 269 006) o celkovej dĺžke 0,830 km.
- Kanál Pastvíska (ev.č. 5412 269 008) o celkovej dĺžke 1,100 km, vybudovaný v roku 1990 v rámci stavby „OP SM Veľatý, Hosp. Veľatý II“.
- Kanál Malý (ev.č. 5412 272 001) o celkovej dĺžke 0,130 km.
- Kanál Tably (ev.č. 5412 272 006) o celkovej dĺžke 1,100 km.
- Kanál krytý Obecný (ev.č. 5412 272 007) o celkovej dĺžke 0,163 km, vybudovaný v roku 1977 v rámci

- stavby „OP Michalňy - Veľaty“.
- Kanál Kerekutý, rek. (ev.č. 5412 024 001) o celkovej dĺžke 2,560 km, vybudovaný v roku 1977 v rámci stavby „OP Michalňy - Veľaty“.
 - Kanál Šibeničný (ev.č. 5412 298 003) o celkovej dĺžke 0,623 km, vybudovaný v roku 1991 v rámci stavby „OP Veľaty - Byšťa“.
 - Kanál krytý I. (ev.č. 5412 297 001) o celkovej dĺžke 0,248 km.
 - Kanál krytý II. (ev.č. 5412 297 002) o celkovej dĺžke 0,132 km.
 - Kanál krytý III. (ev.č. 5412 297 003) o celkovej dĺžke 0,048 km, vybudovaný v roku 1991 v rámci stavby „OP Veľaty – Novosad – Z.Jastrabie“.

V k.ú. je vybudované detailné odvodnenie poľnohospodárskych pozemkov drenážnym systémom, ktoré je v majetku príslušného poľnohospodárskeho subjektu hospodáriaceho na pôde.

Pri odvodňovacích kanáloch je potrebné rešpektovať 5 m ochranné pásmo od brehovej čiary.

Návrh

Všetky odvodňovacie kanály navrhujem vyčistiť od nánosov a náletových drevín.

Výstavbu rodinných a bytových domov v lokalitách, na ktorých sa nachádzajú hydromelioračné zariadenia, podmieniť splnením týchto regulatívov:

- rešpektovať hydromelioračné zariadenia (závlahové zariadenie a odvodňovacie kanály) a nezasahovať do nich stavebnou činnosťou.

13.5.4 Pôda – ochrana pôdneho fondu

Takmer polovicu pôd územia zaberajú hnedozeme so svojimi subtypmi. Tieto pôdy sú lokalizované prevažne na svahovitých častiach Zemplínskych vrchov. Necelých 20 % pôd územia predstavujú fluvizeme na nivách v okolí potoka Chlmec. V oblasti sú zastúpené aj pôdne typy ako hnedozeme, čiernice a na vápencoch rendziny.

Hnedozem (HM)

je pôdou teplejšej klimatickej oblasti, avšak vlhšej ako v prípade černoziemí, so zreteľnými znakmi iluviácie v podpovrchovom B- horizonte. Pôdy majú tenší humusový horizont ochrického až melanického typu a hrubší luvický podpovrchový horizont.

Rendziny

charakteristické pôdy na vápencoch a dolomitoch, väčšinou s tmavým humusovým horizontom, pod ktorým je substrát alebo B horizont zvetrávania. Subtypy : typické, kambizemné s B horizontom. V celom profile alebo len v substráte obsahujú karbonáty.

Antropické pôdy - pôdy s výskytom povrchového antropického horizontu, čiastočne alebo úplne pozmenené, prípadne vytvorené činnosťou človeka.

Kultizem (KT)

je pôdou na prirodzených substrátoch, ale činnosťou človeka s úplne pozmenenými vlastnosťami

(prevažne kultiváciou počas poľnohospodárskeho využívania). Patria sem prevažne pôdy záhrad, vinohradov, ovocných sádov a podobne - v území sa viažu najmä na intravilány obcí (záhrady), záhradkárske osady a plochy špeciálnych poľnohospodárskych kultúr.

Na skúmanom území sa nachádzajú tieto tri najlepšie bonitované pôdno-ekologické jednotky:

- Veľaty – 0329203, 0329003, 0329503

Na skúmanom území sa nachádzajú tieto tri najlepšie bonitované pôdno-ekologické jednotky:

bonitované pôdno-ekologické jednotky	Skupina BPEJ
0329203, 0329003, 0329503, 0650002	5
0357503, 0357302, 0357502, 0357303, 0357402, 0357202, 0357203, 0357002, 0357403, 0328004, 0372412, 0372013, 0651203, 0351003, 0350202	6
0372322, 0372022, 0672422, 0672422	7
0398004, 0684982	9

Bilancia predpokladaného použitia PP na nepoľnohospodárske využitie

Rekapitulácia:

VELATY	V zastavanom území (ha)	Mimo hranice súčasne zastav. územia (ha)	Spolu (ha)
Pôdny fond celkom	12,1560	21,4732	33,6292
z toho: PP	10,7732	20,1216	30,8948
z toho:			
orná pôda	0,8533	7,5189	8,3722
záhrady	9,9199	12,6027	22,5226
TTP	0,0000	0,0000	0,0000
z toho: chránenej pôdy	0,0000	1,4188	1,4188
nepoľnohospodárska pôda	1,3828	0,7532	2,1360

13.5.5 Biota

Ochrana bioty ako zložky životného prostredia je riešená vo vzťahu k charakteru a jej významu. V riešenom území sa vyskytuje lesná stromová a bylenná vegetácia, nelesná stromová a krovinná vegetácie, trávo-bylenná vegetácia, vegetácia záhrad tvoriaca súčasť stavebných pozemkov a vegetácia mestského prostredia. Odporúčané opatrenia na ochranu sú zamerané na :

- dôsledné dodržiavanie podmienok ochrany lesnej vegetácie v zmysle zákona č. 326/2005 Z.z. o lesoch v zmení neskorších predpisov,
- ochranu stromovej a krovinnej vegetácie brehových porastov vodných tokov,
- výber druhov tráv pri zmene kultúry z ornej pôdy na trvalý trávny porast zodpovedajúci daným pôdnym podmienkam a klimaxovej jednotke,
- postupnú premenu produkčných záhrad na záhrady oddychu a relaxu, pri sadovníckych úpravách verejných priestranstiev, obytných území a území vybavenosti maximálne využívať miestne druhy a

- obmedziť introdukované druhy,
- pravidelné a mechanické odstraňovanie buriny a ničenie invázných druhov drevín,
- výber druhov drevín pri výsadbe krajinej vegetácie zodpovedajúci pôdnym a klimatickým podmienkam,
- ochranu vodných tokov v zmysle vodného zákona č. 364/2004 Z.z. ako prirodzeného ekosystému v krajine,
- odstránenie nežiaducich skládok rôzneho odpadu z území špecifikovaných ako ekologicky významný krajinný prvok a zabránenie vytvárania nelegálnych skládok odpadu na celom riešenom území.

13.5.6 Odpadové hospodárstvo

Obec Veľatý má spracovaný program odpadového hospodárstva.

Na území obce je tvorba odpadu v kategóriách: domový odpad, objemový odpad, uličné smeti, odpad zo zelene.

Zneškodňovanie komunálneho odpadu je zabezpečené pomocou zmluvného partnera na skládku KO v obci Brehov.

V obci nie je vyriešené spracovanie biologicky rozložiteľného odpadu (ide o odpad zo záhrad, parkov, cintorínov a z ďalšej zelene nachádzajúcej sa na pozemkoch právnických osôb, fyzických osôb a občianskych združení, ktorý je súčasťou komunálneho odpadu).

V obci je čiastočne zavedený zber triedeného odpadu: plasty, sklo, železo, papier

Návrh

V rámci zhodnocovania a zneškodňovania odpadov bude potrebné zabezpečiť:

- podľa § 5 ods. 1 písm. d bod 1 vyhlášky MŽP SR č. 283/2001 o vykonaní niektorých ustanovení zákona o odpadoch do roku 2010 znížiť množstvo skládkovaných biologicky rozložiteľných komunálnych odpadov na 75 % z celového množstva biologicky rozložiteľných komunálnych odpadov. Do roku 2025 znova zhodnotiť min. 50% komunálneho odpadu,
- zhodnocovať biologický odpad v kompostovisku, Biologické rozložiteľné odpady kompostovať. Kompostovisko situovať do areálu bývalého hospodárskeho dvora
- v návrhovom období je potrebné rozšíriť separovaný zber o ďalšie zložky: odpady zo záhrad a z parkov,
- zber nebezpečných druhov odpadov navrhujeme zneškodniť odbornou organizáciou (olovené batérie, vypálené žiarivky a pod.),
- vo výrobných zariadeniach zabezpečiť separáciu odpadov. Na materiálové, alebo energetické zhodnotenie odpredávať papier, sklo, odpadové fólie, obaly a nádoby z plastov bez obsahu škodlivín a drevený odpad.

14 VYMEDZENIE PRIESKUMNÝCH, CHRÁNENÝCH LOŽISKOVÝCH ÚZEMÍ A DOBÝVACÍCH PRIESTOROV

14.1.1 Ťažba nerastných surovín

V riešenom území sa nachádzajú:

- Riešené územie spadá do prieskumného územia „Beša nad Latoricou, ropa a horľavý zemný plyn“.

14.1.2 Chránené ložiskové územie, dobývacie priestory

- Chránené ložiskové územia CHLÚ „Veľaty“ - bentonit.
- Dobývací priestor „DB Veľaty“. V k.ú. sú evidované výhradné ložiská Veľká Trňa (CHLÚ), antracit .
- Evidované staré banské dielo.
- Nebilancované ložiská:
 - 1/7; 3/1 - tehliarskych surovín / zásoby v kategórii C2, ABC1,
 - 3/7 ryolitových tufov / zásoby v kategórii C2 v minulosti vyťažené,
 - 4/7 - bentonit / zásoby v kategórii C2,
 - 7/7 prognózne zdroje čierneho uhlia – antracitu,
 - 11/3 prognózne zdroje Cu, Pb, Zn, Ag, Mo, Hg, Au rúd,
 - 13/4 – Negatívny prieskum na tehliarske suroviny z dôvodu nevyhovujúcich podmienok vyťažiteľnosti,
 - 14/3 prognózne zdroje čierneho uhlia – antracitu,
- Na území obce nie sú zaregistrované zosuvy pôdy.

15 VYMEDZENIE PLÔCH VYŽADUJÚCICH ZVÝŠENÚ OCHRANU

V riešenom území sa nenachádzajú plochy, ktoré si vyžadujú zvýšenú ochranu.

16 NÁVRH NA OBSTARANIE ÚZEMNOPLÁNOVACÍCH PODKLADOV, ÚZEMNOPLÁNOVACEJ DOKUMENTÁCIE A INEJ DOKUMENTÁCIE PRE ČASTI RIEŠENÉHO ÚZEMIA

Pre stanovenie podrobnejších zásad a regulatívov priestorového usporiadania a funkčného využívania pozemkov, umiestnenia stavieb na pozemkoch a zastavovacích podmienok jednotlivých stavebných pozemkov navrhuje sa zabezpečiť vypracovanie územného plánu zóny, resp. územnoplánovacích podkladov a inej dokumentácie pre tieto časti riešeného územia:

Lokalita - bývanie:
Lokalita – „Tably“ - severovýchod: plocha určená na bývanie, technická vybavenosť
Lokalita – „Na Nilašoch“ - stred: plocha určená na bývanie, technická vybavenosť
Lokalita – „SAD Veľaty“ - juh: plocha určená na bývanie, občianska vybavenosť, technická vybavenosť
Lokalita – Verejné priestranstva obce - verejná zeleň (náhradná výsadba)
Lokalita – Pri futbalovom ihrisku (severná časť): plocha určená pre šport a rekreáciu

Navrhnutá podrobnejšia dokumentácia bude vypracovaná v poradí podľa lokalizácie rozvojových zámerov obcí. Pre dosiahnutie požadovanej presnosti výstupov z vyššie uvedenej dokumentácie je potrebné zabezpečiť aktuálny geometrický plán, zameranie inžinierskych sietí a výškopis územia obytných súborov v príslušnej mierke.

17 HODNOTENIE NAVRHOVANÉHO RIEŠENIA

Návrh územného plánu obsahuje urbanistickú koncepciu, ktorá označuje spoločnú myšlienku a zámer ako usporiadať dedinu a stavať v nej tak, aby to nebolo len účelné ale aj estetické. Urbanistická koncepcia určila jednotný zámer zástavby, vymedzila ťažiská či centrum obce. Urbanistická koncepcia nemá na mysli len individuálne záujmy stavebníkov domov, ale sa zamerala na spoločné vybavenie obce.

Územný plán má pripravenú koncepciu spoločensko-kultúrneho významu, určuje kde, čo a ako stavať s predvídavosťou potrieb budúcnosti. Nebudú to len nové stavebné pozemky pre rodinné domy, budú to hlavne pozemky pre stavby zabezpečujúce novú prosperitu a spoločenský život obce. Návrh ÚPN O vymedzil územie s týmto poslaním, očakáva od občanov pochopenie pre stavby verejného záujmu.

Návrh ÚPNO výrazne stavia územný rozvoj obce na ochrane a využití potenciálu krajiny. Ekostabilizačný systém je pilierom budúcnosti obce.

Enviromentálne hodnotenie

Územný plán akceptuje limity a obmedzenia vyplývajúce z ochrany prírody. Návrh ÚPN O citlivo rieši ďalší rozvoj obce s minimálnym zásahom do prírodného prostredia. Pre lepšie životné prostredie obce navrhujeme výstavbu kanalizácie do čistiarne odpadových vôd v obci Michalľany.

Ekonomické hodnotenie

Návrh sa sústreďuje na vytvorenie pracovných príležitostí v oblasti priemyselnej a remeselnej výroby, uvažuje so zvýšením poskytovania služieb v doprave, agroturistike a v oblasti cestovného ruchu.

Sociálne dôsledky

Vytvorenie podmienok pre rozvoj dopravy logistiky, priemyselnej a remeselnej výroby, agroturistiky, služieb a cestovného ruchu podmieni rozvoj obce, kde vzniknú nové pracovné príležitosti, čo bude mať pozitívne sociálne dôsledky pre obyvateľov pre ich sociálny a kultúrny rozvoj. Pracovné a podnikateľské príležitosti budú mať nemalý vplyv na záujem ekonomicky aktívne vrstvy obyvateľov obce hľadať príležitosti v obci a neodchádzať do iných regiónov a krajín. Následkom môže byť vyšší záujem o výstavbu objektov na bývanie a prvkov občianskej vybavenosti. Tieto podmienky budú determinovať rozvoj obce s proporčnou demografickou štruktúrou obyvateľstva.

Územno - technické dôsledky

ÚPN Obce hodnotí a rieši rozvoj technickej vybavenosti celej obce vrátane priemyselných lokalít. Navrhuje spôsob zásobovania vodou, odkanalizovanie a odvedenie splaškovej kanalizácie do ČOV v obci Michalľany. Zásobovanie elektrickou energiou návrh zvyšuje výkonom transformačných staníc TS1, TS2, TS3 a navrhuje novú kioskovú transformačnú stanicu v lokalite „SAD Veľatý“.

Nepriaznivú dopravnú situáciu navrhujeme riešiť preložkou cesty I/ 79 severovýchodne až južne od zastavaného územia obce. Situáciu v samotnej obci navrhujeme doriešiť úpravou šírkových pomerov miestnych komunikácií a dobudovaním chodníkov a zastavovacích pruhov SAD a nových zastávok SAD a parkovísk pri zariadeniach občianskej vybavenosti.

V Michalovciach, 2008

Ing. arch. Bošková Marianna